

T. C. ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**ZİHİNSEL ENGELLİ ÇOCUKLARIN GİYİNME BECERİLERİNDE
YAPABİLDİKLERİNE DAYALI OLARAK HAZIRLANAN
ÖĞRETİM MATERYALİNİN ETKİLİLİĞİ**

**(ANADOLU ÜNİVERSİTESİ, EĞİTİM FAKÜLTESİ, ZİHİNSEL ENGELLİLER
EĞİTİM VE ARAŞTIRMA BİRİMİNDE BİR UYGULAMA)**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Sezgin VURAN /

Anadolu Üniversitesi
Merkez Kütüphane

Eskişehir, 1989

DEĞERLENDİRME KURULU ÜYELERİ

(Ünvan, Adı ve Soyadı)

(İmza)

Başkan:
Üye :
Üye :
Üye :

Tez'in kabul edildiği tarih:

SUMMARY

Being independent of others of the children with special education needs or the normal ones first begins with acquiring the self care skills. It is possible for, particularly, mentally retarded children to acquire the self care skills when they are given an opportunity by their parents and environment and their modeling as well as providing them a systematic life style.

The research aims at finding whether teaching the children in "Ana.Ü.E.F. Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi" who are not able to get dressed independently through the Instructional Material for Dressing Skills which based upon the children's entry level in dressing skills is effective on acquiring performance in wearing a pair of trousers, a sweater and a pair of socks independently.

This study was carried out with 15 subjects in 1988-1989. The subjects were put into three groups. The number of students in each group is five.

In this study the pre-test and the post-test were administered to the subjects. For the data collection, to determine the entry level in wearing a pair of trousers, a sweater, and a pair of socks, Dressing Skill Scale was developed and it was administered to the subjects for four days. The group who had the lowest scores was selected as an experimental group, and in this group, the Instructional Material which based upon the children's entry level in dressing skills. Was applied for eight weeks. The group who was not exposed to dressing skills teaching systematically was selected as a control group. The third group was

exposed to one-by-one teaching activities which were prepared by the second and third year students in the Mentally Retarded Childrens Unit at the Faculty of Education. The experiment lasted for eight weeks and then Dressing Skills Scales were administered for four days as the post-test. This group was taught as a control group but the scores of this group were compared within the group.

The difference between the scores, within the groups in the pre-test and the post-test were tested by using Wilcoxon T test for correlated samples. The differences between the two groups in the post-test scores were tested by using Mann Whitney U test.

The statistical results of this study can be summarized as follows:

- There is no significant difference between the pre-test and the post test within the groups themselves in the skill of wearing trousers.

- There is no significant difference between the pre-test and the post-test within the group who was exposed to one-by-one teaching. But there is a significant difference within the group who was not exposed to the experiment.

- There is a significant difference between the pre-test and the post-test in the group who was exposed to teaching through the Instructional Material for Dressing Skills in the Skills of wearing a pair of socks. In the other groups, between the pre-test and the post-test scores, there is no significant difference.

- There is a significant difference between the post-test scores in the group who was exposed to teaching through the Instructional Material for Dressing Skills and the group who was not exposed

to teaching in the skill of wearing trousers and a sweater but in the skill of wearing a pair of socks.

Shortly, the independent variable had an effect on the dependent variable.

TEŞEKKÜR

Çalışmamın her aşamasında ve her konudaki katkıları ve yapıcı eleştirileri ile araştırmamın gerçekleştirilmesine olduğu kadar benim bilgi ve düşüncelerime katkıları büyük olan danışmanım Prof.Dr. Sayın Mehmet Özyürek'e teşekkürlerim sonsuzdur.

Ölçü araçlarının ve öğretim materyalinin uygulanmasında her türlü kolaylığı gösteren ve yardımlarını esirgemeyen Zihinsel Engelli Çocuklar Eğitim ve Araştırma Birimi yetkilisi Öğr.Gr. Sayın Nihal Varol'a, öğretim uygulaması boyunca benimle birlikte çalışan ÜZEP 4. sınıf uygulama öğrencileri Ayten Düzkantar, Feriha Günaydın ve Özlem Kırkız'a her türlü güçlüklerle rağmen çocuklarını Birim'e zamanında getiren ailelere ve araştırmamın gerçekleştirilmesini sağlayan öğrencilerime teşekkürü bir borç bilirim.

Araştırmamın, istatistik işlemlerinin yapılmasında bana yol gösteren Prof.Dr. Sayın Kazım Üdamar'a ve Arş.Gr. Setenay Dinçer'e teşekkür ederim.

Ayrıca, bana huzurlu bir çalışma ortamı sağlayan maddi ve manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen anne ve babama teşekkür ederim.

Araştırmamın, çeşitli safhalarında hatta her zaman eşsiz bir arkadaşlık desteği gösteren Gülsün Kurubacak ve Oya Eser'e teşekkürü bir borç bilirim.

Bu araştırmamın daktilo edilmesine dikkat ve sabrını esirgemeyen Öğr.Gr. Sayın Atılâ Onur'a teşekkür ederim.

Araştırmam için yaptığım çalışmalarına katkılarından ötürü tüm hocalarıma ve mesai arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Eskişehir, Aralık, 1989

Sezgin Vuran

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
TEŞEKKÜR.....	iii
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	viii
BÖLÜM I - GİRİŞ	
A. PROBLEM.....	1
B. AMAÇLAR.....	4
C. ÖNEM.....	6
D. SAYILTILAR.....	7
E. SINIRLILIKLAR.....	7
F. TANIMLAR.....	8
BÖLÜM II - KAYNAK TARAMASI	
A. ÜZ-BAKIM BECERİLERİ.....	10
1. Üz-Bakım Becerilerinin Kapsamı.....	10
2. Zihinsel Engelli Çocuklara Üz-Bakım Becerilerinin Kazandırılması.....	11
B. GİYİNME BECERİLERİ.....	12
1. Giyinme Becerilerinin Kapsamı.....	12
2. Zihinsel Engelli Çocuklara Giyinme Becerilerinin Kazandırılması.....	12
C. ÜZ-BAKIM BECERİLERİNİN KAZANDIRILMASI İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	14
D. ZİHİNSEL ENGELLİ ÇOCUKLARIN YAPABİLDİKLERİNE DAYALI OLARAK ÖĞRETİM MATERYALLERİNİN HAZIRLANMASI.....	16
1. Öğrencilerin Yapabildiklerinin Belirlenmesi.....	17
2. Öğretim Amaçlarının Belirlenmesi.....	19
3. Öğretim Etkinliklerinin Belirlenmesi.....	19
4. Değerlendirme.....	20

A. GİYİNME BECERİLERİ ÖLÇÜ ARAÇLARI'NDA YAPABİLDİKLERİNE DAYALI OLARAK HAZIRLANAN GİYİNME BECERİLERİ ÖĞRETİM MATERYALİ VE ÖĞRETİM YAPILAN GRUPTA; PANTOLON, (V) YAKALI KAZAK VE ÇORAP GİYME BECERİLERİ İLE İLGİLİ BULGULAR VE YORUMLAR....	38
1. Pantolon Giyme Becerisi İle İlgili Bulgular ve Yorum.....	38
2. (V) Yakalı Kazak Giyme Becerisi İle İlgili Bulgular ve Yorum.....	39
3. Çorap Giyme Becerisi İle İlgili Bulgular ve Yorum.....	40
B. SİSTEMLİ GİYİNME BECERİLERİ ÖĞRETİMİNİN YAPILMADIĞI GRUPTA; PANTOLON, (V) YAKALI KAZAK VE ÇORAP GİYME BECERİLERİ İLE İLGİLİ BULGULAR VE YORUM.....	42
1. Pantolon Giyme Becerisi İle İlgili Bulgular ve Yorum.....	42
2. (V) Yakalı Kazak Giyme Becerisi İle İlgili Bulgular ve Yorum.....	43
3. Çorap Giyme Becerisi İle İlgili Bulgular ve Yorum.....	44
C. ÖZEP İKİNCİ VE ÜÇÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN HAFTADA İKİ SAAT BİRE-BİR ÖĞRETİM YAPTIĞI GRUPTA; PANTOLON, (V) YAKALI KAZAK VE ÇORAP GİYME BECERİLERİ İLE İLGİLİ BULGULAR VE YORUMLAR....	45
1. Pantolon Giyme Becerisi İle İlgili Bulgular ve Yorum.....	45
2. (V) Yakalı Kazak Giyme Becerisi İle İlgili Bulgular ve Yorum.....	46
3. Çorap Giyme Becerisi İle İlgili Bulgular ve Yorum.....	47
D. GİYİNME BECERİLERİNDE YAPABİLDİKLERİNE DAYALI OLARAK HAZIRLANAN GİYİNME BECERİLERİ ÖĞRETİM MATERYALİ İLE ÖĞRETİM YAPILAN VE SİSTEMLİ BİÇİMDE GİYİNME BECERİLERİ ÖĞRETİMİNİN YAPILMADIĞI GRUPLARA GÖRE, PANTOLON, (V) YAKALI KAZAK VE ÇORAP GİYME ÖLÇÜ ARAÇLARI'NDA SON-TESTE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM.....	48

1. Gruplar Arasında Pantolon Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nda Son-Test'e İlişkin Bulgular ve Yorum.....	48
2. Gruplar arasında (V) Yakalı Kazak Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nda Son-Test'e İlişkin Bulgular ve Yorum.....	49
3. Gruplar Arasında Çorap Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nda Son-Test'e İlişkin Bulgular ve Yorum.....	50
BÖLÜM V - ÖZET, YARGI VE ÖNERİLER	
A. ÖZET.....	52
B. YARGI.....	55
C. ÖNERİLER.....	57
1. Uygulamaya Yönelik Öneriler.....	57
2. İleri Araştırmalara Yönelik Öneriler.....	58
KAYNAKÇA.....	60
EKLER.....	64

7	GRUPLARA DEVAM ETMEYEN ÖĞRENCİLERİN, PANTOLON GİYME BECERİSİ ÖLÇÜ ARACI'NA GÖRE ÖN-TEST, SON-TEST PUANLARININ ANALİZİ.....	45
8	GRUPLARA DEVAM ETMEYEN ÖĞRENCİLERİN, (V) YAKALI KAZAK GİYME BECERİSİ ÖLÇÜ ARACI'NA GÖRE ÖN-TEST, SON-TEST PUANLARININ ANALİZİ.....	46
9	GRUPLARA DEVAM ETMEYEN ÖĞRENCİLERİN, ÇORAP GİYME BECERİSİ ÖLÇÜ ARACI'NA GÖRE ÖN-TEST, SON-TEST PUANLARININ ANALİZİ.....	47
10	PANTOLON GİYME BECERİSİ ÖĞRETİMİ YAPILAN VE SİSTEMLİ BİÇİMDE ÖĞRETİM YAPILAMAYAN GRUPLARIN PANTOLON GİYME BECERİSİ ÖLÇÜ ARACI'NA GÖRE SON-TEST PUANLARININ ANALİZİ.....	48
11	(V) YAKALI KAZAK GİYME BECERİSİ ÖĞRETİMİ YAPILAN VE SİSTEMLİ BİÇİMDE ÖĞRETİM YAPILMAYAN GRUPLARIN (V) YAKALI KAZAK GİYME BECERİSİ ÖLÇÜ ARACI'NA GÖRE SON-TEST PUANLARININ ANALİZİ.....	50
12	ÇORAP GİYME BECERİSİ ÖĞRETİMİ YAPILAN VE SİSTEMLİ BİÇİMDE ÖĞRETİM YAPILMAYAN GRUPLARIN ÇORAP GİYME BECERİSİ ÖLÇÜ ARACI'NA GÖRE SON-TEST PUANLARININ ANALİZİ.....	51

BÖLÜM I

GİRİŞ

A. PROBLEM

Özel eğitimde, özel eğitime muhtaç çocukların, topluma katılma ve kabullerini kolaylaştıracak biçimde bağımsızlıklarını kazandırmak amaçlanmaktadır. Özel eğitime muhtaç ya da normal çocukların bağımsızlığa adım atmaları ise öz-bakım becerilerini kazanmaları ile başlamaktadır (Özyürek, 1986). Normal çocuklar, anne, baba ve arkadaşları gibi modeller ya da onlara tanınan fırsatlar aracılığıyla tuvalet eğitimi, giyinme, yemek yeme gibi öz-bakım becerilerini kazanabilmektedirler. Zihinsel engelli çocuklar ise genellikle normal çocuklara tanınan fırsatlara sahip olamamakta, ebeveynleri onların engelli olduğunu öne sürmekte ve bundan dolayı da zihinsel engelli çocukların öz-bakım gereksinmelerini karşılamakta ya da onları kendi başlarına bırakabilmektedirler. Böyle olduğunda da zihinsel engelli çocuğun, zihinsel yetersizlikle olduğu kadar anne, baba ve çevrenin olumsuz tutumları ve sistemli yaşantıların sağlanamamasından dolayı öz-bakım becerilerini kazanabilmesi bir başka deyişle bağımsızlığa adım atması gecikebilmektedir.

Zihinsel engelli çocukların, bir takım beceri ve davranışları öğrenememeleri, yaygın bir kanı olarak onların engeline bağlanmaktadır. Ancak bazılarında göre, onların davranış ve becerileri öğrenememelerini, engellerine bağlamak yerine, yaşamları boyunca onlara kazandırılan davranış biçimleri, hazırlanan ortamların zenginliği ve öğrenme ile açıklanmaktadır (Özyürek, 1983). İnsan davranışlarının büyük bir bölümünün

öğrenildiğini kabul eden görüşlere göre, çocuk engelli olsun ya da olmasın onun yapabildiklerini dikkate alarak sağlanan yaşantılar ve çevrenin ona göre düzenlenmesi yolu ile davranış ve becerilerin öğrenilmesini sağlamak mümkün olabilmektedir (Snell, 1983; Üzyürek, 1983, 1986).

Davranış ve becerilerin öğrenilebileceğinden hareketle, zihinsel engelli çocukların öz-bakım gereksinimlerini karşılamak ya da onları kendi başına bırakmak yerine, onların yapabildiklerini dikkate alarak ve yaşantı ortamlarını sağlayarak öz-bakım becerilerinin öğretilmesi yolu seçilmelidir. Çünkü, öz-bakım becerilerinin kazanılması normal çocukların yaşamında olduğu kadar zihinsel engelli çocukların yaşamında da oldukça önemlidir (Snell, 1983).

Normal çocuklar, her ne kadar aile içinde tuvalet eğitimi, yemek yeme, giyinme gibi öz-bakım becerilerini onlara tanınan fırsatlar ve modeller aracılığıyla kazanabiliyorlarsa da, onlar için varolan okulöncesi eğitim olanaklarından yararlanabildiklerinde, okulöncesi eğitimin gereği olarak, okula giriş çıkışlarda giyinme, yemek saatlerinde yemek yeme becerileri ile ilgili çeşitli fırsatlar değerlendirilerek öz-bakım becerilerini bağımsız olarak gerçekleştirmeleri ve bunun yanı sıra eşleştirme, sayı sayma, boyama, kesme yapıştırma, dinleme v.b. becerilerde belli düzeyde olgunlaşmaları sağlanmaktadır (Sükan, 1980). Böylece çocuklar, ilkökul programlarında yer alan akademik ve sosyal becerileri (okuma yazma, matematik, hayat bilgisi) kazanmaya hazır duruma getirilmekte yani ilkökula hazırlanmaktadır.

Zihinsel engelli çocuklar ise ailenin olumsuz tutumları ve sistemli yaşantılar sağlayamaması gibi nedenlerle genellikle öz-bakım becerilerini kazanamayabilmektedirler. Çocuk zihinsel yetersizlikten ağır derecede etkilenmişse, aile duruma çare ararken, çocuğun

eğitimine ya çok geç başlanmakta ya da hiç başlanamamaktadır. Yetersizlikten daha az etkilenen çocuklar ise ancak ilkokula gittiklerinde fark edilmekte ve genellikle alt özel sınıflara aktarılmaktadırlar (Gürsel, 1987; Eripek, 1988). Fakat alt özel sınıflardaki öznel gözlemler, çocukların pekoğunun, palto giyme, düğme ilikleme, kaşkol bağlama, saçını tarama, burun temizleme gibi öz-bakım becerilerini bağımsız olarak gerçekleştiremediği izlenimini vermektedir. Zaten ocukların bu gibi becerileri ilkokul öncesinde kazanması beklendiğinden alt özel sınıflarda uygulanan Eğitilebilir Geri Zekalı ocuklar İçin İlkokul Programında z-bakım becerilerine ilişkin muhtevaya yer verilmemektedir (M.E.B., 1982). Bu durum, öz-bakım ve diğer ilkokula hazırlayıcı nitelikteki becerilerin okulncesinde kazandırılması için zihinsel engelli çocukların erken tanılanmasının ve zihinsel engelli çocuklar hatta tüm çocuklar için okulöncesi eğitimin yaygınlaştırılması gerektiği izlenimini vermektedir.

Zihinsel engelli çocukların okulöncesi eğitimi söz konusu olduğunda ise ülkemizde onlara yönelik okulöncesi eğitim çalışmalarının 1967 yılında Etlik ğretilebilir çocukları Koruma Derneği Eğitim Merkezinde Ankara'da başlatıldığı, 1980'li yıllarda Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak Bursa, Ankara, İzmir ve Erzurum'da öğretilebilir ocuklar Okullarının açıldığı görülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı öğretilebilir ocuklar Okulları programlarında öz-bakım ğretimi yer almaktadır. Bu okulların eğitim programları yazın düzenlenen seminerler aracılığıyla öğretmenler, program geliştirmeciler ve özel eğitimciler tarafından geliştirilmeye çalışılmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı kurumlar dışında Zihinsel engelli çocuklara okulöncesi düzeyde eğitim veren özel ve üniversitelerin bazı bölümlerinde eğitim birimleride bulunmaktadır. Bu birimlerden birisi de

Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi (Ana.Ü.E.F.) Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'dir. Birim'de okulöncesi düzeyde eğitim gereksinimi olan zihinsel engelli çocukların bilişsel, sosyal, psikomotor ve öz-bakım alanlarındaki çeşitli becerilerle, bağımsızlığın kazandırılması ve alt özel sınıflara hazırlama amaçlanmaktadır. Daha öncede değinildiği gibi öz-bakım becerilerinin kazanılması ise hem zihinsel engelli çocuğu hem de aileyi rahatlatabilecektir. Bu nedenle, bu araştırmada zihinsel engelli çocukların giyinme becerilerinde yapabildiklerine dayalı olarak hazırlanan öğretim materyalinin, giyinme becerilerini bağımsız olarak gerçekleştirmede etkililiği araştırılacaktır.

B. AMAÇLAR

Bu araştırmanın genel amacı, Ana. Ü.E.F. zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'nde bağımsız olarak giyinme becerilerini gerçekleştiremeyen çocukların, Giyinme Becerileri Ölçü Araçları'nda yapabildiklerine dayalı olarak hazırlanan Giyinme Becerileri Öğretim Materyali'yle yapılan öğretimin pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giyme becerilerinin kazanılmasına etkisinin olup, olmadığını belirlemektir. Bu amacı değerlendirmek için aşağıdaki sorulara yer verilmiştir.

1. Ana.Ü.E.F. Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'nde bağımsız olarak pantolon giymeyi gerçekleştiremeyen çocukların, Pantolon Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nda yapabildiklerine dayalı olarak hazırlanan, Giyinme Becerileri Öğretim Materyali ile yapılan öğretim uygulaması bağımsız olarak pantolon giymelerine yol açacak mıdır?

2. Ana.Ü.E.F. Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'nde bağımsız olarak (V) yakalı kazak giymeyi gerçekleştiremeyen çocukların, (V) Yakalı Kazak Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nda yapabildiklerine dayalı olarak hazırlanan, Giyinme Becerileri Öğretim

Materyali ile yapılan öğretim uygulaması bağımsız olarak (V) yakalı kazak giymelerine yol açacak mıdır?

3. Ana.Ü.E.F. Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'nde bağımsız olarak çorap giymeyi gerçekleştiremeyen çocukların, Çorap Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nda yapabildiklerine dayalı olarak hazırlanan, Giyinme Becerileri Öğretim Materyali ile yapılan öğretim uygulaması bağımsız olarak çorap giymelerine yol açacak mıdır?

4. Ana.Ü.E.F. Zihinsel Engelliler ve Araştırma Birimi'nde bağımsız olarak pantolon giyme becerisini gerçekleştiremeyen çocuklarda, Pantolon Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nın uygulanmasından sonra, sistemli biçimde giyinme becerileri öğretiminin yapılmadığı sekiz haftalık süre bağımsız olarak pantolon giymelerine yol açacak mıdır?

5. Ana.Ü.E.F. Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'nde bağımsız olarak (V) yakalı kazak giymeyi gerçekleştiremeyen çocuklarda, (V) Yakalı Kazak Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nın uygulanmasından sonra, sistemli biçimde giyinme becerileri öğretiminin yapılmadığı sekiz haftalık süre bağımsız olarak (V) yakalı kazak giymelerine yol açacak mıdır?

6. Ana.Ü.E.F. Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'nde bağımsız olarak çorap giymeyi gerçekleştiremeyen çocuklarda, Çorap Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nın uygulanmasından sonra, sistemli biçimde giyinme becerileri öğretiminin yapılmadığı sekiz haftalık süre bağımsız olarak çorap giymelerine yol açacak mıdır?

7. Ana.Ü.E.F. Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'nde ÖZEP ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin haftada iki saat bire-bir öğretim yaptığı, bağımsız olarak pantolon giyme becerisini gerçekleştiremeyen çocuklarda, Pantolon Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nın uygulanmasını izleyen sekiz haftalık süre bağımsız olarak pantolon giymelerine yol açacak mıdır?

8. Ana.Ü.E.F. Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'nde ÖZEP ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin haftada iki saat bire-bir öğretim yaptığı, bağımsız olarak (V) yakalı kazak giyme becerisini gerçekleştiremeyen çocuklarda, (V) Yakalı Kazak Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nın uygulanmasını izleyen sekiz haftalık süre bağımsız olarak (V) yakalı kazak giymelerine yol açacak mıdır?

9. Ana.Ü.E.F. Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'nde ÖZEP ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin haftada iki saat bire-bir öğretim yaptığı, bağımsız olarak çorap giymeyi gerçekleştiremeyen çocuklarda, Çorap Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nın uygulanmasını izleyen sekiz haftalık süre bağımsız olarak çorap giymelerine yol açacak mıdır?

10. Giyinme Becerileri Ölçü Araçları'nda yapabildiklerine dayalı olarak hazırlanan Giyinme Becerileri Öğretim Materyali ile öğretim yapılan grup'la, sistemli biçimde giyinme becerileri öğretiminin yapılmadığı grup arasında öğretim sonrasında Pantolon Giyme Becerisi, (V) Yakalı Kazak Giyme Becerisi ve Çorap Giyme Becerisi Ölçü Araçları ile ölçülen bu becerileri gerçekleştirmede farklılık var mıdır?

C. ÖNEM

Bu araştırmada Giyinme Becerileri Ölçü Araçları'nda çocukların yapabildiklerine dayalı olarak hazırlanan Giyinme Becerileri Öğretim Materyali ile yapılan öğretimin, pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giyme becerilerini gerçekleştirmeye etkisi belirlenmeye çalışılmaktadır. Ana.Ü.E.F. Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'nde bu araştırmada yapılan çalışmaya benzer nitelikte öğretim yapılmaktadır. Ancak bu öğretimin etkililiğine ilişkin bir başka araştırma bulunmamaktadır. Bu araştırma, Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'nde yapılan çalışmaların geliştirilmesine ışık tutmasının beklenmesi bakımından önemlidir.

Ülkemizde zihinsel engelli çocuklara okul öncesi düzeyde öğretim veren eğitim kurumlarına ilişkin programlar yazın düzenlenen seminerler aracılığıyla öğretilebilir çocuklar okullarında çalışan öğretmenler, program geliştirmeciler ve özel eğitimciler tarafından geliştirilmeye çalışılmaktadır. Bu araştırmanın zihinsel engelli çocuklara okulöncesi düzeyde öğretim kurumlarında uygulanan özbakım öğretim programlarının hazırlanmasına yönelik çalışmalara bir katkı getireceği beklenmektedir.

Ayrıca temel özbakım becerilerinden olan giyinme becerilerinde çocukların yapabildiklerine dayalı olarak hazırlanan öğretim materyalleriyle, pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giyme becerilerinin kazanılmasını konu alan bu araştırmanın diğer özbakım becerilerine ilişkin olarak çocukların yapabildiklerine dayalı olarak öğretim materyallerinin hazırlanması ve uygulanmasına yönelik çalışmalara öncülük edebileceği beklenmektedir.

D. SAYILTILAR

1. Deneklerin, 4-12 yaşları arasında olmaları pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giyme becerilerini öğrenmelerini etkilemeyecektir.

2. Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'nde her gün 9.00-12.00 arasında grup öğretimi alan beşer kişilik iki grup, öğretim ve eğitimden yararlanma zamanları bakımından eşit düzeydedirler.

E. SINIRLILIKLAR

Bu araştırma,

1. Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'ne devam eden 5'i kız 10'u erkek toplam 15 öğrenci ile,

2. Sekiz haftalık öğretim süresi ile,

3. Pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giyme becerileri ile sınırlıdır.

F. TANIMLAR

Zihinsel Engelli (Geri Zekalı): Gelişim süreci içinde sürekli olarak, zihinsel işlevlerde gerilik ve bunun yanı sıra uyumsal davranışlarda yetersizlik gösterme durumu (Groosman, 1973). Bu araştırmada yapabildikleri bakımdan yaşdaşlarına göre daha geri olan ve Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'ne devam eden 4-12 yaşlarındaki çocuklar için zihinsel engelli terimi kullanılmıştır.

Öz bakım Becerileri (Kendine Bakabilme): Çocuğun fiziksel bağımsızlığı ve temel gereksinimlerini giderebilmesi için kazanması gerekli olan tuvalet eğitimi, yemek yeme, giyinme, soyunma gibi becerilerdir (Akkök, 1984). Bu araştırmada ele alınan pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giyme becerileridir.

Beceri Analizi: Her hangi bir beceriyi oluşturan basamakların az karmaşık olandan, karmaşık olana doğru sıralanmasıdır (Özyürek, 1983; Rowiszowski, 1984; Shore, 1988).

Giriş Davranışları: Öğretim başlamadan önce, öğrencinin kazanmış olduğu davranışlardır. Giriş davranışları öğretime nereden başlanacağına ilişkin veriler sağlar (Thaigaran, 1983; Özyürek, 1988). Giriş davranışları karşılığı olarak; performans düzeyi, işlevde bulunma düzeyi, öğrencinin yapabildikleri gibi terimler kullanılmaktadır. Bu araştırmada öğrencinin yapabildikleri terimi kullanılmıştır.

(V) Yakalı Kazak Giyme: Bu araştırmada, (V) yakalı kazağın önünü-arkasından ayırtetme ve katlanmış olarak verilen kazağı bağımsız olarak giyme becerilerinin gerçekleştirilmesini kapsamaktadır.

Pantolon Giyme: Bu araştırmada, fermuarlı pantolonun önünü arkasından ayırtetme, katlanmış olarak verilen pantolonu bağımsız olarak giyme, pantolonun fermuarını çekme ve düğmesini ilikleme becerilerinin gerçekleştirilmesini kapsamaktadır.

Çorap Giyme: Bu araştırmada, çorabın baş parmakları, koncun içine topuğu kendine gelecek şekilde elinde tutma ve toplama, toplanarak eline verilmiş olan çorabı ayak ucuna geçirme ve ayak ucuna geçirilmiş olan çorabı bağımsız olarak giyme becerilerini kapsamaktadır.

Bire-Bir Öğretim: Ana.Ü.E.F. Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'nde haftada iki gün birer saat olmak üzere bir öğretmen ve bir öğrencinin bulunduğu öğretim durumu.

Grup Öğretimi: Ana.Ü.E.F. Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'nde haftanın her günü 9.00-12.00 arasında bir grup zihinsel engelli öğrencinin katıldığı öğretim durumu.

BÖLÜM II

KAYNAK TARAMASI

Bu araştırma, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'nde bağımsız olarak giyinme becerilerini gerçekleştiremeyen çocukların Giyinme Becerileri Ölçü Araçları'nda yapabildiklerine dayalı olarak hazırlanan Giyinme Becerileri Öğretim Materyali ile yapılan öğretimin pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giyme becerilerinin kazanılmasında etkililiğini belirlemeyi amaçlamaktadır.

Araştırmanın bu bölümünde öz-bakım becerileri, giyinme becerileri, öz-bakım becerilerinin kazandırılması ile ilgili araştırmalar, zihinsel engelli çocukların yapabildiklerine dayalı olarak öğretim materyallerinin hazırlanması, özel eğitime muhtaç çocuklar için düzenlenen eğitim ortamlarına ilişkin görüşlerin gelişimi ve zihinsel engelli çocukların Türkiye'deki eğitim ortamlarına yer verilmiştir.

A. ÖZ-BAKIM BECERİLERİ

1. Öz-Bakım Becerilerinin Kapsamı

Öz-bakım becerileri, çocuğun fiziksel bağımsızlığı ve temel gereksinimlerinin giderilebilmesi için kazanması gereken becerilerdir (Akkök, 1984). Yemek yeme, giyinme, tuvalet eğitimi temel öz-bakım becerileridir. Diş fırçalama, el-yüz yıkama, burun temizliği, banyo yapma, saç tarama temel becerileri destekleyici nitelikte becerilerdir.

Temel öz-bakım becerilerinin kazanılmasından sonra, tırnak bakımı, cilt bakımı, makyaj, traş olma, stilli saç tarama, kızlar için menstural sağlığın

kazandırılmasına geçilebilir. Ayrıca giysi seçimi, ilaçların uygun kullanılması, sağlıklı beslenme alışkanlığı, seks davranışlarının kazandırılması gibi öz-bakım becerilerinin kazanılması, günlük yaşamla ilgili işlerin yapılmasını olumlu yönde etkiler (Üzyürek, 1986; Snell, 1983).

2. Zihinsel Engelli Çocuklara Öz-Bakım Becerilerinin Kazandırılması

Öz-bakım becerilerinin kazanılması bağımsızlığın başlangıcı hatta temel koşuludur. Zihinsel engelli çocukların öz-bakım becerilerini kazanabilmesi zihinsel, fiziksel ve davranışsal yetersizliklerle olduğundan daha geç öğrenildiği gibi anne, baba ve çevrenin olumsuz tutumları ve çevrenin düzenlenememiş olmasından dolayı gecikebilmektedir.

Öz-bakım becerilerinin zihinsel engelli çocuklara kazandırılabilmesinde, çocukta küçük kas hareketleri, taklit etme, uzanma, yakalama, göz-el koordinasyonu gibi becerilerin belli düzeyde olgunlaşmış olması gerekmektedir (Üzyürek, 1983, 1986). Bununla birlikte çocuk öğretim sırasında sözlü iletişimde bulunamıyor olsa bile öz-bakım becerileri kazandırılabilir. Sözlü iletişimde bulunamayan çocuklarda beceri öğretimi, jest ve mimiklere daha fazla yer verilmesi yoluyla gerçekleştirilebilmektedir (Bensberg, Collwell ve Cassel, 1965; Snell, 1983).

Ayrıca, zaman zaman gözlenebilen istenmeyen davranışlar öz-bakım becerilerinin kazanılmasını etkileyebilmektedir. Bu tür davranışlar, çocuğun repertuarında varolan alt beceri ya da becerilerin gerçekleştirilmesini engeller. Örneğin, çocuğun kazağını giymeyi ısrarlı bir biçimde reddetmesi sonucu annenin ya da öğretmenin kazağını giydirmesi gibi. Bu gibi durumlarda çocuğun beceriyi yapmayı ısrarla reddetmesi sonucu, anne ya da öğretici giyinmek istememeyi görmezlikten gelemeyerek

çocuğun bağımsız biçimde giyinmesine olanak vermeyebilir (Özyürek, 1986). Dolayısıyla, çocuğun davranışlarının kontrol edilmesi de öz-bakım becerilerinin kazanılmasında önem taşımaktadır.

Öz-bakım becerilerinin kazandırılabilmesi, öğretilecek beceri için öğretim materyallerinin hazırlanmasını ve uygulanmasını gerektirmektedir. Öz-bakım becerilerine ilişkin öğretim materyallerinin hazırlanması ve uygulanmasında, çocuğun yapabildiklerinin, uygun öğretim amaçlarının, öğretim tekniklerinin öğretimde kullanılacak etkili pekiştireçlerin (yiyecekler, oyuncak, etkinlik, sosyal dikkat türleri), becerilerin öğrenilmesini engelleyen istenmeyen davranışları azaltmaya ya da kontrol etmeye yardımcı olacak süreçlerin ve becerilere nasıl süreklilik kazandırılacağına ilişkin belirlenmesinin öğretimde başarı olasılığını artırdığı belirtilmektedir (Özyürek, 1986).

Ayrıca, öz-bakım becerilerinin kazandırılmasında öğretilecek beceride çocukla doğrudan çalışmayı destekleyecek nitelikte aile rehberliği uygulamalarına yer verilmesi öz-bakım becerilerinin kazandırılmasında etkili sonuçlar vermektedir (Akkök, 1984).

B. GİYİNME BECERİLERİ

1. Giyinme Becerilerinin Kapsamı

Giyinme temel öz-bakım becerilerindedir. Palto, kazak, pantolon, çorap, başlık, eldiven, ayakkabı giyme gibi beceriler giyinme becerileri olarak sıralanabilir. Düğme açma-kapama, çıt çıt açma-kapama, fermuar açma-kapama, fiyonk çözme-bağlama giyinme becerilerini tamamlayıcı nitelikte becerilerdir.

2. Zihinsel Engelli Çocuklara Giyinme Becerilerinin Kazandırılması

Giyinme becerileri, dikkatle incelendiğinde karmaşık beceriler olduğu görülmektedir. Bu durum

öğretilecek giyinme becerisinin az karmaşık olandan karmaşık olana doğru sıralanmasını gerektirmektedir (Üzyürek, 1983). Özellikle zihinsel engelli çocuklar söz konusu olduğunda, onların karmaşık becerileri bir anda öğrenceği beklentisi, onlara hiçbir şey öğretilmemesine neden olabilmektedir. Bu nedenle, zihinsel engelli çocuklara giyinme becerilerinin öğretiminde becerinin analiz edilmesi ve en az karmaşık olan beceriden öğretime başlanması, başarı olasılığını arttırmaktadır. Ayrıca, becerilerin analiz edilmiş olması, çocuğun yapabildiklerini belirlemede, öğretime nereden başlanacağını göstermede ve öğretimin etkililiğini değerlendirmede yol gösterici nitelik taşımaktadır.

Giyinme becerileri öğretiminde, öğretim tekniği olarak ters zincir kullanılması önerilmektedir. Bu, beceri öğretimine, giyinme işleminin son basamağından başlanması anlamına gelmektedir. Örneğin: kazak giymede, başı ve kolları giydirilen kazağın koltuk altlarından bele doğru çekilmesinden, pantolon giymede dizlere kadar giydirilmiş olan pantolonun bele çekilmesinden öğretime başlanmalıdır (Üzyürek, 1983, 1987; Snell, 1983).

Ayrıca, giyinme becerilerinin öğretiminde kullanılan öğretim araçları da giyinmeyi kolaylaştırması bakımından önem taşımaktadır. Yumuşak uygun büyüklükte giysilerin seçilmesi, giysilerdeki fermuarların kolay çekilebilmesi için ucuna halka ve bağ takılması, iri düğmelerin, geniş kolların, topuksuz boru biçiminde çorapların, örgü giysilerin giyinme becerileri öğretiminde kullanılması önerilmektedir (Johnson ve Werner, 1975).

Giyinme becerilerinin öğretiminde çocukların gereksinim duydukları yer ve zamanların belirlenmesi ya da gereksinim yaratılmasında etkili sonuçlar vermektedir (Snell, 1983). Örneğin, pantolon giyme için tuvalete giriş, çıkışlar, palto giyme için çarşıya ya da parka gidiş, ayakkabı giyme için eve ya da okula giriş çıkışlar değerlendirilebilir.

Ayrıca, giyinme becerileri öğretimi için yeterli zamanın ayrılması, aceleci davranılmaması da çocuğa yapılacak gerektiğinden fazla yardımın öğrenmemeye yol açmasının engellenmesi bakımından oldukça önemlidir.

C. ÖZ-BAKIM BECERİLERİNİN KAZANDIRILMASI İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Ülkemizde öz-bakım becerilerinin kazandırılması ile ilgili olarak Akkök (1984) davranışsal yaklaşıma dayalı aile rehberliğinin öğretilebilir düzeydeki çocukların öz-bakım becerilerinin geliştirilmesine etkisi konulu bir araştırma yapmıştır. Araştırma doktora tezi olarak sunulmuştur. Türkiye'de konu ile ilgili başka bir araştırma bulunmaması nedeniyle araştırmanın ayrıntılı özetine yer verilmiştir.

Bu araştırmada, ailelerin davranışsal yaklaşıma dayalı aile rehberliği programına katılmasının öğretilebilir düzeydeki çocuklardaki öz-bakım becerilerinin geliştirilmesine katkısı ve bu programın anne ve babaların çocuklarına karşı tutumlarına etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma, aileleri davranışsal yaklaşıma dayalı aile rehberliği programına katılan öğretilebilir çocuklar, bu rehberliği almamış ailelerin çocuklarına göre daha ileridirler, davranışsal yaklaşıma dayalı aile rehberliği alan ailelerin çocuklarına karşı tutumları, aile rehberliği almayan anne, babaların tutumlarından daha olumludur ve davranışsal yaklaşıma dayalı aile rehberliği programı sonunda anne-babaların çocuklarına karşı tutumları program öncesine göre daha olumludur denenceleri üzerine kurulmuştur.

Denencelerin denenebilmesi için "Gelişim Aşamalarını Gözleme Formu" ve "Aile Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Gelişim Aşamalarını Gözleme Formu, çocukların öz-bakım (temizlik, giyinme soyunma, yemek yeme) becerilerine ve değişik aşamalarına sahip olma düzeylerini ölçmek amacıyla bu becerilerin analiz edilmesi yoluyla oluşturulmuştur.

Aile Tutum Ölçeği ise anne-babaların çocuklarına ve onların özürüne karşı tutumlarını ölçmeyi amaçlamaktadır.

Araştırma, deneysel araştırma niteliğini taşımaktadır. Araştırmada ön-test, son-test kontrol gruplu deneme modeli kullanılmıştır. Etlik Öğretilebilir Çocukları Koruma Derneği Eğitim Merkezine 1983-1984 öğretim yılında yeni kayıt yaptıran gönüllü 14 aile ve çocukları üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada aşağıdaki bulgular elde edilmiştir.

Aileleri, aile rehberliği alan ve almayan çocukların ön-test sonuçlarının karşılaştırılmasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Çocukların son-test sonuçlarının karşılaştırılması sonucunda aralarında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Aileleri, aile rehberliği alan çocukların kendi içinde ön-test son-test sonuçlarının karşılaştırılması sonucunda aralarında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Aileleri, aile rehberliği almayan çocukların kendi içinde ön-test son-test sonuçlarının karşılaştırılması sonucunda aralarında anlamlı bir fark bulunmuştur. Aileleri, aile rehberliği alan çocukların ön-test aritmetik ortalaması 70, son-test aritmetik ortalaması 112,14'dür. Aileleri, aile rehberliği almayan çocukların ön-test aritmetik ortalaması 70,4, son-test aritmetik ortalaması 100'dür. Bulgular, aileleri aile rehberliği alan çocukların, bu rehberliği almamış ailelerin çocuklarına göre daha ileridirler denencesini destekler niteliktedir.

Aile Tutum Ölçeği ile ölçülen, aile rehberliği alan ve almayan annelerin ön-test sonuçları arasında aile rehberliği alan anneler lehinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Son-test sonuçları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Aile Tutum Ölçeği ile ölçülen aile rehberliği alan ve almayan babaların ön-test sonuçları arasında

anlamlı bir fark bulunmamıştır. Son-test sonuçları arasında da anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Bulgular, davranışsal yaklaşıma dayalı aile rehberliği alan ailelerin çocuklarına karşı tutumları, aile rehberliği almayan ailelerin çocuklarına karşı tutumlarından daha olumludur denencesini desteklemektedir.

Aile rehberliği alan annelerin "Aile Tutum Ölçeği" ile ölçülen ön-test son-test puanları arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Aile rehberliği almayan annelerin Aile Tutum Ölçeği ile ölçülen ön-test son-test puanları arasında anlamlı fark bulunmuştur.

Aile rehberliği alan babaların Aile Tutum Ölçeği ile ölçülen ön-test son-test puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Aile rehberliği almayan babaların Aile Tutum Ölçeği ile ölçülen ön-test son-test puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Bulgular, davranışsal yaklaşıma dayalı aile rehberliği programının sonunda anne ve babaların çocuklarına karşı tutumları daha olumludur denencesini desteklememektedir.

Araştırmada davranışsal yaklaşıma dayalı aile rehberliğinin öğretilabilir çocukların öz-bakım becerilerinin gelişimine olumlu katkısı olduğu görülmüştür. Burada aileleri, aile rehberliği alan ve almayan çocukların öz-bakım becerilerinde bir gelişme gözlenmişse de aileleri, aile rehberliği alan çocukların daha ileri düzeyde olduğu görülmüştür. Sonuç olarak aile rehberliği uygulamalarının öğretilabilir çocukların gelişimlerini destekleyici uygulamalar olduğu kabul edilmiştir.

D. ZİHİNSEL ENGELLİ ÇOCUKLARIN YAPABİLDİKLERİNE DAYALI OLARAK ÖĞRETİM MATERYALLERİNİN HAZIRLANMASI

X Zihinsel engelli çocukların, kendi kendilerine öğrenmelerini beklemek ya da onların gereksinimlerini karşılamak bir

takım beceri ve davranışları öğrenememelerine, dolayısıyla sürekli olarak başkalarına bağımlı kalmalarına neden olabilmektedir. Bu çocukların bağımsızlıklarını kazanabilmeleri için onlara gereksinim duydukları beceri ve davranışları öğretmek gerekmektedir. Öğretimin etkili biçimde gerçekleştirilmesini de, çocuğun yapabildiklerinin belirlenmesi, yapabildiklerine dayalı olarak öğretilecek beceri ya da davranışta öğretime nereden başlanacağına belirlenmesi, gerekli ortamın hazırlanması gibi unsurlar kısacası hazırlanacak öğretim materyali etkilemektedir (Üzyürek, 1987).

Öğrencinin yapabildiklerine dayalı olarak, öğretim materyali hazırlamada, öğretilecek beceri ya da davranışta öğrencinin yapabildiklerinin belirlenmesine ek olarak, öğretimi etkileyebilecek nitelikte, varsa ek bir özürün beceriye olan etkisinin, hareketlerin taklit edilmesinin, küçük kas becerilerinin, sözel emirlerin anlaşılmasının gözlenmesi de öğrencinin emirlere, değişik ipuçlarına, pekiştirme süreçlerine, bu öğrenme ortamlarına tepkilerini ortaya çıkarmada ve başarılı bir öğretim gerçekleştirilmede etkili sonuçlar vermektedir (Barnard ve Povell, 1972; Üzyürek, 1986).

Öğretim materyalinin hazırlanmasında, öğrencinin yapabildiklerinin belirlenmesi (ön-değerlendirme), öğretim amaçlarının belirlenmesi, öğretim etkinliklerinin belirlenmesi ve öğretimin değerlendirilmesi süreçlerine yer verilmektedir. Bu süreçler aşağıda ayrıntılı biçimde açıklanmıştır.

1. Öğrencilerin Yapabildiklerinin Belirlenmesi

Öğrencinin yapabildiklerinin -işlevde bulunma düzeyi, performans düzeyi, giriş davranışları- belirlenmesi iki aşamada gerçekleştirilebilmektedir. İlk aşama, öğrencinin beceride yapabildiklerine ilişkin olarak kaba bilgi toplanmasıdır. İkinci aşamada, öğrencinin beceride yapabildiklerinin belirlenmesi, ölçülmek istenen alandaki beceri analizlerinden yararlanarak,

ölçüt bağımlı testlerin (mutlak testler) hazırlanması ve uygulanması aşamasıdır.

a. Kaba bilgi toplama.- Bu aşamada öğretilecek beceri ya da davranışta öğrencinin durumunun doğrudan gözlenmesi, anne, baba-çocuk etkileşimlerinin gözlenmesi, aileyle görüşme, öğrenci hakkında varsa daha önceden hazırlanmış raporların okunması gibi yollar izlenebilmektedir.

b. Ölçüt bağımlı testlerin hazırlanması ve uygulanması.- ölçüt bağımlı testler öğrencinin yapabildiklerini başka öğrencilerin yapabildiklerinden bağımsız olarak değerlendirmektedir (Tekin, 1979). Bir başka deyişle ölçüt bağımlı testler öğrenciyi söz konusu becerinin gerçekleştirilme durumuna göre değerlendirme olanağı vermektledir (Özyürek, 1986).

Ölçüt bağımlı testlerin hazırlanması ölçülecek becerinin, beceri analizlerinin yapılmasını gerektirmektedir. Beceri analizi hazırlamanın temel öğelerini, becerinin analizi ve beceriyi oluşturan basamakların sıraya konulması oluşturmaktadır.

Beceri analizinde yer alan basamakları belirleme, becerinin niteliğine göre değişiklik göstermektedir. Bilişsel nitelikteki becerilerin (renk ayırtetme, aritmetik becerileri) analizi için uzman görüşleri alınabilir, konu ile ilgili kitaplar ve materyaller, hazırlanmış programlardan yararlanılabilmektedir.

Psikomotor nitelikteki (giyinme, makasla kesme) becerilerin analizinde, beceri bellekten analiz edilebileceği gibi becerinin bizzat gerçekleştirilmesi sırasındaki basamakların adım-adım sıralanması yoluyla gerçekleştirilebilmektedir. Basamak atlama olasılığının az olması nedeniyle becerinin bizzat gerçekleştirilmesi sırasında, basamakların sıralanması önerilmektedir (Özyürek, 1988). Beceri analizlerinden yararlanılarak, geliştirilen ölçüt bağımlı testlerle, öğrencinin ölçülecek beceriyi gerçekleştirmesine fırsat verilerek

daha önceden kazanabildiği basamaklar belirlenmektedir. Öğrencinin yapabildiklerinin belirlenmesi öğretimin basamaklandırılmasına bir başka deyişle öğretime nereden başlanacağına hizmet etmektedir (Larsen ve Bricker, 1972; Özyürek, 1986).

2. Öğretim Amaçlarının Belirlenmesi

Öğrencinin yapabildiklerinin belirlenmesinden sonra, öğrencinin bulunduğu düzeyi dikkate alarak, uzun dönemli amaçlara karar verilir. Uzun dönemli amaçlara karar verilmesi, öğretim materyali hazırlamanın ilk basamağını oluşturur. Uzun dönemli amaçlardan sonra, ara amaçların belirlenmesi gerekmektedir. Ara amaçların belirlenme süreci, uzun dönemli amaçların daha küçük beceri basamaklarına dönüştürülmesidir (Akçamete, 1986). Ara amaçlar, öğrencinin yapabildikleri ile uzun dönemli amaçlar arasında beceri basamaklarının sıralanması (beceri analizinin yapılması) yoluyla oluştururlar.

Amaçlar, davranışsal amaç niteliğinde, öğrencinin ne yapacağını ifade eden gözlenebilir ve ölçülebilir terimlerle yazılmalıdır (Mager, 1975).

3. Öğretim Etkinliklerinin Belirlenmesi

Öğrencinin yapabildiklerinin belirlenmesi, uzun ve kısa dönemli amaçların yazılmasından sonra amaçların gerçekleştirilmesine hizmet edecek nitelikte öğretim etkinliklerinin belirlenmesi gerekmektedir.

Belirlenen amaçları gerçekleştirmede kullanılacak öğretim etkinliklerinin belirlenmesi sırasında şunların gözönüne alınması gerekliliği üzerinde durulmaktadır (Snell, 1983).

1. Öğretmenin yönergeleri ve isteklerini belirlemek,
2. Kullanılacak etkili ipuçlarını saptamak,
3. Öğretim ortamını ve öğretim araçlarını belirlemek,

4. Öğrenciyi pekiştiren uygun yiyecekleri, oyuncakları ve etkinlikleri belirlemek,

5. Öğretim zamanlarını ve sıklığını belirlemek,

6. Kullanılacak öğretim tekniklerini belirlemek, Kullanılacak öğretim tekniği olarak zihinsel engelli çocuklara öz-bakım becerilerinin (tuvalet, yemek yeme, giyinme), günlük yaşam becerilerinin (oda temizleme, alışveriş) ve mesleki becerilerin (bir toplantıda meşrubat açma) kazandırılmasında basamakların zincir halinde öğretilmesi önerilmektedir (Snell, 1983).

Zincirde beceri ya da davranış basamaklarının karmaşık olandan, az karmaşık olana doğru sıralanması ve her basamağın gözlenebilir ve ölçülebilir biçimde ifade edilmesinden sonra, öğretime becerinin en son basamağından başlanarak, "ters zincir" biçiminde, öğretim yapılabilir. Örneğin: çorap giyme öğretimine, çorabın ayak topuğundan ayak bileğine çekilmesi aşamasından başlanır. Öğrenci bu beceride ustalaşıncaya değin öğretim tekrarlanır. Öğretim sırasında ek olarak basamağın tamamlanması için öğrenciye sözel ipuçları ile birlikte yardım edilebilir. Öğrencinin bir basamağı gerçekleştirmesinden sonra diğer basamağa geçilir ve öğrenci beceriyi bağımsız olarak gerçekleştirenceye değin her bir basamak tek tek öğretilir. Öğrenci her bir basamağı gerçekleştirdiğinde ödüllendirilir (Snell, 1983; Üzyürek, 1983).

4. Değerlendirme

Öğretim materyali hazırlamanın son aşamasını oluşturmaktadır. Öğretim uygulaması süresince ve öğretim uygulamasının sonunda öğrencinin sürekli olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Değerlendirmenin sürekliliği öğrenci için yeni amaçlar belirlemede ve yeni etkinlikler düzenlemede etkili olmaktadır (Üzyürek, 1988).

Öğretim süresi ve öğretim sonrasındaki değerlendirmede beceri analizlerinden yararlanılarak, hazırlanan

ölçüt bağımlı testlerin kullanılması yoluyla gerçekleştirilmektedir.

Değerlendirmede, öğrencinin beceriyi gerçekleştirmesine fırsat verilerek öğrencinin gerçekleştirdiği aşamalar ölçüt bağımlı test üzerinde belirlenir.

E. ÖZEL EĞİTİME MUHTAÇ ÇOCUKLAR İÇİN DÜZENLENEN EĞİTİM ORTAMLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİN GELİŞİMİ

1970'li yıllara gelinceye değin özel eğitime muhtaç olma durumlarının bireyden kaynaklandığı görüşü yaygındı ve engelli çocuklar hasta gibi görülmekteydi. Bu nedenle de zihinsel engelli, işitme engelli, görme engelli gibi değişik özür gruplarında yer alan özel eğitime muhtaç çocuklar ailelerinden ve çevrelerinden ayrılarak ya hastanelere ya da özürlerine uygun ayrı eğitim ortamlarına yerleştirilmekteydiler. Ancak sonraları yaşamlarının bir bölümünde bu çocukların normallerle birlikte olacağı görüşünün yanısıra sosyal, duygusal, zihinsel özellikler bakımından normallerden pek de farklı olmadıkları düşüncesinin yaygınlık kazanmasıyla, yatılı özel okul düzenlemelerinden, engelli çocuğun ailesinden ve yakın çevresinden ayrılmasını gerektirmeyen özel eğitim ortamları düzenlemelerine geçildi.

Günümüzde ise özel eğitime muhtaç çocuklar için değişik eğitim ortamları bulunmakla birlikte özel eğitimcilerin çoğu engelli çocukların en az kısıtlayıcı ve tümüyle akranlarından ve ailelerinden ayrılmalarını gerektirmeyen eğitim ortamlarının sağlanması konusunda birleşmektedirler (Özyürek, 1983, 1985; Kirk ve Gallagher, 1983).

1. Türkiye'de Zihinsel Engelli Çocuklar İçin Düzenlenen Eğitim Ortamları

Yetersizlikten ağır derecede etkilenmiş çocukların eğitim alamayacağı görüşü zihinsel engelliler içinde geçerlidir. Şöyle ki; başlangıçta zihinsel engelliler

için hiç bir şey yapılamayacağı inancı yaygındır. Gerçektende konunun tıbbı boyutunda, bugün için bile zihinsel yetersizlik iyileştirilemez durumdur. Ancak son yıllarda eğitim alanında kaydedilen gelişmeler bu inancı önemli ölçüde zayıflatmıştır (Eripek, 1988). Zihinsel engelli çocukların eğitimleri önce evde, hastanede ve yatılı okullarda gerçekleştirilmekteydi, son yıllarda ise bunların yanısıra gündüzlü özel okul, özel sınıf, kaynak oda ve normal sınıf uygulamaları yaygınlaşmaya başlamıştır.

Türkiye'de zihinsel engelli çocukların eğitim ortamları yetişmiş özel eğitimci personel, tanı yöntemleri, eğitim programları ve teknikleri, araç-gereç ve değerlendirme gibi alanlarda pek çok yetersizliğin olduğu da görülmektedir (Gürsel, 1987; Güven, 1989). Türkiye'de zihinsel engelliler için halihazırda özel sınıf düzenlemeleri normal ilkokul bünyesinde yer almaktadır ve adı alt özel sınıf'dır. Bu sınıflarda sosyal ve akademik becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır. Türkiye'de 17 ilde 711 alt özel sınıf bulunmaktadır (Özsoy, 1989). Gündüzlü özel okul düzenlemelerinde ise Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Eğitilebilir Çocuklar İş Okulları görülmektedir. Bu okullar alt özel sınıflardan mezun öğrencilere iş ve mesleki becerileri kazandırmayı amaçlamaktadır. Şu anda; Adana, Ankara, Kayseri, İzmir, Yozgat, Sivas ve Karabük'te Eğitilebilir Çocuklar İş Okulu bulunmaktadır.

Ayrıca son yıllarda Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okulöncesi düzeyde sosyal, bilişsel, psikomotor ve öz-bakım alanlarında eğitim vermeyi amaçlar nitelikte, Bursa, izmir, Ankara, Erzurum'da Öğretilebilir Çocuklar Okulları açılmıştır.

Bunların dışında, bazı vakıf ve derneklerce açılan öğretilebilir çocuklar okullarının yanısıra Trakya, İstanbul, Hacettepe Üniversitelerinin Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Ana Bilim Dallarında, Zihinsel Engelli Çocuklar Eğitim Üniteleri

ve Gelişim Takip İstasyonları, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi bulunmaktadır. Ana.Ü.E.F. Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'nin çalışmalarına aşağıda ayrıntılı biçimde yer verilmiştir.

2. Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi

Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi 1985 yılında Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi bünyesinde aşağıdaki amaçları gerçekleştirmek üzere kurulmuştur.

a. Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin 2. sınıftan itibaren derslerinde kazanmış oldukları bilgileri uygulamaya aktarmalarını sağlamak,

b. Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin zihinsel engelli öğrencilerle yaptıkları uygulamalardan derslerine örnekler getirerek derslerin işlevselleşmesini sağlamak,

c. Eskişehir ve çevresindeki 12 yaşın altında olup, alt özel sınıfa devam edemeyecek durumdaki zihinsel engelli öğrencilere eğitim olanağı sağlamak ve onları alt özel sınıflara hazırlamak,

d. Birim'e kabul edilemeyen zihinsel engelli öğrencilerin ailelerine çocuklarını götürebilecekleri kurumlar ve evde yapabilecekleri çalışmalar hakkında önerilerde bulunmak,

Bu amaçları gerçekleştirmek için çalışmalar, Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü'nde görevli iki öğretim elemanının çocuklarla bizzat çalışması ve onların denetiminde ÜZEP 2. 3. ve 4. sınıf öğrencileri tarafından yürütülmektedir. Birimde zihinsel engelli çocuklarla bire-bir ve grup öğretimi çalışmaları yapılmaktadır.

Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'ne başvuran aileler önce aile görüşmesine alınmakta ve

bu görüşme de Öğr.Gr. Nihal Varol tarafından hazırlanan "Aile Görüşme Formu" (Ek-1) kullanılmaktadır. Çocuğun kaba bir şekilde eğitsel incelenmesini içeren bu görüşmeden sonra bire-bir ya da grup öğretime alınıp alınamayacağına karar verilmektedir. Daha sonra çocukla çalışacak öğretim elemanı ya da ÖZEP öğrencileri tarafından bilişsel, sosyal, psikomotor ve öz-bakım alanlarındaki çeşitli beceriler için geliştirilen beceri ve kavram analizleri kullanılarak bu alandaki işlevde bulunma düzeyi saptanmaktadır. Eğitim çalışmalarında amaç, çocukların her alanla ilgili olarak topluma uyum sağlamalarını kolaylaştıracak davranış değişikliklerini ve bilişsel gelişimlerini sağlamaktır. Çocuğun işlevde bulunma düzeyleri saptandıktan sonra, hangi davranışların ve becerilerin kazandırılması gerektiğine karar verilmekte ve çocuk merkezli bir eğitim gerçekleştirilmektedir.

Grup öğretime devam eden öğrencilerin aileleriyle 15 günde bir ÖZEP dördüncü sınıf öğrencileri tarafından "aile görüşmeleri" (Veli toplantısı) yapılmakta, bu toplantılarda Birim'de yapılan eğitim çalışmaları, izlenen yöntemler, çocuklardaki davranışları kontrol etmede izlenen yollar hakkında bilgi verilmekte ve anne, babaların çocuklarıyla ilgili sorunları tartışılmaktadır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu araştırmanın amacı, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'nde bağımsız olarak giyinme becerilerini gerçekleştiremeyen çocukların Giyinme Becerileri Ölçü Araçları'nda yapabildiklerine dayalı olarak hazırlanan Giyinme Becerileri Öğretim Materyali ile yapılan öğretimin pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giyme becerilerinin kazanılmasına etkisinin olup, olmadığını belirlemektedir. Bu bölümde; denekler, araştırma modeli, veriler ve toplanması, deneyin uygulama süreçleri, verilerin analizi ve kullanılan istatistiksel tekniklere yer verilmiştir.

A. DENEKLER

Ana.Ü.E.F. Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'nde 1988-1989 öğretim yılında beşer kişilik iki grupta toplam 10 öğrenci grup öğretimine, 40 öğrenci ise bire-bir öğretime devam etmektedir.

Bu araştırmanın deneklerini, 1988-1989 öğretim yılında Ana.Ü.E.F. Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'nde grup öğretimine devam eden beşer kişilik iki gruptaki toplam 10 öğrenci ve grüplardaki sayıya eşit olması bakımından bire-bir öğretime devam eden 40 öğrenciden beşi oluşturmaktadır. Bu beş öğrenci, eşit olasılıklı olarak, öğrenci dosyalarının isimlerinin yazılı olduğu kısımlar görünmeyecek biçimde sıralanması ve beşinin rasgele alınması yoluyla seçilmiştir. Grup öğretiminde, grüplara devam eden öğrencilerle, her gün 9.00-12.00 arasında birer öğretim elemanı ve Özel Eğitim Öğretmenliği Programı (ÖZEP) dördüncü sınıftan zihinsel engelliler üzerinde uygulama yapan üçer uygulama öğrencisi, bilişsel, sosyal, psikomotor ve öz-bakım

alanlarındaki çeşitli beceriler için geliştirilen beceri ve kavram analizlerini kullanarak, öğrencilerin işlevde bulunma düzeylerini (yapabildiklerini) belirle-
mekte ve bu düzeye göre öğretim yapmaktadır. Bu araştır-
mada yer alan deneklerden bire-bir öğretime devam
eden öğrencilerle, haftanın iki günü birer saat olmak
üzere ÜZEP ikinci ve üçüncü sınıflarından öğrenciler
çalışmaktadır.

B. ARAŞTIRMA MODELİ

Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'nde bağımsız olarak giyinme becerilerini gerçekleştiremeyen çocukların giyinme becerilerinde yapabildiklerine dayalı olarak hazırlanan Giyinme Becerileri Öğretim Materyali ile yapılan öğretimin bağımsız olarak pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giymede etkililiğini belirle-
meyi amaçlayan bu araştırma deneysel araştırma niteliği taşımaktadır. Araştırmada kullanılan model ön-test, son-test deneme modelidir.

"Sosyal disiplinler ve eğitim alanlarında yapılan araştırmalarda, araştırmacı çoğu zaman çalışma zamanlarını, çalışma yerlerini ve araştırmaya dahil edilecek birey ve grupları istediği gibi seçme ve kontrol etme şansına sahip değildir. Bu durumda araştırmacı, araştırma yaptığı yerin bütünlüğünü bozmadan, orada oluşan doğal gruplar üzerinde çalışmalarını sürdürmektedir.

Ön-test son-test deneme modelleri eldeki grupların aynen alındığı ve bunlardan birinin deney, diğerinin kontrol grubu olarak belirlendiği ve grupların bir kez deney başlamadan önce, bir kezde deney bittikten sonra ölçüldüğü modellerdir" (Kaptan, 1977).

Araştırmanın modeli, ön-test, son-test deneme modeli olarak betimlenmektedir. Araştırmada Giyinme Becerileri Ölçü Araçları ön-test ve son-test olarak, Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'ne devam eden öğrencilere uygulanmıştır.

Bu araştırmanın bağımsız değişkenini çocukların giyinme becerilerinde yapabildiklerine göre hazırlanan öğretim materyalinin uygulanması, bağımlı değişkenini de Giyinme Becerileri Ölçü Araçları'yla ölçülen pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giyme becerileri oluşturmaktadır.

Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'nde grup öğretiminde, öğretim yılının ikinci dönemi olması nedeniyle, çocukların buldukları gruplar değiştirilmemiş ve Giyinme Becerileri Ölçü Araçları'nın ön-test olarak uygulanmasından sonra daha düşük ortalama puana sahip olan grup, **deney grubu** olarak seçilmiş ve bu grupta Giyinme Becerileri Öğretim Materyali uygulanmıştır. Giyinme Becerileri Ölçü Araçları'nın ön-test olarak uygulanmasından sonra daha yüksek ortalama puana sahip olan grup **kontrol grubu** olarak seçilmiş ve bu grupta özellikle sistemli biçimde giyinme becerileri öğretimi yapılmamıştır. Ayrıca, Özel Eğitim Öğretmenliği Programı (ÖZEP) öğrencilerinin haftada iki saat birebir öğretim yaptıkları grupta ise ÖZEP öğrencileri, hazırladıkları etkinlikleri uygulamışlardır. Bu grup **kontrol grubu** olarak düşünülmüştür. Grupların Giyinme Becerileri Ölçü Araçları'ndan aldıkları ön-test puanları ve aritmetik ortalamaları Ek-2'de verilmiştir.

C. VERİLER VE TOPLANMASI

Araştırmanın verilerinin toplanmasında, öğrencilerin bağımsız olarak giyinme düzeylerini belirlemek amacıyla Giyinme Becerileri Ölçü Aracı (Ek-3)(pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giyme beceri ölçü araçları) geliştirilmiştir.

1. Giyinme Becerileri Ölçü Araçlarının Geliştirilmesi

Bağımsız olarak giyinme becerilerini gerçekleştiremeyen çocukların pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giymede yapabildiklerini belirleyebilmek amacıyla,

Giyinme Becerileri Ölçü Araçları'nın geliştirilmesiyle ilgili olarak beceri analizlerine yer verilmiştir.

Beceri analizlerinin hazırlanmasında çeşitli yollar izlenebilmektedir. Beceri analizi bellekten yapılabildiği gibi beceriyi gerçekleştirerek veya bir başkasını gözlemek yoluyla gerçekleştirilebilir. Ancak beceriyi oluşturan tüm basamakların yer alması ve beceri analizinin yeniden yazılmasında daha az zaman kaybına neden olmasından dolayı beceri analizinin bizzat gerçekleştirilerek yazılması yeğlenmelidir (Özyürek, 1986).

Giyinme Becerileri Ölçü Aracı'nın geliştirilmesinde beceri analizlerinin hazırlanması sırasında araştırmacı önce pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giysilerini giymiştir. Daha sonra giyinme işlemi sırasında yer alan basamakları sırasıyla yazmak yoluyla becerileri sıralamıştır. Becerilerin sıralanmasından sonra beceri analizlerindeki basamaklara ilişkin uzman görüşleri alınmıştır. Daha sonra pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giyme ile ilgili beceri analizleri bağımsız olarak giyinme becerilerini gerçekleştiren zihinsel engelli çocuklar üzerinde denenmiştir.

Geliştirilen Giyinme Becerileri Ölçü Araçları (Ek-3) Pantolon Giyme Becerisi Ölçü Aracı, (V) Yakalı Kazak Giyme Becerisi Ölçü Aracı ve Çorap Giyme Becerisi Ölçü Aracı'ndan oluşmaktadır.

a. Pantolon Giyme Beceri Ölçü Aracı (Ek-3.1)

Pantolon Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nda yer alan beceri analizinde pantolon giyme 4 ayrı temel beceriye ayrılmış olup bunlar toplam 18 alt beceriden oluşmaktadır.

i. Pantolonun önünü arkasından ayırtetme temel becerisi, 6 alt beceriye,

ii. Katlanmış olarak verilen pantolonu bağımsız olarak giyme temel becerisi, 5 alt beceriye,

iii. Pantolonun fermuarını çekme temel becerisi, 3 alt beceriye,

iv. Pantolonun düğmesini ilikleme temel becerisi, 4 alt beceriye ayrılmıştır. Pantolon Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nda öğrencinin adı soyadı, pantolon giyme beceri analizi ve beceri analizinde yer alan basamakların karşısında günlük gözlemlerin kayıt edileceği kutucuklar bulunmaktadır.

b. (V) Yakalı Kazak Giyme Becerisi Ölçü Aracı (Ek-3.2)

(V) Yakalı Kazak Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nda yer alan beceri analizinde, (V) yakalı kazak giyme 2 ayrı temel beceriye ayrılmış olup bunlar toplam 11 alt beceriden oluşmaktadır.

i. (V) Yakalı kazağın önünü arkasından ayırtetme temel becerisi 6 alt beceriye,

ii. Katlanmış olarak verilen (V) yakalı kazağı bağımsız olarak giyme temel becerisi, 5 alt beceriye ayrılmıştır. (V) Yakalı Kazak Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nda öğrencinin adı soyadı, (V) Yakalı kazak giyme beceri analizi ve beceri analizinde yer alan basamakların karşısında günlük gözlemlerin kayıt edileceği kutucuklar bulunmaktadır.

c. Çorap Giyme Becerisi Ölçü Aracı (Ek-3.3)

Çorap Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nda yer alan beceri analizinde çorap giyme 3 ayrı temel beceriye ayrılmış olup bunlar toplam 10 alt beceriden oluşmaktadır.

i. Ayak ucuna geçirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar bağımsız olarak çekme temel becerisi 3 alt beceriye,

ii. Eline verilen çorabı ayak ucuna getirir ve geçirir temel becerisi, 2 alt beceriye,

iii. Çorabını, baş parmakları koncun içine, topuğu kendine gelecek şekilde tutar ve toplar temel becerisi,

5 alt beceriye ayrılmıştır. Çorap Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nda öğrencinin adı soyadı, çorap giyme beceri analizi ve beceri analizinde yer alan basamakların karşısında günlük gözlemlerin kayıt edileceği kutucuklar bulunmaktadır.

Pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giyme beceri analizlerinde yer alan her temel beceriye ait alt beceriler daha az karmaşık olandan karmaşık olana ve aşağıdan yukarıya doğru sıralanmıştır.

Pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giyme becerisi ölçü araçları her öğrenci için kullanılmak üzere çoğaltılmıştır.

2. Giyinme Becerileri Ölçü Araçları Yönergelerinin Hazırlanması (Ek-4)

Beceri analizlerinin hazırlanması ile oluşturulan Giyinme Becerileri Ölçü Araçları'nın kullanılabilmesi için Pantolon Giyme Becerisi Ölçü Aracı Yönergesi (Ek-4.1), (V) Yakalı Kazak Giyme Becerisi Ölçü Aracı Yönergesi (Ek-4.2) ve Çorap Giyme Becerisi Ölçü Aracı Yönergesi (Ek-4.3) hazırlanmıştır. Geliştirilen pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giyme becerisi ölçü araçları ile Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'ne devam eden 3 öğrenciyle ön-uygulama yapılmıştır. Ön-uygulamada öğrencilerin hazırlanan yönergeleri alabildikleri ve uygun tepkileri verdikleri gözlenmiştir. Bu durum, yönergelerin ölçme sonuçlarını etkilemediğini göstermiştir.

3. Puanlama

Pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giyme becerileri ölçü araçlarının puanlanmasında, becerilerde yer alan alt basamaklar sayılmıştır. Her bir beceri 100 üzerinden puanlanmış yani beceriyi bağımsız olarak gerçekleştiren 100 puan almıştır. Tam puan beceride yer alan basamak sayısına bölünerek, beceride yer

alan her basamağın kaç puan alacağı belirlenmiştir. Pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giyme becerileri için puanlama şöyledir.

Pantolon giyme becerisi 18 basamaktan oluşmuştur. $100:18=5.5$ olması nedeniyle pantolon giymede yer alan her bir basamağa 5.5 puan verilmiştir.

(V) Yakalı kazak giyme becerisi 11 basamaktan oluşmuştur. $100:11=9.09$ olması nedeniyle, (V) yakalı kazak giymede yer alan her bir basamağa 9.09 puan verilmiştir.

Çorap giyme becerisi 10 basamaktan oluşmuştur. $100:10=10$ olması nedeniyle, çorap giymede yer alan her bir basamağa 10 puan verilmiştir. Ölçü araçları öğretim öncesi ve sonrasında dört gün süre ile uygulanmıştır. Her uygulamada alınan puanlar toplamı, gözlem sayısına bölünmüştür.

D. DENEYİN UYGULAMA SÜREÇLERİ

1. Ön-Test

Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi 1988-1989 öğretim yılı bahar döneminin II. haftasında açılmıştır. Birim'in öğretime başladığı ilk hafta içerisinde deney ve kontrol gruplarında yer alan deneklerin bağımsız olarak pantolon, (V) yakalı kazak, çorap giyme becerilerini gerçekleştirme düzeylerini belirlemek amacıyla Pantolon Giyme Becerisi Ölçü Aracı, (V) Yakalı Kazak Giyme Becerisi Ölçü Aracı ve Çorap Giyme Becerisi Ölçü Aracı uygulanmıştır.

Eşofmanla sınıfa alınan her bir deneğin bire-bir çalışma ile eşofmanını çıkarıp, pantolonunu, (V) yakalı kazağını ve çorabını, ölçü araçlarının yönergelerinde belirtildiği biçimde giymesi istenmiştir. Becerileri gerçekleştirme düzeyleri objektif değerlendirme yapabilmek amacıyla, 3 kararlı nokta bulununcaya kadar 4 gün süreyle gözlenmiştir.

Başlangıç düzeyinin belirlenmesinde elde edilen verilerde birbirini izleyen üç noktanın ölçmenin objektifliğinin sağlanması yani öğrencinin gerçek düzeyinin görülebilmesi bakımından, bulunması gerektiği belirtilmektedir (Snell, 1983; Cooper, Heron ve Hewan, 1987).

2. Deney Süreci

a. Giyinme Becerileri Öğretim Materyalinin Hazırlanması

Ön-test'in uygulanmasından (öğrencilerin yapabildiklerinin belirlenmesi) sonra pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giyme becerilerinin kazandırılabilmesi için ölçü araçlarının hazırlanmasında kullanılan beceri analizlerinden yararlanarak ve becerinin hiç bir basamağını gerçekleştiremeyen bir çocuk dikkate alınarak Giyinme Becerileri Öğretim Materyali (Ek-5) hazırlanmıştır.

Giyinme Becerileri Öğretim Materyali'nde; pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giyme becerilerinin gerçekleştirilmesinde yer alan temel beceriler ara amaçları ve ara amaçlarda yer alan temel becerilerin gerçekleştirilebilmesi için izlenecek alt basamaklar öğretim amaçlarını oluşturmaktadır. Ayrıca her öğretim amacının gerçekleştirilmesinde izlenecek yolu betimler nitelikte, etkinlikler belirlenmiştir.

Giyinme Becerileri Öğretim Materyali'ndeki pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giyme becerilerinde öğretim amaçları ve etkinlikler; becerinin öğretime son aşamadan başlanacak biçimde planlanmıştır. Örneğin: Pantolon giymeye, pantolonu dizlerinden beline çekme; (V) yakalı kazak giymeye, (V) yakalı kazağı koltuk altlarından beline kadar çekme; çorap giymeye, ayak topuğuna giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar çekme işlemleri ile başlanmaktadır. ●

Öğretim amaçları, az karmaşık olan beceriden, karmaşık olana doğru sıralanan her basamağın önce

modelle (uygulayıcının öğrencinin görebileceği biçimde beceriyi gerçekleştirmesi), daha sonra kısa sözel yönergelerle (pantolonunu giy, kolunu geçir, çorabını çek v.b.) öğretilecek biçimde hazırlanmıştır. Öğrencinin bir basamağı modeli izleyerek tamamen gerçekleştirmesinden sonra sözel yönerge ile aynı basamağın gerçekleştirilmesi tekrarlanacak biçimde planlanmıştır.

b. Giyinme Becerileri Öğretim Materyalinin Uygulanması

Ön-test'in uygulanmasını izleyen haftada deney grubunda yer alan her çocuğun yapabildikleri dikkate alınarak Giyinme Becerileri Öğretim Materyali'nden yararlanarak her öğrencinin gerçekleştirmesi istenen amaçları ifade eden öğretim planları hazırlanmıştır (Ek-6) ve sekiz hafta süre ile araştırmacı ve ÖZEP dördüncü sınıfından üç uygulama öğrencisi ile öğretim uygulaması yapılmıştır.

Öğretim uygulaması süresince Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi Programı'nda

- 9.00- 9.30 Jimnastik
- 9.30-10.00 Giyinme etkinlikleri (Pantolon, (V) yakalı kazak, çorap giyme)
- 10.00-10.10 El yıkama, kurulama
- 10.10-10.30 Yemek yeme
- 10.30-10.40 Diş fırçalama
- 10.40-10.50 Pantolon ve kazağın önünü arkasından ayırtetme
- 10.50-11.30 Arası değişik kavramların öğretimi, oyun v.b. etkinlikler
- 11.30-11.45 Müzik öğretimi çalışmaları yer alacak biçimde planlanmıştır

Öğretim öncesinde ailelerin çocukları Birim'e eşofmanla getirmeleri sağlanmış ve ailelerden her çocuk için fermuarı ve düğmesi olan pantolon, yumuşak dokunuşlu (V) yakalı kazak ve kısa konçlu bir çift çorap istenmiştir. Giysilerin rahat giyilebilir olmasına özen gösterilmiştir.

Çocukların jimnastik saatinin son 5 dakikasında, eşofmanlarını çıkarmaları sağlanmıştır. Eşofmanların çıkarılmasından sonra çocuklardan, dolapta katlı biçimde bulunan pantolon, (V) yakalı kazak ve çoraplarını almaları istenmiş ve geniş bir yarım ay biçiminde oturmaları sağlanmıştır. Oturma düzeninde her gün belli bir sıra izlenmemesine rağmen genellikle birbirine yakın düzeyde bulunan öğrencilerin yan yana oturmalarına dikkat edilmiştir. Daha sonra uygulayıcılar çocukların aralarına yerleşmişlerdir. Her gün çocukla aynı uygulayıcının çalışmamasına dikkat edilmiştir.

Giysilerin giyilmesinde çorap giyme, pantolon giyme ve kazak giyme sırası izlenmiştir. Bu sıranın izlenmesindeki amaç, öğrencinin pantolonunun paçalarını toplayamadığında çorabın konucunu çekmesini ya da kazağının belini toplayamadağında pantolonunun fermuarını ve düğmesini görmesini güçleştirmemektir.

Çorap, pantolon ve (V) yakalı kazak giyme becerilerinin öğretimi sırasında, öğretim, son basamaktan başlanacak şekilde planlandığından çocuğun gerçekleştiremediği basamaktan başlanmıştır. Uygulayıcı öğrencinin gerçekleştiremediği basamakta, kendisi basamakta yer alan etkinliği yaparak, çocuğun işlemi izlemesini sağlamıştır. Çocuğun basamağı yapabilmesi için gerekirse fiziksel olarak yardım edilmiştir. Daha sonra öğrencinin yapabildiği basamakları bağımsız olarak tamamlamasına fırsat verilmiştir.

Çocuk uygulayıcı gösterdiğinde (model olduğunda) basamağı yapabiliyorsa, bir sonraki giyinme çalışmasında model olma yerine kısa sözel yönergeler (pantolonunu beline çek, çorabını tut, kazağının kolunu giy) kullanılarak basamak tamamlattırılmıştır. Çocuk bir basamağı, model olmadan ve kısa sözel yönergeler verilmeden, bağımsız olarak yapabildikten sonra aynı işlemler bir üst basamak için yinelenmiştir.

Çocuğa, her bir basamağın modelle ya da sözel yönergelerle tamamlanmasından sonra basamağı başarabildiğine

ilişkin olarak, aferin, bravo, çok güzel v.b. ödüller sağlanmıştır.

Çocuğun çorap, pantolon ve kazak giyme işlemlerini tamamlamasından sonra istediği bir etkinliği yapmasına izin verilmiştir.

Giyinme etkinlikleri sonrasında, çocuklar, Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi programında yer alan el yıkama-kurulama ve yemek yemeden sonra sınıfa alınarak, pantolon ve (V) yakalı kazağın önünü-arkasından ayırtetme çalışmalarına geçilmiştir.

Önü-arkadan ayırtetmenin diğer becerilerden farklı olarak kavram olması nedeniyle, kişiler üzerindeki (V) yakalı kazak ve fermuarı, düğmesi olan pantolonların, gerçek (V) yakalı kazak ve fermuarı düğmesi olan pantolonların, resim üzerinde (V) yakalı kazak ve fermuarı düğmesi olan pantolonların önünü-arkasından ayırtedilmesinde, ayırtedici öğrenme sürecinden yararlanılarak, çocuklardan tek tek önce uygulayıcıların ve arkadaşlarının üzerindeki (V) yakalı kazakların önünü göstermeleri istenmiştir. Çocuğun kazağın önünü doğru olarak gösterdiğinde aferin, bravo, öpme gibi ödüller sağlanmış, göstermediğinde "hayır" önu değil diyerek önu göstermesi için yönlendirilmiştir. Diğer basamaklar, Giyinme Becerileri Öğretim Materyali'nde Pantolon Giyme ve (V) yakalı kazak giymede önu-arkadan ayırtetmeye ilişkin öğretim amaçları ve etkinlikler bölümünde belirtildiği biçimde yapılmıştır.

Öğretime başlandığında ve öğretim boyunca çocukların düzeyleri farklılaştığından etkinlik zaman zaman tüm grupla zaman zaman bireysel, zaman zaman da iki ve üç kişilik ayrı gruplar halinde yapılmıştır.

Kontrol grubunda yer alan ve grup öğretimine devam eden çocuklarla sekiz haftalık süre içinde bir öğretim elemanı ve ÜZEP dördüncü sınıftan üç uygulama öğrencisi öğretim yapmıştır. Araştırmanın amaçları gereğince bu grupta sistemli bir biçimde giyinme becerileri öğretimi yapılmamıştır.

ÖZEP ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin (kontrol grubu) haftada iki saat bire-bir öğretim yaptığı grupta, ÖZEP öğrencileri, kendi hazırladıkları etkinlikleri uygulamışlardır.

3. Son-Test

Giyinme Becerileri Öğretim Materyali'nin uygulanmasından sonra, 10. haftanın başında pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giyme becerileri ölçü araçları yönergelerinde belirtildiği biçimde bir kez daha deney ve kontrol gruplarında yer alan deneklere uygulanmıştır. Deneklerin sekiz haftalık süre içinde bağımsız olarak pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giyme becerilerini gerçekleştirme düzeyleri birbirini izleyen üç gözlem bulununcaya değin 4 gün süreyle gözlenerek belirlenmiştir.

E. VERİLERİN ANALİZİ VE KULLANILAN İSTATİSTİKSEL TEKNİKLER

Araştırmada, Giyinme Becerileri Ölçü Aracı'nda deneklerin yapabildiklerine dayalı olarak hazırlanan Giyinme Becerileri Öğretim Materyali'nin uygulanmasının öncesi (ön-test) ve sonrasında (son-test), deneklerin pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giyme düzeyleri belirlenmiştir. Araştırma amaçlarında yer alan soruların yanıtlanabilmesi için istatistiksel tekniklerden yararlanılmıştır. Araştırmada yer alan denek sayısının az olması nedeniyle parametrik olmayan ve küçük gruplarda kullanılabilen Wilcoxon T Testi ve Mann Whitney-u Testi'nin kullanılmasının uygun olacağı düşünülmüştür.

Bağımsız olarak giyinme becerilerini gerçekleştiremeyen çocuklarda, Giyinme Becerileri Ölçü Araçları'nda yapabildiklerine dayalı olarak hazırlanan Giyinme Becerileri Öğretim Materyali ile öğretim yapılan, sistemli biçimde giyinme becerileri öğretiminin yapılmadığı ve ÖZEP ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin haftada iki saat, bire-bir öğretim yaptıkları, grupların

kendi içinde, ön-test ve son-test'te elde edilen puanları Wilcoxon T Testi kullanılarak sınanmıştır. Wilcoxon T Testi, bir çiftin hangi üyesinin diğerinden "daha büyük" olduğunu söylemekte, farklı çiftler arasında görülen puan farkları hakkında da hüküm verebilmektedir. Wilcoxon T Testi'nin küçük gruplarda yetkinliği yaklaşık olarak %95 olarak belirlenmiştir (Siegel, 1977).

Daha sonra Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'nde grup öğretimine devam eden ve giyinme becerileri öğretimi yapılan ve yapılmayan gruplarda, gruplar arasındaki farklılıkları belirleyebilmek amacıyla, grupların ön-test puanları Mann Whitney U Testi kullanılarak karşılaştırılmıştır. Mann Whitney U Testi bağlantısız iki grubun aynı evrenden gelip gelmediğini test etmede kullanılan en güçlü parametrik olmayan testlerden birisidir (Siegel, 1977; Özdamar, 1985).

ÖZEP ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin haftada iki saat bire-bir öğretim yaptığı grup, öğretim zamanları, yeri ve öğretmenlerin eğitim düzeyleri, verilen öğretimin kontrol edilmemiş olması nedeniyle diğer gruplarla karşılaştırılmamıştır.

Araştırmada sosyol bilim araştırmalarında en yaygın kullanılan düzey olması nedeniyle 0.05 anlamlılık düzeyi seçilmiştir.

Bu araştırmada yer alan istatistiksel işlemler Anadolu Üniversitesi, Tıp Fakültesi Biyoistatistik Ana Bilim Dalı Bilgi İşlem Merkezi'nde bulunan hazır paket programlar kullanılarak Amstrad CPC 6128 marka bilgisayarla yapılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde Ana.Ü.E.F. Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'nde bağımsız olarak pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giyme becerilerini gerçekleştiremeyen çocukların, pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giyme becerileri ölçü araçlarında yapabildiklerine dayalı olarak hazırlanan Giyinme Becerileri Öğretim Materyali ile yapılan öğretimin etkisinin belirlenmesine yönelik bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

A. GİYİNME BECERİLERİ ÖLÇÜ ARAÇLARI'NDA YAPABİLDİKLERİNE DAYALI OLARAK HAZIRLANAN GİYİNME BECERİLERİ ÖĞRETİM MATERYALİ İLE ÖĞRETİM YAPILAN GRUPTA PANTOLON, (V) YAKALI KAZAK VE ÇORAP Gİyme BECERİLERİ İLE İLGİLİ BULGULAR VE YORUMLAR

1. Pantolon Giyme Becerisi ile İlgili Bulgular ve Yorum

Pantolon Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nda yapabildiklerine göre hazırlanan öğretim materyaliyle öğretim yapılan grubun, Pantolon Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nda ön-test ve son-test'ten aldıkları puanlar, bu puanlar arasındaki farklar ve Wilcoxon T Testi'nden elde edilen z değeri çizelge 1'de yer almaktadır.

Çizelge 1'de deneklerin son-test puanlarına bakıldığında, uygulanan öğretim materyali sonrasında hiçbir denekin tam puan (100) almadığı görülmektedir. Deneklerin hiçbiri tam bağımsız olarak pantolon giymeyi gerçekleştirememiştir. Ancak deneklerin ön-test ve son-test'ten aldıkları puanlar Wilcoxon T Testi ile sınılandığında elde edilen z değeri -2.24'dür. Bu değer

ÇİZELGE 1

PANTOLON GİYEBİLMELERİNE GÖRE HAZIRLANAN GİYİNME BECERİLERİ
 ÖĞRETİM MATERYALİNİN UYGULANDIĞI GRUPTA, PANTOLON GİYME
 BECERİSİ ÖLÇÜ ARACI'NA GÖRE ÖN-TEST, SON-TEST
 PUANLARININ ANALİZİ

Denekler	Ön-test Puanları	Son-test Puanları	d (puan farkı)	d'nin Derecesi
1	28	83	55	4.5
2	39	88	49	1.3
3	11	66	55	4.5
4	39	88	49	1.3
5	39	88	49	1.3

$z = -2.24$

$P < 0.05$

0.05 düzeyinde deneklerin ön-test, son-test puanları arasında anlamlı fark olduğunu göstermektedir.

Elde edilen verilere göre; Uygulanan Giyinme Becerileri Öğretim Materyali ile denekler bağımsız olarak pantolon giyememişler, ancak başladıkları düzeye göre ilerleme göstermişlerdir.

2. (V) Yakalı Kazak Giyme Becerisi ile İlgili Bulgular ve Yorum

(V) Yakalı Kazak Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nda yapabildiklerine göre hazırlanan öğretim Materyaliyle öğretim yapılan grubun, (V) Yakalı Kazak Giyme Becerisi Ölçü Aracı'ndan ön-test ve son-test'te aldıkları puanlar, bu puanlar arasındaki farklar ve Wilcoxon T Testi'nden elde edilen z değeri çizelge 2'de yer almaktadır.

Çizelge 2'de deneklerin son-test puanlarına bakıldığında uygulanan öğretim materyali sonrasında 3 deneğin 100 puan aldığı ve bağımsız olarak (V) yakalı kazak giyme becerisini kazandıkları görülmektedir. Diğer denekler ise son-test ve ön-testten aldıkları puanlara göre farklılaşmalarına rağmen bağımsız olarak

ÇİZELGE 2

(V) YAKALI KAZAK GİYEBİLMELERİNE GÖRE HAZIRLANAN
GİYİNME BECERİLERİ ÖĞRETİM MATERYALİ'NİN
UYGULANDIĞI GRUPTA, (V) YAKALI KAZAK GİYME
BECERİSİ ÖLÇÜ ARACI'NA GÖRE
ÖN-TEST, SON-TEST PUANLARININ ANALİZİ

Denekler	Ön-test puanları	Son-test puanları	d	d'nin derecesi
1	36	91	55	2.5
2	36	100	64	4
3	0	45	45	1
4	27	100	73	5
5	45	100	55	2.5

z=-2.24 p<0.05

(V) yakalı kazak giyme becerisini kazanamamışlardır. Deneklerin ön-test ve son-testten aldıkları puanlar Wilcoxon T Testi ile sınandığında elde edilen z değeri -2.24'dür. Bu değer 0.05 düzeyinde deneklerin ön-test, son-test puanları arasında anlamlı fark olduğunu göstermektedir.

Elde edilen verilere göre; uygulanan öğretim materyali 3 deneğin bağımsız olarak (V) yakalı kazak giymesine yol açmıştır. diğer 2 deneğin bağımsız olarak (V) yakalı kazak giyemedikleri ancak başladıkları düzeye göre ilerleme gösterdikleri görülmektedir. Uygulanan Giyinme Becerileri Öğretim Materyali'nin bağımsız olarak (V) Yakalı kazak giymeye yol açtığı ancak bağımsız olarak (V) yakalı kazak giyemeyen denekler için öğretime devam edildiğinde, bağımsız olarak (V) yakalı kazak giyebilecekleri izlenimi oluşturmaktadır.

3. Çorap Giyme Becerisi ile İlgili Bulgular ve Yorum

Çorap Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nda yapabildiklerine göre hazırlanan öğretim materyaliyle öğretim

yapılan grubun, Çorap Giyme Becerisi Ölçü Aracı'ndan ön-test ve son-testte aldıkları puanlar, bu puanlar arasındaki farklar ve Wilcoxon T Testi'nden elde edilen z değeri çizelge 3'te yer almaktadır.

ÇİZELGE 3

ÇORAP GİYEBİLMELERİNE GÖRE HAZIRLANAN FİYİNME BECERİLERİ ÖĞRETİM MATERYALİ'NİN UYGULANDIĞI GRUPTA ÇORAP GİYME BECERİSİ ÖLÇÜ ARACI'NA GÖRE ÖN-TEST, SON-TEST PUANLARININ ANALİZİ

Denekler	Ön-test puanları	Son-test puanları	d	d'nin derecesi
1	40	100	60	5
2	50	100	50	3.5
3	20	50	30	2
4	80	100	20	1
5	50	100	50	3.5

$$z = -2.24$$

$$p < 0.05$$

Çizelge 3'te deneklerin son-test puanlarına bakıldığında, öğretim sonrasında 4 deneğin 100 puan aldığı ve bağımsız olarak çorap giyme becerisini kazandıkları görülmektedir. Diğer denek ise son-test, ön-test arasında 30 puanlık bir farklılık göstermesine rağmen bağımsız olarak çorap giyme becerisini kazanamamıştır.

Deneklerin ön-test ve son-testten aldıkları puanlar Wilcoxon T Testi ile sınıandığında elde edilen z değeri -2.24'tür. Bu değer 0.05 düzeyinde deneklerin ön-test, son-test puanları arasında anlamlı fark olduğunu göstermektedir.

Elde edilen verilere göre; uygulanan öğretim materyali 4 deneğin bağımsız olarak çorap giymesine yol açmıştır. Uygulanan öğretim materyali sonrasında diğer 1 deneğin bağımsız olarak çorap giyemediği ancak başladığı düzeye göre ilerleme gösterdiği görülmektedir.

Uygulanan Giyinme Becerileri Öğretim Materyali'nin bağımsız olarak çorap giymeye yol açtığı ancak çorap giyemeyen denek için öğretime devam edildiğinde, bağımsız olarak çorap giyebileceği izlenimi oluşmaktadır.

B. SİSTEMLİ BİÇİMDE GİYİNME BECERİLERİ ÖĞRETİMİNİN YAPILMADIĞI GRUPTA PANTOLON, (V) YAKALI KAZAK VE ÇORAP GİYME BECERİLERİ İLE İLGİLİ BULGULAR VE YORUMLAR

1. Pantolon Giyme Becerisi ile İlgili Bulgular ve Yorum

Sistemli biçimde giyinme becerileri öğretiminin yapılmadığı grubun, Pantolon Giyme Becerisi Ölçü Aracı'ndan Ön-test ve Son-testte aldıkları puanlar, bu puanlar arasındaki farklar ve Wilcoxon T Testin'den elde edilen z değeri çizelge 4'te yer almaktadır.

ÇİZELGE 4

SİSTEMLİ BİÇİMDE GİYİNME BECERİLERİ ÖĞRETİMİNİN YAPILMADIĞI GRUPTA, PANTOLON GİYME BECERİSİ ÖLÇÜ ARACINA GÖRE ÖN-TEST SON-TEST PUANLARININ ANALİZİ

Denekler	Ön-test puanları	Son-test puanları	d	d'nin derecesi
1	66	72	6	1
2	50	66	16	4.5
3	44	55	11	2.5
4	61	72	11	2.5
5	39	55	16	4.5

$$z = -2.24$$

$$p < 0.05$$

Çizelge 4'de deneklerin son-test puanlarına bakıldığında hiçbirinin bağımsız olarak pantolon giyme becerisini kazanamadıkları görülmektedir. Deneklerin ön-test ve son-testten aldıkları puanlar Wilcoxon T Testi ile sınılandığında elde edilen z değeri -2.24'dür. Bu değer 0.05 düzeyinde deneklerin ön-test, son-test puanları arasında anlamlı fark olduğunu göstermektedir.

Elde edilen verilere göre; deneklerin son-testten aldığı puanların ön-testte aldıkları puanlardan yüksek olması, deneklerin hiçbiri bağımsız olarak pantolon giyme becerisini kazanamamış ancak pantolon giyme becerisinde ilerleme göstermişlerdir. Bu grupta her ne kadar sistemli biçimde giyinme becerileri öğretimine yer verilmediyse de denekler günde en az bir kez pantolon giymekte ve bağımsız olarak tuvalete gitmektedirler. Bundan dolayı da pantolon giyme işlemi daha sık tekrarlanmaktadır. Bu tekrarların ve geçen sekiz haftalık sürenin öğrenmeye neden olduğu izlenimi oluşturmaktadır.

2. (V) Yakalı Kazak Giyme Becerisi ile İlgili Bulgular ve Yorum

Sistemli biçimde giyinme becerileri öğretiminin yapılmadığı grubun (V) Yakalı Kazak Giyme Becerisi Ölçü Aracı'ndan ön-test ve son-testte aldıkları puanlar, bu puanlar arasındaki farklar ve Wilcoxon T Testi'nden elde edilen z değeri çizelge 5'te yer almaktadır.

ÇİZELGE 5

SİSTEMLİ BİÇİMDE GİYİNME BECERİLERİ ÖĞRETİMİNİN YAPILMADIĞI GRUPTA, (V) YAKALI KAZAK Gİyme BECERİSİ ÖLÇÜ ARACI'NA GÖRE ÖN-TEST, SON-TEST PUANLARININ ANALİZİ

Denekler	Ön-test puanları	Son-test puanları	d	d'nin derecesi
1	45	55	10	3.5
2	45	45	0	1.5
3	45	45	0	1.5
4	45	55	10	3.5
5	18	45	27	5

$z = -1.9$

$p > 0.05$

Çizelge 5'te deneklerin son-test puanlarına bakıldığında hiçbirinin bağımsız olarak (V) yakalı kazak giyme becerisini kazanamadıkları görülmektedir.

Ön-test puan farkları dikkate alındığında ise 3 denekte ilerleme görülmektedir. Deneklerin ön-test ve son-testten aldıkları puanlar Wilcoxon T Testi ile sınındığında elde edilen z değeri -1.9'dur. Bu değer 0.05 düzeyinde deneklerin ön-test, son-test puanları arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir.

Elde edilen verilere göre; deneklerin (V) Yakalı Kazak Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nın ön-test ve son-test olarak uygulanması arasındaki sekiz haftalık sürede sistemli biçimde giyinme becerilerine yer verilmemesinin, (V) yakalı kazak giyme becerisinin kazanılmamasına neden olduğu izlenimi oluşmaktadır.

3. Çorap Giyme Becerisi ile İlgili Bulgular ve Yorum

Sistemli olarak giyinme becerileri öğretiminin yapılmadığı grubun, Çorap Giyme Becerisi Ölçü Aracı'ndan ön-test ve son-testte aldıkları puanlar, bu puanlar arasındaki farklar ve Wilcoxon T Testi'nden elde edilen z değeri çizelge 6'da yer almaktadır.

ÇİZELGE 6

SİSTEMLİ BİÇİMDE GİYİNME BECERİLERİ ÖĞRETİMİNİN YAPILMADIĞI GRUPTA, ÇORAP GİYME BECERİSİ ÖLÇÜ ARACI'NA GÖRE ÖN-TEST SON-TEST PUANLARININ ANALİZİ

Denekler	Ön-test puanları	Son-test puanları	d	d'nin derecesi
1	90	90	0	1.25
2	70	70	0	1.25
3	70	70	0	1.25
4	60	100	40	5
5	70	70	0	1.25

$z = -1.73$

$p > 0.05$

Çizelge 6'da deneklerin son-test puanlarına bakıldığında yalnızca 1 deneğin çorap giyme becerisini

gerçekleştirdiği görülmektedir. Diğer 4 denek'te ön-test son-test arasında farklılık görülmemiştir. Deneklerin ön-test, son-test puanları Wilcoxon T Testi ile sınındığında elde edilen z değeri -1.73'dür. Bu değer 0.05 düzeyinde deneklerin ön-test, son-test puanları arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir.

Elde edilen verilere göre, deneklerin, Çorap Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nın ön-test ve son-test olarak uygulanması arasındaki sekiz haftalık sürede sistemli biçimde giyinme becerileri öğretimine yer verilmemesinin, çorap giyme becerisinde bir değişme olmadığı izlenimini vermektedir.

C. ÜZEP İKİNCİ VE ÜÇÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN HAFTADA İKİ SAAT BİRE-BİR ÖĞRETİM YAPTIKLARI GRUPTA; PANTOLON, (V) YAKALI KAZAK VE ÇORAP GİYME BECERİLERİ İLE İLGİLİ BULGULAR VE YORUMLAR

1. Pantolon Giyme Becerisi ile İlgili Bulgular ve Yorum

Üzep ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin haftada iki saat, bire-bir öğretim yaptıkları grubun, Pantolon Giyme Becerisi Ölçü Aracı'ndan ön-test ve son-testte aldıkları puanlar, bu puanlar arasındaki farklar ve Wilcoxon T Testi'nden elde edilen z değeri çizelge 7'de yer almaktadır.

ÇİZELGE 7

GRUPLARA DEVAM ETMEYEN ÖĞRENCİLERİN, PANTOLON GİYME BECERİSİ ÖLÇÜ ARACINA GÖRE ÖN-TEST SON-TEST PUANLARININ ANALİZİ

Denekler	Ön-test puanları	Son-test puanları	d	d'nin derecesi
1	33	44	10	2
2	39	39	0	1
3	33	50	17	5
4	28	44	16	4
5	28	39	11	3

z = -2.07

p < 0.05

Çizelge 7'de deneklerin son-testten aldıkları puanlara bakıldığında, hiçbirinin bağımsız olarak pantolon giyme becerisini kazanamadıkları görülmektedir. Deneklerin ön-test, son-testten aldıkları puanlar Wilcoxon T Testi ile sınındığında elde edilen z değeri -2.07'dir. Bu değer 0.05 düzeyinde deneklerin ön-test ve son-test puanları arasında anlamlı fark olduğunu göstermektedir.

Elde edilen verilere göre, 4 deneğin son-testten aldıkları puanların, ön-testte aldıkları puanlardan yüksek olması, deneklerin tamamının bağımsız olarak pantolon giymeyi kazanmamış olmalarına rağmen, 4 deneğin beceride ilerlediklerini göstermektedir. Bu ilerleme pantolon giyme becerisinin daha sık tekrarlanmış olması ve haftada iki saat bire-bir öğretim etkinliklerinde ÖZEP öğrencilerinin pantolon giyme öğretimine yer vermelerinden ve bu konuda aileleri bilgilendirmelerinden, geçen sekiz haftalık süreye bağlı olarak çocukların gelişme göstermelerinden kaynaklanmış olabilir.

2. (V) Yakalı Kazak Giyme ile İlgili Bulgular ve Yorum

ÖZEP ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin haftada iki saat bire bir öğretim yaptıkları grubun, (V) Yakalı Kazak Giyme Becerisi Ölçü Aracı'ndan ön-test ve son-testte aldıkları puanlar, bu puanlar arasındaki farklar ve Wilcoxon T Testi'nden elde edilen z değeri çizelge 8'de yer almaktadır.

ÇİZELGE 8

GRUPLARA DEVAM ETMEYEN ÖĞRENCİLERİN, (V) YAKALI KAZAK Gİyme BECERİSİ ÖLÇÜ ARACINA GÖRE ÖN-TEST SON-TEST PUANLARININ ANALİZİ

Denekler	Ön-test puanları	Son-test puanları	d	d'nin derecesi
1	9	18	9	2.3
2	27	36	9	2.3
3	9	9	0	1
4	27	36	9	2.3
5	9	27	18	5

$z = -2.07$

$p < 0.05$

Çizelge 8'de deneklerin son-testten aldıkları puanlara bakıldığında, hiçbirinin bağımsız olarak (V) yakalı kazak giyme becerisini kazanamadıkları görülmektedir. Deneklerin ön-test ve son-testten aldıkları puanlar Wilcoxon T Testi ile sınıandığında elde edilen z değeri -2.07'dir. Bu değer 0.05 düzeyinde deneklerin ön-test, son-test puanları arasında anlamlı fark olduğunu göstermektedir.

Elde edilen verilere göre; 4 deneğin son-testten aldıkları puanların, ön-testte aldıkları puanlardan yüksek olması, deneklerin tamamının (V) yakalı kazak giymeyi kazanmamış olmalarına rağmen, 4 deneğin bu beceride ilerlediklerini göstermektedir. Bu ilerleme, ÖZEP öğrencilerinin, kazak giyme etkinliklerine yer vermelerinden ve üzerinde çalıştıkları etkinlikler konusunda aileleri bilgilendirmelerinden, geçen sekiz haftalık süreye bağlı olarak çocukların gelişme göstermelerinden kaynaklanmış olabilir.

3. Çorap Giyme Becerisi ile İlgili Bulgular ve Yorum

ÖZEP ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin haftada 2 saat birebir öğretim yaptıkları grubun, Çorap Giyme Becerisi Ölçü Aracı'ndan ön-test ve son-test'te aldıkları puanlar, bu puanlar arasındaki farklar ve Wilcoxon T Testi'nden elde edilen z değeri çizelge 9'da yer almaktadır.

ÇİZELGE 9

GRUPLARA DEVAM ETMEYEN ÖĞRENCİLERİN, ÇORAP GIYME BECERİSİ ÖLÇÜ ARACINA GÖRE ÖN-TEST, SON-TEST PUANLARININ ANALİZİ

Denekler	Ön-test puanları	Son-test puanları	d	d'nin derecesi
1	70	70	0	1.3
2	70	80	10	4
3	70	70	0	1.3
4	50	70	20	5
5	50	50	0	1.3

$$z = -1.81 \quad p > 0.05'$$

Çizelge 9'da deneklerin son-testten aldıkları puanlara bakıldığında hiçbirinin bağımsız olarak çorap giyme becerisini kazanamadıkları görülmektedir. Deneklerin ön-test ve son-testten aldıkları puanlar Wilcoxon T Testi ile sınındığında elde edilen z değeri -1.81'dir. Bu değer 0.05 düzeyinde deneklerin ön-test, son-test puanları arasında anlamlı fark olmadığını göstermektedir.

D. GİYİNME BECERİLERİNDE YAPABİLDİKLERİNE DAYALI OLARAK HAZIRLANAN GİYİNME BECERİLERİ ÖĞRETİM MATERYALİ İLE ÖĞRETİM YAPILAN VE SİSTEMLİ BİÇİMDE GİYİNME BECERİLERİ ÖĞRETİMİNİN YAPILMADIĞI GRUPLARA GÖRE, PANTOLON, (V) YAKALI KAZAK VE ÇORAP GİYME BECERİLERİ ÖLÇÜ ARAÇLARINDA SON-TESTE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

1. Gruplar Arasında Pantolon Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nda Son-Test'e ilişkin Bulgular ve Yorum

Pantolon giyme becerisi öğretimi yapılan ve sistemli biçimde pantolon giyme becerisi öğretimi yapılmayan grupların, Pantolon Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nda son-testten aldıkları puanlara göre ortalama, standard sapma ve Mann Whitney-U Testi'nden elde edilen "U" değeri çizelge 10'da yer almaktadır.

ÇİZELGE 10

PANTOLON GİYME BECERİSİ ÖĞRETİMİ YAPILAN VE SİSTEMLİ BİÇİMDE ÖĞRETİM YAPILMAYAN GRUPLARIN PANTOLON GİYME BECERİSİ ÖLÇÜ ARACINA GÖRE SON-TEST PUANLARININ ANALİZİ

G r u p l a r	n	Ortalama (X)	St.Sapma (S)	u
Öğretim yapılan grup	5	82.60	9.53	2.5
Öğretim Yapılmayan grup	5	64.00	8.57	

$p < 0.05$

Çizelge 10'da görüldüğü gibi Pantolon Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nda, öğretim yapılan grubun son-test puanları ortalaması 82.60, standart sapması 9.53'dür. Öğretim yapılmayan grubun son-test puanları ortalaması 64.00, standart sapması 8.57'dir.

Giyinme becerileri öğretiminin yapıldığı ve sistemli biçimde giyinme becerileri öğretiminin yapılmadığı grupların Pantolon Giyme Becerisi Ölçü Aracı'ndan aldıkları son-test puanları Mann Whitney U Testi ile sınındığında elde edilen U değeri 2.5'dur. Bu değer 0.05 düzeyinde gruplar arasında anlamlı fark olduğunu göstermektedir.

Elde edilen verilere göre, öğretim yapılan ve yapılmayan gruplarda yer alan deneklerin Pantolon Giyme Becerisi Ölçü Aracı'ndan son-testte aldıkları puanların ortalaması farklılığın öğretim yapılan grup lehinde olduğunu göstermektedir. Bu sonuç, Pantolon Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nda çocukların yapabildiklerine dayalı olarak hazırlanan Giyinme Becerileri Öğretim Materyali ile yapılan öğretimin etkili olduğu izlenimini vermektedir.

2. Gruplar Arasında (V) Yakalı Kazak Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nda Son-Test'e İlişkin Bulgular ve Yorum

(V) Yakalı kazak giyme becerisi öğretimi yapılan ve sistemli biçimde giyinme becerileri öğretimi yapılmayan grupların, (V) Yakalı Kazak Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nda son-testten aldıkları puanlara göre ortalama, standart sapma ve Mann Whitney U Testi'nden elde edilen "U" değeri çizelge 11'de yer almaktadır.

Çizelge 11'de görüldüğü gibi (V) Yakalı Kazak Giyme Becerisi Ölçü Aracı'ndan, öğretim yapılan grubun son-test puanları ortalaması 87.20, standart sapması 23.91'dir. Öğretim yapılmayan grubun, son-test puanları ortalaması 49.00, standart sapması 5.48'dir.

ÇİZELGE 11

(V) YAKALI KAZAK GIYME BECERİSİ ÖĞRETİMİ YAPILAN
VE SİSTEMLİ BİÇİMDE ÖĞRETİM YAPILMAYAN GRUPLARIN
(V) YAKALI KAZAK GIYME BECERİSİ ÖLÇÜ ARACI'NA GÖRE
SON-TEST PUANLARININ ANALİZİ

G r u p l a r	n	(X)	(S)	u
Öğretim Yapılan Grup	5	87.20	23.91	3.5
Öğretim Yapılmayan Grup	5	49.00	5.48	

$p < 0.05$

Giyinme becerileri öğretiminin yapıldığı ve sistemli biçimde giyinme becerileri öğretiminin yapılmadığı grupların (V) yakalı Kazak Giyme Becerisi Ölçü Aracı'ndan aldıkları son-test puanları Mann Whitney U Testi ile sınandığında elde edilen U değeri 3.5'dir. Bu değer 0.05 düzeyinde gruplar arasında anlamlı fark olduğunu göstermektedir.

Elde edilen verilere göre, öğretim yapılan ve yapılmayan gruplarda, yer alan deneklerin, (V) Yakalı Kazak Giyme Becerisi Ölçü Aracı'ndan son-testte aldıkları puanların ortalaması farklılığın öğretim yapılan grup lehinde olduğunu göstermektedir. Bu sonuç (V) yakalı Kazak Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nda çocukların yapabildiklerine dayalı olarak hazırlanan Giyinme Becerileri Öğretim Materyali ile yapılan öğretimin etkili olduğu izlenimini vermektedir.

3. Gruplar Arasında Çorap Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nda Son-Test'e İlişkin Bulgular ve Yorum

Çorap giyme becerisi öğretimi yapılan ve sistemli biçimde giyinme becerileri öğretimi yapılmayan grupların, Çorap Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nda son-testten aldıkları puanlara göre ortalama, standart sapma ve Mann Whitney U Testi'nden elde edilen U değeri çizelge 12'de yer almaktadır.

ÇİZELGE 12

ÇORAP GIYME BECERİSİ ÖĞRETİMİ YAPILAN VE SİSTEMLİ BİÇİMDE
ÖĞRETİM YAPILMAYAN GRUPLARIN ÇORAP GIYME BECERİSİ ÖLÇÜ
ARACI'NA GÖRE SON-TEST PUANLARININ ANALİZİ

G r u p l a r	n	(X)	(S)	u
Öğretim Yapılan Grup	5	90.00	23.36	7
Öğretim Yapılmayan Grup	5	80.00	14.14	

$p > 0.05$

Çizelge 12'de görüldüğü gibi Çorap Giyme Becerisi Ölçü Aracı'nda, öğretim yapılan grubun son-test puanları ortalaması 90.00, standart sapması 23.36'dır. Öğretim yapılmayan grubun son-test puanları ortalaması 80.00, standart sapması 14.14'dür.

Giyinme becerilerinin öğretimini yapıldığı ve sistemli biçimde giyinme becerileri öğretimini yapılmadığı grupların son-test puanları Mann Whitney U Testi ile sınındığında elde edilen U değeri 7'dir. Bu değer 0.05 düzeyinde gruplar arasında anlamlı fark olmadığını göstermektedir.

Elde edilen verilere göre; öğretim yapılan ve yapılmayan grupların ortalamalarına bakıldığında ortalama Giyinme Becerileri Öğretim Materyali ile uygulama yapılan grup lehinde farklıdır. Ancak bu farklılık 0.05 düzeyinde anlamlı değildir.

BÖLÜM V

ÖZET YARGI VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın kısa bir özetine, yargıya ve önerilere yer verilmiştir. Öneriler uygulamaya ve ilerde yapılacak araştırmalara ilişkin olarak iki alt başlık halinde sunulmuştur.

A. ÖZET

Normal ya da özel eğitime muhtaç çocukların bağımsızlığa adım atmaları öz-bakım becerilerinin kazanılması ile başlamaktadır. Özellikle zihinsel engelli çocuklar öz-bakım becerilerini anne baba, öğretmen ve arkadaşları aracılığıyla model oluşturulması, beceriyi kendisinin gerçekleştirmesi için fırsatlar tanınması ve sistemli yaşantılar sağlanması durumunda kazanabilmektedirler.

Bu araştırmada Ana.Ü.E.F. Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'nde bağımsız olarak giyinme becerilerini gerçekleştiremeyen çocukların, Giyinme Becerileri Ölçü Araçları'nda yapabildiklerine dayalı olarak hazırlanan, Giyinme Becerileri Öğretim Materyali ile yapılan öğretimin, bağımsız olarak pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giyme becerilerinin kazanılmasında etkili olup olmadığını belirlemek amaçlanmıştır.

Bu araştırmanın deneklerini 1988-1989 öğretim yılında, Zihinsel Engelliler Eğitim ve Araştırma Birimi'nde bağımsız olarak giyinme becerilerini gerçekleştiremeyen ve grup öğretimine devam eden, 5'er kişilik iki gruptaki 10 öğrenci ve bire-bir öğretime devam eden 5 öğrenci olmak üzere toplam 15 öğrenci oluşturmaktadır.

Deneysel araştırma niteliğini taşıyan bu araştırma ön-test, son-test deneme modelindedir.

Araştırma verilerinin toplanabilmesi için, çocukların pantolon, (V) yakalı kazak ve çorap giyme düzeylerini belirlemek amacıyla Giyinme Becerileri Ölçü Araçları geliştirilmiştir. Giyinme Becerileri Ölçü Araçları bire-bir çalışma ile dört gün süreyle ön-test olarak uygulanmıştır. En düşük ortalama puana sahip olan grup (grup öğretimine devam eden gruplardan biri) deney grubu olarak seçilmiş ve bu grupta sekiz hafta süreyle çocukların giyinmede yapabildiklerine dayalı olarak hazırlanan Giyinme Becerileri Öğretim Materyali uygulanmıştır. Kontrol grubu olarak seçilen grupta deney süresince sistemli giyinme becerileri öğretimine yer verilmemiştir. ÖZEP ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin bire-bir öğretim yaptıkları grupta ise ÖZEP öğrencileri hazırladıkları etkinlikleri uygulamışlardır. Bu grubun da kontrol grubu olarak kullanılması düşünülmüştür. Sekiz haftalık deney sürecinden sonra Giyinme Becerileri Ölçü Araçları dört gün süreyle tüm deneklere son-test olarak uygulanmıştır.

Araştırmada elde edilen verilerin analizinde, grupların kendi içlerinde ön-test son-test puanları arasındaki farklılığın anlamlı olup olmadığını test etmek amacıyla Wilcoxon T Testi kullanılmıştır. Grup öğretimine devam eden, Giyinme Becerileri Öğretim Materyali ile öğretim yapılan ve sistemli biçimde giyinme becerileri öğretimi yapılmayan gruplar arasında son-test puanlarının arasındaki farklılığın anlamlı olup olmadığını test etmek amacıyla Mann Whitney U Testi kullanılmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgular şöyledir:

- Giyinme Becerileri Öğretim Materyali'nin uygulandığı, sistemli biçimde giyinme becerileri öğretiminin yapılmadığı ve ÖZEP ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin bire-bir öğretim yaptığı grupların,

kendi içlerinde ön-test, son-test puanlarının karşılaştırılması sonucunda, pantolon giyme becerisini gerçekleştirmede, üç grupta da 0.05 düzeyinde son-test lehine anlamlı farklılık bulunmuştur.

- Giyinme Becerileri Öğretim Materyali'nin uygulandığı ve ÖZEP ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin bire-bir öğretim yaptıkları grupların, kendi içlerinde ön-test ve son-test puanlarının karşılaştırılması sonucunda, (V) yakalı kazak giyme becerisini gerçekleştirmede, iki grupta da 0.05 düzeyinde son-test lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Sistemli giyinme becerileri öğretiminin yapılmadığı grupta, grup içi ön-test son-test puanlarının karşılaştırılması sonucunda (V) yakalı kazak giyme becerisini gerçekleştirmede 0.05 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmamıştır.

- Giyinme Becerileri Öğretim Materyali'nin uygulandığı grupta, grup içi ön-test son-test puanlarının karşılaştırılması sonucunda çorap giyme becerisini gerçekleştirmede 0.05 düzeyinde son-test lehinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Sistemli biçimde giyinme becerileri öğretiminin yapılmadığı ve ÖZEP ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin bire-bir öğretim yaptıkları grupların kendi içlerinde ön-test son-test puanlarının karşılaştırılması sonucunda çorap giyme becerisini gerçekleştirmede 0.05 düzeyinde anlamlı fark bulunmamıştır.

- Giyinme Becerileri Öğretim Materyali ile öğretim yapılan ve sistemli biçimde giyinme becerileri öğretiminin yapılmadığı gruplarda son-test puanları arasında pantolon ve (V) yakalı kazak giyme becerilerini gerçekleştirmede, gruplar arasında 0.05 düzeyinde, öğretim yapılan grup lehinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Çorap giyme becerisinde gruplar arasında, öğretim materyalinin uygulandığı grup lehine farklılık bulunmuştur. Ancak farklılığın 0.05 düzeyinde anlamlı olmadığı belirlenmiştir.

B. YARGI

Araştırma bulgularına göre, giyinme becerilerinde yapabildiklerine dayalı olarak hazırlanan öğretim materyalinin uygulandığı, sistemli biçimde giyinme becerileri öğretimi yapılmayan ve ÜZEP ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin bire-bir öğretim yaptıkları gruplarda, pantolon giymede hiç bir deneğin bağımsızlık kazanamaması ancak ön-test, son-test puanlarının karşılaştırılması sonucu son-test lehinde 0.05 düzeyinde anlamlı farklılığın bulunması, tüm deneklerin pantolon giyme becerisinde ilerlediklerini göstermektedir. Ancak Giyinme Becerileri Öğretim Materyali'nin uygulandığı (deney grubu), sistemli biçimde giyinme becerileri öğretiminin yapılmadığı (kontrol grubu) ve ÜZEP ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin bire-bir öğretim yaptıkları (kontrol grubu) grupların kendi içlerinde ön-test son-test puan farklılıklarına bakıldığında, Giyinme Becerileri Öğretim Materyali'nin uygulandığı grubun puan farklılıklarının yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar, Giyinme Becerileri Öğretim Materyali'nin sekiz haftalık sürede pantolon giyme becerisinin bağımsız olarak gerçekleştirilmesine yol açmadığını göstermektedir. Fakat Giyinme Becerileri Öğretim materyali'nin uygulanmasına devam edilmesi ve bunun yanısıra pekiştirme süreçlerinin kontrol edilmesinin, çocukların geçtikleri basamakların sürekli olarak belirlenmesinin de pantolon giyme becerisinin kazanılmasında yararlı sonuçlar getirebileceği izlenimini vermektedir.

Sistemli biçimde giyinme becerileri öğretimi yapılmayan ve ÜZEP ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin bire-bir öğretim yaptıkları gruplarda pantolon giyme becerisinde görülen ilerleme sekiz haftalık süreye ve günlük yaşamda pantolon giymenin daha sık tekrarlanmasına bağlanabilir. Ayrıca Giyinme Becerileri Öğretim Materyali ile öğretim yapılan ve sistemli biçimde giyinme becerileri öğretiminin yapılmadığı grupların

son-test puanlarının karşılaştırılmasından ortaya çıkan farklılığın Giyinme Becerileri Öğretim Materyali'nin uygulandığı grup lehinde olması, öğrencilerin giyinme becerilerinde yapabildiklerine dayalı olarak hazırlanan Giyinme Beceri Öğretim Materyali ile sistemli yaşantılar sağlanmasının pantolon giyme becerisinin kazanılmasını çabuklaştırdığı ve becerinin kazanılmasındaki süreyi kısalttığı izlenimi vermektedir.

Giyinme Becerileri Öğretim Materyali'nin uygulandığı grubun ve ÜZEP ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin bire-bir öğretim yaptığı grubun, kendi içlerinde, ön-test son-test puanlarının karşılaştırılması sonucu, (V) yakalı kazak giyme becerisinde 0.05 düzeyinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Giyinme Becerileri Öğretim Materyali'nin uygulandığı grupta dört öğrenci bağımsız olarak (V) yakalı kazak giyme becerisini gerçekleştirirken, diğer grupta hiç bir öğrenci (V) yakalı kazak giymede bağımsızlık kazanmamıştır. Diğer yandan Giyinme Becerileri Öğretim Materyali'nin uygulandığı ve sistemli biçimde giyinme becerileri öğretiminin yapılmadığı grupların son-test puanlarının karşılaştırılması sonucunda, Giyinme Becerileri Öğretim Materyali'nin uygulandığı grup lehinde 0.05 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu sonuçlar (V) yakalı kazak giyme becerisinin kazanılmasında Giyinme Becerileri Öğretim Materyali'nin etkili olduğu izlenimini vermektedir.

Giyinme Becerileri Öğretim Materyali'nin uygulandığı grupta çorap giymeyi gerçekleştirmede ön-test son-test puanları arasında anlamlı farklılığın bulunması, sistemli biçimde giyinme becerileri öğretiminin yapılmadığı ve ÜZEP ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin bire-bir öğretim yaptıkları grupların kendi içlerinde çorap giymeyi gerçekleştirmede ön-test son-test puanlarının karşılaştırılması sonucu 0.05 düzeyinde anlamlı farklılığın bulunmaması çorap giyme becerisinin kazanılmasında Giyinme Becerileri Öğretim Materyali'nin etkili olduğu izlenimini vermektedir.

Sonuç olarak, çocukların yapabildiklerine dayalı olarak hazırlanan öğretim materyali ile yapılan öğretim, zihinsel engelli çocukların öz-bakım becerilerini kazanmalarına yol açabilmekte, yani çocuklar öğretilmekte olduğu öz-bakım becerilerini kazanabilmektedirler. Ancak öğretim süresinde çocuğun geçtiği basamakların sürekli değerlendirilmesi ve beceride yapabildiklerinin belirlenmesinin yanısıra pekiştireçlerin, kontrol etme süreçlerinin belirlenmesi, öğretim materyaline yerleştirilmesi ve uygulanması öğretimde başarıyı artırabilir.

Öz-bakım becerilerinin kazandırılması zihinsel engelli çocukların okulöncesi eğitim programlarında yer almaktadır. Okulöncesi eğitimde çocukların yapabildiklerine dayalı öz-bakım öğretimine yer verilmesi ve programların buna olanak sağlayacak biçimde desenlenmesi öz-bakım becerilerinin daha kısa sürede ve sistemli olarak kazanılmasını sağlayabilecektir.

Ayrıca sistemli yaşantılar sağlandığında, zihinsel engelli çocukların öz-bakım becerilerini kazanabildiği görüşü Akkök'ün araştırma bulgularıyla da desteklenmektedir. Akkök araştırmasında aileleri, aile rehberliği alan ve almayan öğretilen zihinsel engelli çocukların öz-bakım becerilerinde gelişme gösterdiklerini ve aileleri, aile rehberliği alan çocukların daha ileri düzeyde olduklarını ifade etmiştir. Doğrudan çocukla çalışmanın yanı sıra ailenin bilgilendirilmiş olması ve dolayısıyla çocuğa gerek evde gerekse okulda sistemli yaşantıların sağlanması öz-bakım becerilerinin bir başka deyişle bağımsızlığın kazanılmasında etkili olabilmektedir.

C. ÖNERİLER

1. Uygulamaya Yönelik Öneriler

- Zihinsel engelli çocukların diğer öz-bakım becerilerindeki (tuvalet eğitimi, yemek yeme gibi)

düzeyleri belirlenerek, bu becerilerde yapabildiklerine dayalı olarak öğretim materyalleri desenlenebilir.

- Öğretilebilir Çocuklar Okullarında, çocukların yapabildiklerine dayalı olarak uygulamaya elverişli ve çocuk merkezli programlar hazırlanabilir.

- Üniversitelerde kurulan zihinsel engelli çocuklara eğitim veren birimler ve ünitelerle, öğretilebilir çocuklar okullarında hizmet veren personelin öz-bakım becerilerinin öğretimi konusunda karşılıklı bilgi alışverişi desteklenebilir.

2. İleri Araştırmalara Yönelik Öneriler

- Zihinsel engelli çocukların öğretimine gereksinim duydukları diğer öz-bakım (yemek yeme gibi) becerilerinin kazandırılmasında çocukların yapabildiklerine dayalı öğretim materyallerinin etkileri araştırılabilir.

- Zihinsel engelli çocuklara giyinme becerilerinin öğretiminde farklı (ters zincir, ileri zincir gibi) yöntemler kullanarak, hangi yöntemin etkili olduğu araştırılabilir.

- Ülkemizde öğretilebilir çocuklar okullarındaki zihinsel engelli çocukların giyinme becerilerini gerçekleştirme düzeyleri incelenebilir.

- Zihinsel engelli çocukların öğretilecek beceride yapabildiklerine dayalı olarak hazırlanan öğretim materyalleri ile beceride yapabildiklerinin yanı sıra pekiştireçlerin ve davranışları kontrol etme süreçlerinin de belirlenmesi yoluyla hazırlanan öğretim materyallerinin etkililiği araştırılabilir.

- Giyinme becerileri öğretiminde, grup öğretimi ve bire-bir öğretimin etkililiği karşılaştırılabilir.

- Çocukların giyinme becerilerinde yapabildiklerine dayalı olarak hazırlanan öğretim materyalinin uygulanması

süresince sürekli olarak öğrencinin geçtiği basamakların kayıt edilmesi ve değerlendirmeye yer verilmesinin öğretim materyalinin etkililiğini artırıp artırmayacağı araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Akçamete, Gönül. "Bireyselleştirilmiş Ek Özel Eğitimin Ağır İşiten Çocukların Sözel İletişimine Etkisi", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, 1986.
- Akkök, Füsün. "Davranışsal Yaklaşım Dayalı Aile Rehberliğinin Öğretilabilir Çocukların Öz-Bakım Becerilerinin Gelişimine Etkisi." Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, 1984.
- "Barnard, K.E. ve Powell, M.L. Teaching The Mentally Retarded Child a Family Core Approach. St Louis, C.V. Mosby, 1972." (Aktaran: Mehmet Özyürek. "Zihinsel Yetersizlik Gösteren Çocuklarda ÖzBakım Becerilerinin Kazandırılması." Eğitim Fakültesi Dergisi. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Yayınları, C.I, S.2 Eskişehir, 1987. s.149-155).
- "Bensberg G.J., Collwell C.V. ve Cassel R.H. "Teaching the Profoundly. Retarded Self Help Activities by Behavior Shaping Tecniques." American Journal of Deficiency, 1965, 69." (Aktaran: Martha Snell. Sytematik Instruction of the Moderately and Severely Handicapped. II. baskı. Merrill Publishing Company, Columbus, Ohio, 1983).
- Cooper, John O. Timoty E. Heron, William Heward. Applied Behavior Analysis. Ohio State University. Merrill Publishing Company, 1987.
- Eripek, Süleyman. "Geri Zekâlı Çocuklar." Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar, Özel Eğitime Giriş. Karatepe Yay. Ankara, 1988. s.173-204.

- "Groosman, H.J. Manual on Terminology and Classification in Mental Retardation. Washington, D.C. American Association on Mental Deficiency, 1977." (Aktaran: S.A. Kirk ve J.J. Gallagher. Educating Exceptional Children. 4. Baskı, Boston, Houghton Mifflin Company, 1983).
- Gürsel, Oğuz. "Eskişehir İlkokulları Alt Özel Son Sınıf Öğrencilerinin Ritmik Sayma, Doğal Sayılar, Toplama ve Çıkarma İşlemlerindeki Amaçları Gerçekleştirme Düzeyleri." Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, 1987.
- Güven, Nergis. "Mental ve Motor Rehabilitasyonda Eğitim Yaklaşımı." Pratikte Kronik Nörolojik Sorunlar Seminer'ine sunulan bildiri. Eskişehir, Haziran 1989.
- Johnson Vicki M. and Roberta A. Werner. A Step-by-Step Learning Guide for Retarded Infants and Children. Syracuse University Press. U.S.A. 1975.
- Kaptan, Saim. Bilimsel Araştırma Teknikleri. Tekişik Matbaası, Ankara, 1977.
- Kirk, Samuel A. and James J. Gallagher. Educating Exceptional Children. 4. Baskı, Boston, Houghton Mifflin Company, 1983.
- "Larsen, Lawrence A. and Willam A Bricker. "A Manual for Parents and Teachers of Severely and Modarately Retarded Children." IMRID Papers and Reports. George Peabody College, 1968." (Aktaran: Mehmet Üzyürek. "Systematic Instruction for Teaching Self Help Skills To Handicapped Children." Eğitim Fakültesi Dergisi. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Yayınları, C.II, S.1 Eskişehir 1987, s.101-111).
- M.E.B. Eğitilebilir Geri Zekâlı Çocuklar İçin İlkokul Programı. II. Basım. Milli Eğitim Basımevi, 1982.

- Mager, Robert F. Öğretim Amaçlarının Hazırlanması. Çev: S. Ünal, L. Türel. M.E.B. Mesleki Teknik Eğitim Müsteşarlığı, Ankara, 1975.
- Özdamar, Kazım. Biyoistatistik. Bilim Teknik Yayınevi. İstanbul, 1985.
- Özsoy, Yahya. "Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar." Türkiye'de Çocuğun Durumu T.C. Başbakanlık D.P.T. Sosyal Planlama Başkanlığı ve Unicef İşbirliği ile 1990'ların Çocuk Politikası Ulusal Kongresi Hazırlık Dökümanı, Ankara, 1989, s.177-209.
- Özyürek, Mehmet. "İnsan ve Öğrenme." Davranış Bilimleri. Anadolu Üniversitesi, AÖF yayınları, Ünite 4, İstanbul, Mart 1986. s.42-56.
- . "Özel Eğitim Programlarının Bireyselleştirilmesi." Ders Notları. Anadolu Üniversitesi. Eskişehir, 1988.
- . "Zihinsel Yetersiz Çocuklara Giyinme Becerilerinin Kazandırılması." Uyanış. Sayı: 9, Ankara, Mart 1983. s.29-33.
- . Birlikte ve Ayrı Eğitimin Etkililiği. Ankara Üniversitesi Basımevi, 1983.
- . "Zihinsel Yetersizlik Gösteren Çocuklarda Öz-Bakım Becerilerinin Kazandırılması." Eğitim Fakültesi Dergisi. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Yayınları, C.I, S.2 Eskişehir, 1986, s.149-155.
- . "Systematic Instruction for Teaching Self Help Skills to Handicapped Children." Eğitim Fakültesi Dergisi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Yayınları, C.II, S.1, Eskişehir, 1987, s.101-111.
- . Standartlaştırılmış Bağlı Testler. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 1986.

- Romizowski, A.J. Producing Instructional Systems. Kogan Page. London Nichols Publishing, New York, 1984.
- Shore, Kenneth. The Special Education Hand Book. Warner Books, U.S.A. 1988.
- Siegel, Sidney. Parametrik Olmayan Testler. Çev: Yurdal Topsever. A.Ü. Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yayınları, Ankara, 1977.
- Snell, Martha E. (Ed). Systematic Instruction of the Modarately and Severely Handicapped. II. Baskı, Merrill Publishing Company, Columbus Ohio, 1983.
- Sükan, Zafer. Okulöncesi Eğitim El Kitabı. Redhouse Yayınevi, İstanbul, 1980.
- Tekin, Halil. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme. II. Baskı, Mars Matbaası, Ankara, 1979.
- Thaiagaran Sivasailam, Dorothy S. Semmel ve Melvyn I. Semmel. Instructional Development for Training Teachers of Exceptional Childen. Indiana University, Minneapolis, Minnesota, 1974.

Ek 1

AİLE GÖRÜŞME FORMU

Adı Soyadı : Doğum Tarihi:
 Anne Adı :
 Baba adı :
 Adres :
 Tel :

1. Bizimle görüşmeye geldiğinize göre, çocuğunuzla ilgili olarak söylemek istediğiniz şeyler var. Lütfen çocuğunuzu bize anlatır mısınız?
2. Çocuğunuz hangi giyinme becerilerine ne ölçüde sahiptir?
Evet Hayır Yardımla
 - a. Kazağını giyip-çıkartır mı?
 - b. Pantolonunu giyip-çıkartır mı?
 - c. Çorabını giyip-çıkartır mı?
 - d. Ayakkabısını giyip-çıkartır mı?
3. Çocuğunuzun tuvalet yapmayla ilgili sahip olduğu beceriler nelerdir?
Evet Hayır Yardımla
 - a. Çişini kendi kendine yapar mı?
 - b. Kakasını kendi kendine yapar mı?
 - c. Tuvaletini yaptıktan sonra temizlenir mi?
 - d. Elini yıkar mı?
4. Çocuğunuz yemek yemeye ilgili ne tür becerilere sahiptir?
Evet Hayır Yardımla
 - a. Çatal kullanarak yemek yer mi?
 - b. Kaşık kullanarak yemek yer mi?
 - c. Bıçak kullanarak yemek yer mi?
 - d. Bardaktan su içer mi?
 - e. Yemekten sonra dişini fırçalar mı?

5. Çocuğunuz söylenenleri anlama ve kendi isteklerini ifade etmeyle ilgili hangi becerilere sahiptir?
 - a. Söylenen tek kelimelik emirleri anlar ve yerine getirir.
 - b. Söylenen her şeyi anlar ve yerine getirir.
 - c. İsteklerini ifade etmek ve sorulan sorulara cevap vermek için cümleler kullanır.
 - d. İsteklerini tek kelimelerle ifade eder.
6. Çocuğunuz renk, şekil, sayı ve büyüklük kavramlarıyla ilgili olarak hangi becerilere sahiptir?
 - a. Renklerin isimlerini bilir ve yerinde kullanır.
 - b. Söylenen sayı kadar objeyi getirir.
 - c. Aynı şekildeki objeleri eşleştirir.
 - d. Büyük-küçük kelimelerini bilir ve yerinde kullanır.
7. Çocuğunuzun sahip olduğu psiko-motor beceriler nelerdir?
 - a. Küpleri üst üste koyup kule yapar.
 - b. İri delikli boncukları dizer
 - c. Kağıdı yırtarak küçük parçalara ayırır.
 - d. Makasla kağıt keser.
 - e. Bir şeklin içini boyar.
 - f. Bazı harfleri yazar.
8. Çocuğunuzun sahip olduğu sosyal beceriler nelerdir?
 - a. Diğer çocuklarla birlikte oynar.
 - b. Ev işlerine yardım eder.
 - c. Basit alış-verişleri yapar.
9. Çocuğunuz bu davranışları çoğunlukla kimlerle birlikte-
teyken ve hangi durumlarda yapıyor?
10. Çocuğunuzun bu davranışları belli durumlarda yapmasının
sizce nedeni nedir?
11. Çocuğunuzun yapmaktan (yemekten-oynamaktan) en çok
hoşlandığı şeyler nelerdir?

12. Daha önce çocuğunuzla ilgili olarak hangi kurumlara başvurduğunuz? Sonuçları ne oldu?

13. ocuğunuzla ilgili olarak beklentileriniz nelerdir? Bizim ne tür çalışmalar yapmamızı bekliyorsunuz?

Bu form 1987-88 ğretim yılında Psikolojide ağdaş Akımlar ve zel Eğitime Muhtaç ocuklar adlı derste Doç.Dr. Mehmet zyrek denetiminde Öğr.Gr. Nihal Varol tarafından hazırlanmıştır.

Ek 2

GRUPLARA GÖRE GİYİNME BECERİLERİ ÖN-TEST PUANLARI

	Grup Öğretimine Devam Edenler	Grup Öğretimine Devam Edenler	Grup Öğretimine Devam Etmeyenler	
PANTOLON GİYME	1	28	66	33
	2	39	50	39
	3	11	44	33
	4	39	61	28
	5	39	39	28
(V) YAKALI KAZAK GİYME	1	36	45	9
	2	36	45	27
	3	0	45	9
	4	27	45	27
	5	45	18	9
ÇORAP GİYME	1	40	90	70
	2	50	70	70
	3	20	70	70
	4	80	60	50
	5	50	70	50
Toplam	540	818	552	
\bar{X}	36	54.5	36.8	

Ek 3

GİYİNME BECERİLERİ ÖLÇÜ ARAÇLARI

Ek 4

GİYİNME BECERİLERİ ÖLÇÜ ARAÇLARI YÖNERGELERİ

PANTOLON GİYME BECERİSİ ÖLÇÜ ARACI YÖNERGESİ (Ek 4.1)

YÖNERGE

KULLANILACAK ARAÇLAR

5 adet farklı renk, doku ve büyüklükte fermuarı ve tek düğmesi olan pantolon,

5 adet arka, 5 adet önü gösteren farklı renk ve büyüklükte fermuarlı pantolon resimleri,

Fermuarı ve bir düğmesi olan pantolon giymiş öğretmen/öğrenciler.

UYGULAMA

I. Fermuarı ve tek düğmesi olan pantolonun önünü arkasından ayırt etmede öğrencinin giriş davranışlarını belirlemek amacı ile;

Fermuarlı pantolon giymiş bir arkadaşı, öğrenciye önü dönük olarak bekletilir. "... pantolonunun önünü göster" denir. Bir başka arkadaşı öğrenciye arkası dönük oturtulur ve "... pantolonun önünü göster" denir. Bu işlem aşağıda elde tutulan pantolonların gösteriliş sırasına uygun şekilde tekrarlanır.

Önceki aşamayı gerçekleştiren öğrenci için, uygulayıcı çocuğun karşısına geçer. Fermuarı ve düğmesi açık pantolonlardan birini eline alır.

- Önünü öğrenciye dönük olarak belinden tutar.

- "Pantolonun önünü göster" der.

2. pantolonu eline alır.

- Arkasını öğrenciye dönük olarak belinden tutar.

- "Pantolonun önünü göster" der.

3. pantolonu eline alır.

- Arkasını öğrenciye dönük olarak belinden tutar.

- "Pantolonun önünü göster" der.

4. pantolonu eline alır.

- Önünü öğrenciye dönük olarak belinden tutar.

- "Pantolonun önünü göster" der.

5. pantolonu eline alır.

- Arkasını öğrenciye dönük olarak belinden tutar.
- "Pantolonun önünü göster" der.

1. pantolonu yine alır.

- Arkasını öğrenciye dönük olarak belinden tutar
- "Pantolonun önünü göster" der.

2. pantolonu eline alır.

- Önünü öğrenciye dönük olarak belinden tutar.
- "Pantolonun önünü göster" der.

3. pantolonu eline alır.

- Önünü öğrenciye dönük olarak belinden tutar.
- "Pantolonun önünü göster" der.

4. pantolonu eline alır.

- Arkasını öğrenciye dönük olarak belinden tutar.
- "Pantolonun önünü göster" der.

5. pantolonu eline alır.

- Önünü öğrenciye dönük olarak belinden tutar.
- "Pantolonun önünü göster" der.

Aynı işlemler "Pantolonun arkasını göster" denilerek arka için tekrarlanır.

Resimler kullanılarak pantolonun önü ve arkasını ayırtetmede 5 ayrı renkte ön ve arkayı gösteren pantolon resimleri hazırlanır. Resimler aşağıda gösterilen dizilişlerde öğrencinin önüne konur. "Önü gösteren resimleri bana ver/ayır" denir.

ön ön arka ön arka arka ön arka ön arka
arka ön arka arka ön arka ön ön arka ön
ön arka ön ön arka arka ön ön arka arka gibi.

9/10 oranında doğru tepki alındığında amacı gerçekleştirildiği kabul edilir (10 resimden 9'unu doğru gösterme).

II. Uygulayıcı çocuğun karşısına geçer ve çocuğun önüne katlanmış bir pantolon koyar. Daha sonra öğrenciye "pantolonunu giy" der. Öğrencinin geçtiği aşamaları

Pantolon Giyme Becerisi Ölçü Aracı'na kayıt edilir. Öğrencinin gerçekleştiremediği durumda "pantolonunu giy" yönergesi iki kez tekrar edilir.

III. Uygulayıcı öğrenciye "pantolonunun fermuarını çek" der. Öğrenci tepkide bulunmazsa yönerge iki kez tekrarlanır. Geçtiği aşamalar Pantolon Giyme Becerisi Ölçü Aracı'na kayıt edilir.

IV. Uygulayıcı öğrenciye "pantolonunun düğmesini ilikle" der. Öğrenci tepkide bulunmazsa yönerge iki kez tekrarlanır. Geçtiği aşamalar Pantolon Giyme Becerisi Ölçü Aracı'na kayıt edilir.

Not: Kayıt etme işlemi, öğrencinin gerçekleştirdiği basamakların karşısındaki kutucuklara (v) işaret konularak yapılır.

(V) YAKA KAZAK GIYME BECERİSİ ÖLÇÜ ARACI YÖNERGESİ (Ek 4.2)

YÖNERGE

KULLANILACAK ARAÇLAR

5 adet farklı renk, doku ve büyüklükte (V) yakalı kazak

5 adet arkayı, 5 adet önü gösteren farklı renk ve büyüklükte (V) yakalı kazak resimleri.

(V) yaka kazak giymiş öğretmen/öğrenci

UYGULAMA

I. (V) yakalı kazağın arkasını önünden ayırtetmede öğrencinin giriş davranışlarını belirlemek amacı ile;

(V) yakalı kazak giymiş bir arkadaşı, öğrenciye önü dönük olarak bekletilir. "... kazağının önünü göster" denir. Bir başka arkadaşı öğrenciye arkası dönük oturtulur ve "... kazağının önünü göster" denir. Bu işlem, elde tutulan kazakların (2. basamakta) gösteriliş sırasına uygun şekilde tekrarlanır.

Önceki aşamayı gerçekleştiren öğrenci için, uygulayıcı çocuğun karşısına geçer (V) yakalı kazaklardan birini eline alır.

- Önünü öğrenciye dönük olarak tutar.

- "Bu kazağın önünü göster" der.

2. kazağı eline alır.

- Arkasını öğrenciye dönük olarak tutar.

- "Bu kazağın önünü göster" der.

3. kazağı eline alır.

- Arkasını öğrenciye dönük olarak tutar.

- "Bu kazağın önünü göster" der.

4. kazağı eline alır.

- Önünü öğrenciye dönük olarak tutar.

- "Bu kazağın önünü göster" der.

- 5. kazağı eline alır.
- Arkasını öğrenciye dönük olarak tutar.
- "Bu kazağın önünü göster" der.
- 1. kazağı yine eline alır.
- Arkasını öğrenciye dönük olarak tutar.
- "Bu kazağın önünü göster" der.
- 2. kazağı eline alır.
- Önünü öğrenciye dönük olarak tutar.
- "Bu kazağın önünü göster" der.
- 3. kazağı eline alır.
- Önünü öğrenciye dönük olarak tutar.
- "Bu kazağın önünü göster" der.
- 4. kazağı eline alır.
- Arkasını öğrenciye dönük olarak tutar.
- "Bu kazağın önünü göster" der.
- 5. kazağı eline alır.
- Önünü öğrenciye dönük olarak tutar.
- "Bu kazağın önünü göster" der.

Aynı işlemler "Bu kazağın arkasını göster" denilerek arka için tekrarlanır.

Resimler kullanılarak kazağın önü ve arkasını ayırttırmada 5 ayrı renkte ön ve arkayı gösteren (V) yaka kazak resimleri hazırlanır. Resimler aşağıda gösterilen dizilişlerde öğrencinin önüne konur. "Önü gösteren resimleri bana ver/ayır" denir.

ön ön arka ön arka arka ön arka ön arka
 arka ön arka arka ön arka ön ön arka ön
 ön arka ön ön arka arka ön ön arka arka

KAYIT ETME

9/10 oranında doğru tepki alındığında öğrencinin amacı gerçekleştirdiği kabul edilir.

II. Kazak giyme becerisinde öğrencinin giriş davranışlarını belirlemek amacı ile;

Uygulayıcı çocuğun karşısına geçer ve çocuğun önüne katlanmış bir kazak koyar. Daha sonra öğrenciye "kazağını giy" der. Öğrencinin geğtiği aşamalar (V) Yakalı Kazak Giyme Becerisi Ölęü Aracı'na kayıtedilir. Öğrencinin geręekleřtiremediđi durumlarda "kazağını giy" yönergesi iki kez tekrarlanır.

Not: Kayıt etme işlemi, öğrencinin geręekleřtirdiđi basamakların karşısını (v) işareti konularak yapılır.

ÇORAP GIYME BECERİSİ ÖLÇÜ ARACI YÖNERGESİ (Ek 4.3)**YÖNERGE****KULLANILACAK ARAÇLAR**

Yumuşak dokunuşlu bir çift çorap.

UYGULAMA

I. Öğrenci ve uygulayıcı karşı karşıya otururlar. Öğretmen eline öğrencinin çorabını alır ve öğrencinin önüne koyar. "Çorabını giy" der. Çorap giyme işlemi için öğrenci tepkide bulunmazsa yönerge iki kez tekrar edilir.

II. Çorabını giyme işlemi sırasında öğrencinin geçtiği aşamalar Çorap Giyme Becerisi Ölçü Aracı'na (v) işareti konularak işaretlenir.

Ek 5

GİYİNME BECERİLERİ ÖĞRETİM MATERYALİ

PANTOLON GİYME BECERİSİ

PANTOLON GİYME

Bağımsız olarak pantolonunu giyer

I. Fermuarlı pantolonun önünü arkasından ayırır

6. Ayrı renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 fermuarlı pantolon resminin değişik dizilişlerinde "arkayı gösteren resimleri ver" denildiğinde 9/10 oranında verir.

5. 5 farklı renk, doku ve büyüklükte fermuarlı pantolonlar teker teker ve farklı biçimlerde tutulup "arkasını göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

4. 5 farklı kişi üzerindeki fermuarlı pantolonların "arkasını göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

3. Ayrı renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 fermuarlı pantolon resminin değişik dizilişlerinde "önü gösteren resimleri ver" denildiğinde 9/10 oranında verir.

2. 5 farklı renk, doku ve büyüklükte fermuarlı pantolonlar teker teker ve farklı biçimlerde tutulup "önünü göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

1. 5 farklı kişi üzerindeki fermuarlı pantolonların "önünü göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

II. Katlanmış olarak verilen pantolonu bağımsız olarak giyer.

12. "Pantolonunu giy" denildiğinde arkasını kendisine çevirir, bacaklarını paçalarına sokar, dizlerine ve beline kadar çeker.

11. Model olunduğunda katlanmış olarak verilen pantolonu giyer.

10. "Pantolonunun arkasını sana çevir" denildiğinde pantolonun arkasını kendisine çevirir.

9. Model olunduğunda pantolonun arkasını kendine gelecek şekilde belinden tutar.

8. "Ayaklarını pantolonun paçalarına sok" denildiğinde her iki bacağını pantolonun doğru paçalarına sokar.

7. Model olunduğunda her iki bacağını pantolonun doğru paçalarına sokar.

6. "Ayağını pantolonun paçasına sok" denildiğinde bir paçası giydirilmiş olan pantolonun diğer paçasını giyer.

5. Model olunduğunda bir paçası giydirilmiş olan pantolonun diğer paçasına ayağını sokar.

4. "Pantolonunu dizlerine çek" denildiğinde ayaklarına giydirilmiş olan pantolonu dizlerine çeker.

3. Model olunduğunda ayak bileklerine giydirilmiş olan pantolonu dizlerine çeker.

2. "Pantolonu beline çek" denildiğinde dizlerinden beline çeker.

1. Model olunduğunda dizlerine kadar giydirilmiş olan pantolonu beline çeker.

III. Pantolonun fermuarını çeker IV. Pantolonunun düğmesini ilikler.

6. "Fermuarını çek" denildiğinde fermuarını çeker.

5. Model olunduğunda pantolonun fermuarını çeker.

4. "Fermuarının tokasını tut" denildiğinde fermuarın tokasını tutar.

3. Model olunduğunda fermuarın tokasını tutar.

2. "Pantolonun fermuarı nerede?" denildiğinde pantolonun fermuarına bakar.

1. Model olunduğunda, pantolonun fermuarına bakar.

8. "Düğmeni ilikle" denildiğinde pantolonun düğmenisi ilikler.

7. Model olunduğunda düğmesini ilikler.

6. "Düğmeyi iliğin içine yerleştir ve it" denildiğinde düğmeyi iliğe yerleştirir ve iter.

5. Model olunduğunda düğmenin alt kısmını iliğe yerleştirir ve başparmağı ile iliğin içine ittirir.

4. "İliği düğmenin üzerine getir" denildiğinde iliği düğmenin üzerine getirir.

3. Model olunduğunda iliği düğmenin üzerine getirir.

2. "Düğmeyi ve iliği tut" denildiğinde bir eli ile düğmeyi diğer eli ile iliği tutar.

1. Model olunduğunda kendi üzerindeki pantolonun düğmesini bir elinin, iliği diğer elinin baş ve işaret parmağı ile tutar.

PANTOLON GİYME BECERİSİ ÖĞRETİM PLANI

UZUN DÖNEMLİ AMAÇ:

Bağımsız olarak pantolonunu giyer.

I. Fermuarlı pantolonun önünü arkasından ayırır.

ÖĞRETİM AMAÇLARI:

6. Ayrı renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 fermuarlı pantolon resminin değişik dizilişlerinde "arkayı gösteren resimleri ver" denildiğinde 9/10 oranında verir.

Araç: Farklı renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 fermuarlı pantolon resmi.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci masada karşılıklı otururlar. Uygulayıcı resimleri öğrencinin önüne dizer ve "arkayı gösteren resimleri ver" der. Öğrenci arkayı gösteren resimleri verdiği "burası pantolonun arkası" denilerek öğrenci ödüllendirilir. Önü gösteren resimleri verdiği uygulayıcı "arkayı gösteren resimleri ver" diyerek yönergeyi yineler. Gerekirse öğrencinin elini arkayı gösteren resimlere yönelmesi için manipüle eder.

5. 5 farklı renk, doku ve büyüklükte fermuarlı pantolonlar teker teker ve farklı biçimlerde tutulup "arkasını göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Araç: 5 adet farklı renk, doku ve büyüklükte fermuarlı pantolon.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci karşı karşıya otururlar. Uygulayıcı I. pantolonu alır. Pantolonu arkası öğrenciye dönük olarak tutar. "Bu pantolonun arkasını göster" der.

II. pantolonu eline alır, önünü öğrenciye dönük olarak tutar ve "bu pantolonun önünü göster" der.

III. pantolonu eline alır, önünü öğrenciye dönük olarak tutar ve "bu pantolonun arkasını göster" der.

IV. pantolonu eline alır, arkası öğrenciye dönük olarak tutar ve "bu pantolonun arkasını göster" der.

V. pantolonu eline alır, önünü öğrenciye dönük olarak tutar ve "bu pantolonun arkasını göster" der.

Çalışmaya tekrar I. pantolondan başlanarak, fakat pantolonun tutuluş biçimleri değiştirilerek öğrenciye "bu pantolonun önünü göster" denilerek devam edilir. Önü gösterdiğinde "arkası değil" denir ve "arkası gösterilerek" öğrencisinde göstermesi sağlanır.

4. 5 farklı kişi üzerindeki fermuarlı pantolonların "arkasını göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Araç: Sınıfta fermuarlı pantolon giymiş beş kişi.

Etkinlikler: Uygulayıcı öğrenciye "senin pantolonunun arkasını göster" der. Uygulayıcı öğrencinin karşısında durur ve "benim pantolonumun arkasını göster" der. Daha sonra önü öğrenciye dönük olan birinin pantolonunun arkasını göstermesini ister. Yine önü öğrenciye dönük olan birinin pantolonunun arkasını göstermesini ister. Öğrenci pantolonun arkasını doğru olarak gösterdiğinde "Evet burası senin/benim/arkadaşının pantolonunun arkası" denilerek öğrenci ödüllendirilir. Öğrenci pantolonun arkasını göstermediğinde/önünden başka bir yeri gösterdiğinde "arkası değil" denilir ve "burası pantolonun arkası" denilerek öğrencinin arkayı göstermesi sağlanır.

3. Ayır renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 fermuarlı pantolon resminin değişik dizilişlerinde "önü gösteren resimleri ver" denildiğinde 9/10 oranında verir.

Araç: Farklı ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 adet fermuarlı pantolon resmi.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci masada karşılıklı otururlar. Uygulayıcı resimleri öğrencinin önüne dizer ve "önü gösteren resimleri ver" der. Öğrenci

önü gösteren resimleri verdiğinde "Evet bunun fermuarı var" ve "burası pantolonun önü" denilerek ödüllendirilir. Arkayı gösteren resimleri verdiğinde uygulayıcı "önü gösteren resimleri ver" diyerek yönergeyi yineler. Gerekirse öğrencinin elini önü gösteren resimlere yönelmesi için manipüle eder.

2. 5 farklı renk, doku ve büyüklükte fermuarlı pantolonlar teker teker ve farklı biçimlerde tutulup "önünü göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Araç: 5 adet farklı renk, doku ve büyüklükte fermuarlı pantolon.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci karşı karşıya otururlar. Uygulayıcı I. pantolonu alır. Pantolonu önü öğrenciye dönük olarak tutar. "Bu pantolonun önünü göster" der.

II. pantolonu eline alır, arkasını öğrenciye dönük olarak tutar ve "bu pantolonun önünü göster" der.

III. pantolonu eline alır, öğrenciye dönük olarak tutar ve "pantolonun önünü göster" der.

IV. pantolonu eline alır, önü öğrenciye dönük olarak tutar ve "bu pantolonun önünü göster" der.

V. pantolonu eline alır, arkasını öğrenciye dönük olarak tutar ve "bu pantolonun önünü göster" der. Çalışmaya tekrar I. pantolondan başlanarak fakat pantolonların tutuluş şekilleri değiştirilerek öğrenciye "bu pantolonun önünü göster" denilerek devam edilir. Öğrenci önü doğru olarak gösterdiğinde "Evet burası pantolonun önü" denilerek ödüllendirilir. Arkayı gösterdiğinde "önü değil" denir ve "önü gösterilerek onun da göstermesi sağlanır.

1. 5 farklı kişi üzerindeki fermuarlı pantolonların "önünü göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Araç: Sınıfta fermuarlı pantolon giymiş beş kişi.

Etkinlikler: Uygulayıcı öğrenciye "senin pantolonunun önünü göster" der. Uygulayıcı öğrencinin karşısında durur ve "benim pantolonumun önünü göster" der. Daha sonra arkası öğrenciye dönük olan birinin pantolonunun önünü göstermesi istenir. Yine arkası öğrenciye dönük olan birinin pantolonunun önünü göstermesi istenir. Daha sonra öğrenciye dönük olan bir başkasının pantolonunun önünü göstermesi istenir. Öğrenci pantolonunun önünü doğru olarak gösterdiğinde "Evet burası senin/benim/arkadaşının pantolonunun önü" denilerek öğrenci ödüllendirilir. Öğrenci pantolonun önünü göstermediğinde/önünden başka bir yeri gösterdiğinde "önü değil" denilir ve "burası pantolonunun önü" denilerek öğrencinin önü göstermesi sağlanır.

II. Katlanmış olarak verilen pantolonu bağımsız olarak giyer.

ÖĞRETİM AMAÇLARI:

12. "Pantolonunu giy" denildiğinde arkasını kendisine çevirir, bacaklarını paçalarına sokar, dizlerine ve beline kadar çeker.

Araç: Öğrenciye ait fermuarlı pantolon.

Etkinlikler: Uygulayıcı pantolonu rastgele koyar ve öğrenciye "pantolonunu giy" der. Arkasını kendine çevirmede bacaklara geçirmede ve çekmede öğrenciye ara yönergeler tekrarlanır ve geçilen aşamalar "afetin" denilerek ya da gülümseyerek ödüllendirilir.

11. Model olunduğunda katlanmış olarak verilen pantolonu giyer.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait fermuarlı pantolonlar.

Etkinlikler: Uygulayıcı kendi pantolonunu ve öğrencinin pantolonunu katlar ve masanın üzerine koyar. "Ben pantolonumu giyiyorum" der. Pantolonunun arkasını kendine çevirir. Önce bir sonra diğer bacağını giyer

ve beline kadar çeker. Öğrencinin giyme işlemini izlemesini sağlar. Sonra öğrenciye "Evet şimdi sen de benim gibi pantolonunu giy" der. Öğrenci pantolonunu giyip beline kadar çektiğinde "aferin pantolonunu kendin giydin" diyerek ödüllendirilir.

10. "Pantolonunun arkasını sana çevir" denildiğinde pantolonunun arkasını kendisine çevirir.

Araç: Öğrenciye ait fermuarlı pantolon.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci karşılıklı otururlar. Uygulayıcı öğrencinin pantolonunu rastgele verir ve "arkasını sana çevir" der. Öğrenci çevirdiğinde aferin diyerek ödüllendirilir. Pantolon giyme işlemine yönergelerle devam edilir. İşlem tamamlandığında öğrenci "pantolonunu çevirdin" diyerek ödüllendirilir.

9. Model olunduğunda pantolonun arkasını kendine gelecek şekilde belinden tutar.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait pantolonlar.

Etkinlikler: Uygulayıcı "haydi pantolonlarımızı giyelim" diyerek öğrencinin yanına oturur. Uygulayıcı kendi pantolonunu alır ve arkasını kendine çevirerek belinden tutar. "Şimdi pantolonumu giyebilirim" der. Öğrenciye "haydi sende pantolonunun arkasını kendine çevir" der. Öğrenci bu işlemi yaptığında "aferin şimdi pantolonunu düzgün giyebilirsin" diyerek ödüllendirir.

8. "Ayaklarını pantolonunun paçalarına sok" denildiğinde her iki bacağını pantolonun doğru paçalarına sokar.

Araç: Öğrenciye ait fermuarlı pantolon.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci yan yana otururlar. Uygulayıcı fermuar üste gelecek şekilde öğrencinin pantolonunu yere uzatır. "Ayakların çıkıncaya kadar bacaklarını paçalara sok" der. Öğrenci zorlanırsa ayağın çıktı denilerek işleme devam etmesi sağlanır. Bacaklarını geçirdiğinde "aferin bacaklarını geçirdin"

diyerek işleme devam etmesi sağlanır ve işlem tamamlattırılır. Bitirdiğinde "aferin pantolonunu giydin" denilerek öğrenci ödüllendirilir.

7. Model olduğunda her iki bacağına pantolonun doğru paçalarına sokar.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait fermuarlı pantolonlar.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci yan yana otururlar. Uygulayıcı pantolonunu alır ve fermuarı üste gelecek şekilde yere koyar. Sonra belinden tutup önce bir sonra diğer bacağına paçalarına sokar. Öğrecinin pantolonunu da fermuarı üste gelecek şekilde yere koyar ve "haydi şimdi sende benim gibi pantolonunu giy" der. Öğrenci pantolonun paçalarını bacaklarına geçirdiğinde "şimdi yukarıya çek" der ve "aferin pantolonunu kendin giydin" diyerek öğrenciyi ödüllendirilir.

6. "Ayağını pantolonun paçalarına sok" denildiğinde bir paçası giydirilmiş olan pantolonun diğer paçasını giyer.

Araç: Öğrenciye ait fermuarlı pantolon.

Etkinlikler: Uygulayıcı öğrencinin pantolonunun bir paçasını giydirir. "Haydi şimdi bu paçayı da kendin giy" der. Öğrenci giyme işlemi sırasında zorlanırsa paçayı açarak yardım eder. Giydiğinde "aferin" diyerek ödüllendirilir. İşlem sözel yönergelerle tamamlattırılır. Tamamlandığında "pantolonunu giydin" denilerek öğrenci ödüllendirilir.

5. Model olduğunda bir paçası giydirilmiş olan pantolonun diğer paçasına ayağını sokar.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait fermuarlı pantolonlar.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci yan yana otururlar. Uygulayıcı önce kendi pantolonunun bir paçasını giyer. Daha sonra öğrencinin pantolonunun bir paçasını giydirir. Sonra öğrenciye "ben pantolonumu

giyiyorum" diyerek izlemesini sağlar ve "Evet şimdi sende pantolonunu giy" der. Öğrenci bacağını geçirdiğinde (geçirirken gerekirse yardım edilir) "aferin bacağını geçirdin, şimdi de pantolonunu çek" diyerek daha önce gerçekleştirdiği aşamaları yineler. Giyme işlemi tamamlandığında "pantolonunu kendin giydin" diyerek öğrenci ödüllendirilir.

4. "Pantolonunu dizlerine çek" denildiğinde ayaklarına giydirilmiş olan pantolonunu dizlerine çeker.

Araç: Öğrenciye ait fermuarlı pantolon.

Etkinlikler: Uygulayıcı öğrencinin pantolonunu ayak bileklerine kadar giydirir. "Şimdi pantolonunu dizlerine çek" der. Öğrenci çektiğinde "aferin, çok güzel çektin" diyerek ödüllendirir.

3. Model olunduğunda ayak bileklerine giydirilmiş olan pantolonunu dizlerine çeker.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait fermuarlı pantolonlar.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci yan yana otururlar. Uygulayıcı kendi pantolonunu ve öğrencinin pantolonunu ayak bileklerine kadar geçirir. Daha sonra kendi pantolonunu dizlerine kadar çeker. Öğrenciye "haydi sende pantolonunu dizlerine kadar çek" der. Öğrenci pantolonunu dizlerine kadar çektiğinde "aferin ne güzel çektin" diyerek ödüllendirilir. Pantolon giyme işlemine devam edilir ("Beline çek" diyerek).

2. "Pantolonunu beline çek" denildiğinde dizlerinden beline çeker.

Araç: Öğrenciye ait fermuarlı pantolon.

Etkinlikler: Uygulayıcı öğrencinin pantolonunu dizlerine kadar giydirir. "Haydi pantolonunu beline çek" der. Çektiğinde "aferin" diyerek öğrenciyi ödüllendirir.

1. Model olunduğunda dizlerine kadar giydirilmiş olan pantolonu beline çeker.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait fermuarlı pantolonlar.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci yan yana otururlar. Uygulayıcı kendi pantolonunu ve öğrencinin pantolonunu dizlerine kadar giydirir. Daha sonra öğrencinin izlemesini sağlayarak pantolonu beline kadar çeker. Öğrenciden de pantolonunu beline kadar çekmesini ister. Çektiğinde "aferin pantolonunu beline çektin/ giydin" diyerek ödüllendirilir.

III. Pantolonunun fermuarını çeker.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

6. "Fermuarını çek" denildiğinde fermuarını çeker.

Araç: Öğrenciye ait fermuarlı pantolon.

Etkinlikler: Pantolon giyme işlemi tamamlanınca öğrenciye "fermuarını çek" denir. Öğrenciden çekmesi beklenir. Uygulayıcı öğrencinin fermuarını çekebilmesi için pantolonunun kemerlerini biraraya getirerek tutar. Çektiğinde "aferin sana" diyerek öğrenciyi ödüllendirir.

5. Model olunduğunda pantolonunun fermuarını çeker.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait fermuarlı pantolonlar.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci karşı karşıya ayakta dururlar. Uygulayıcı kendi pantolonunun fermuarını çeker. Öğrenciye "sende fermuarını çek" der. Öğrencinin pantolonunun kemerini üst üste getirerek tutar ve fermuarını çekme işlemini kolaylaştırır. Çektiğinde "aferin fermuarını çektin" diyerek ödüllendirir.

4. "Fermuarının tokasını tut" denildiğinde fermuarın tokasını tutar.

Araç: Öğrenciye ait fermuarlı pantolon.

Etkinlikler: Öğrenciye "fermuarının tokasını tut" denir. Tuttuğunda "aferin" denilerek ödüllendirilir. Çekmesi istenebilir.

3. Model olunduğunda fermuarın tokasını tutar.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait fermuarlı pantolonlar.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci karşı karşıya ayakta dururlar. Uygulayıcı pantolonunun fermuarını tutar ve öğrenciye "sende benim gibi fermuarın tokasını tut" der. Tuttuğunda "aferin" diyerek ödüllendirir.

2. "Pantolonun fermuarı nerede?" denildiğinde pantolonunun fermuarına bakar.

Araç: Öğrenciye ait fermuarlı pantolon.

Etkinlikler: Uygulayıcı pantolon giyme işlemini tamamladıktan sonra öğrenciye "pantolonunun fermuarını göster" diyerek fermuarına bakmasını ve göstermesini sağlar. Gösterdiğinde "aferin" diyerek ödüllendirir.

1. Model olunduğunda pantolonun fermuarına bakar.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait fermuarlı pantolonlar.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci karşı karşıya ayakta dururlar. Uygulayıcı pantolonunun fermuarına bakar. Öğrenciye "benim pantolonumun fermuarı burada, sende pantolonunun fermuarını göster" der. Fermuarın olduğu yöne bakmasını sağlar. Gösterdiğinde ve baktığında "pantolonun fermuarı" diyerek ödüllendirir.

IV. Pantolonun düğmesini ilikler.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

8. "Düğmeni ilikle" denildiğinde pantolonun düğmesini ilikler.

Araç: Öğrenciye ait düğmeli pantolon.

Etkinlikler: Uygulayıcı pantolon giyme ve fermuar çekme işlemi tamamlandığında öğrenciye "düğmeni ilikle" der. Öğrenciye-düğmesini ilikleme de zorlandığı aşamada yardım edilerek-düğmesini iliklemesini sağlar. İlikle-diğinde "aferin" diyerek öğrenciyi ödüllendirir.

7. Model olunduğunda düğmesini ilikler.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait düğmeli pantolonlar.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci karşı karşıya dururlar. Uygulayıcı pantolonun düğmesini iliğe geçirir. Öğrenciye "haydi sende ilikle" der. Öğrencinin düğmeyi tutmasına ve iliğe geçirmesine yardım eder. Geçirdiğinde "aferin" diyerek ödüllendirir. Yardım giderek azaltılır.

6. "Düğmeyi iliğin içine yerleştir ve it" denildiğinde düğmeyi iliğe yerleştirir ve iter.

Araç: Öğrenciye ait düğmeli pantolon.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci karşılıklı dururlar. Uygulayıcı öğrenciye "düğmeyi iliğin içine yerleştir" der. Yerleştirdikten sonra "şimdi it" diyerek yönergeyi verir. Öğrenci bunları yaptığında "aferin" denilerek ödüllendirilir.

5. Model olunduğunda düğmenin alt kısmını iliğe yerleştirir ve başparmağı ile iliğin içine ittirir.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait düğmeli pantolonlar.

Etkinlikler: Uygulayıcı düğmenin alt kısmını iliğe yerleştirir, başparmağı düğmenin üst kısmına dayalıdır. Daha sonra düğmeyi başparmağı ile iliğe iter. Öğrencinin izlemesini sağlar. Daha sonra öğrenciye parmak uçlarından yardım ederek işlemi yapmasını sağlar. İttiğinde "aferin" denilerek ödüllendirilir.

4. "İliği düğmenin üzerine getir" denildiğinde iliği düğmenin üzerine getirir.

Araç: Öğrenciye ait düğmeli pantolon.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci karşılıklı dururlar. Uygulayıcı öğrenciye "İliği düğmenin üzerine getir" der. Öğrenci işlemi gerçekleştirdiğinde "aferin" denilerek ödüllendirilir.

3. Model olunduğunda iliği düğmenin üzerine getirir.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait düğmeli pantolonlar.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci ayakta yan yana dururlar. Uygulayıcı "haydi pantolonumuzun düğmesini ilikleyelim" diyerek iliği düğmenin üzerine getirir. Öğrenciden de yapmasını ister. Yaptığında "aferin" denilerek ödüllendirilir.

2. "Düğmeyi ve iliği tut" denildiğinde bir eli ile düğmeyi diğer eli ile iliği tutar.

Araç: Öğrenciye ait düğmeli pantolon.

Etkinlikler: Düğme ilikleme işleminin ilk basamağıdır. Uygulayıcı öğrenciye "düğmeni ve iliği tut" der. Öğrenci tuttuğunda baş ve işaret parmaklarını kullanması için yönlendirilir. Tuttuğunda "aferin" diyerek ödüllendirilir.

1. Model olunduğunda kendi üzerindeki pantolonun düğmesini bir elinin, iliği diğer elinin baş ve işaret parmağı ile tutar.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait düğmeli pantolonlar.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci yan yana dururlar. Uygulayıcı bir elinin baş ve işaret parmağı ile iliği, diğer elinin baş ve işaret parmağı ile düğmeyi tutar. Öğrenciden de aynı şekilde tutmasını ister. Tuttuğunda "aferin" diyerek ödüllendirir.

(V) YAKALI KAZAK GİYME BECERİSİ

(V) YAKA KAZAK GİYME

Bağımsız olarak kazağını giyer

I. (V) yakalı kazağının arkasını önünden ayırır.

6. Ayrı renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 (V) yaka kazak resminin değişik dizilişlerinde "arkayı gösteren resimleri ver" denildiğinde 9/10 oranında verir.

5. 5 farklı renk, doku ve büyüklükteki (V) yaka kazaklar teker teker ve farklı biçimlerde tutulup "Arkasını göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

4. 5 farklı kişi üzerinde (V) yaka kazakların "Arkasını göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

3. Ayrı renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 (V) yaka kazak resminin değişik dizilişlerinde "önü gösteren resimleri ver" denildiğinde 9/10 oranında verir.

2. 5 farklı renk, doku ve büyüklükteki (V) yaka kazaklar teker teker ve farklı biçimlerde tutulup "önü göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

1. 5 farklı kişi üzerindeki (V) yaka kazakların "önünü göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

II. Katlanmış olarak verilen (V) yaka kazağı bağımsız olarak giyer.

12. "Kazağını giy" denildiğinde (V) yaka kazağının arkasını çevirir, başını yakadan geçirir, kollarını kazağının kollarına sokar ve beline kadar çeker.

11. Model bulunduğu katlanmış olarak verilen (V) yaka kazağı giyer.

10. "Kazağının arkasını sana çevir" denildiğinde (V) yaka kazağın arkasını kendine doğru çevirir.

9. Model bulunduğu önü kendisine dönük olan (V) yaka kazağın arkasını çevirir.

8. "Kazağının yakasını başından geçir" denildiğinde (V) yaka kazağının yakasını başından geçirir.

7. Model bulunduğu (V) yaka kazağının yakasını başından geçirir.

6. "Kazağının kollarını giy" denildiğinde yakası giydirilmiş olan (V) yaka kazağın önce bir sonra diğer kolunu giyer.

5. Model bulunduğu yakası giydirilmiş olan (V) yaka kazağın önce bir sonra diğer kolunu giyer.

4. "Kazağının kolunu giy" denildiğinde yakası ve bir kolu giydirilmiş olan (V) yaka kazağın diğer kolunu giyer.

3. Model bulunduğu yakası ve bir kolu giydirilmiş olan (V) yaka kazağın diğer kolunu giyer.

2. "Kazağını beline çek" denildiğinde koltuk altlarından beline kadar (V) yaka kazağını çeker.

1. Model bulunduğu yakası ve kolları giydirilmiş olan (V) yaka kazağı koltuk altlarından beline kadar çeker.

(V) YAKALI KAZAK GİYME BECERİSİ ÖĞRETİM PLANI

UZUN DÖNEMLİ AMAÇ:

I. (V) yakalı kazağının arkasını önünden ayırır.

ÖĞRETİM AMAÇLARI:

6. Ayrı renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 (V) yaka kazak resminin değişik dizilişlerinde "arkayı gösteren resimleri ver" denildiğinde 9/10 oranında verir.

Araç: Farklı renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 (V) yaka kazak resmi.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci bir masada karşılıklı oturur. Uygulayıcı resimleri öğrencinin önüne dizer ve "arkayı gösteren resimleri ver" der. Öğrenci arkayı gösteren resimleri verdiğinde ödüllendirilir. Önü gösteren resimleri verdiğinde uygulayıcı "arkayı gösteren resimleri ver" diyerek yönergeyi yineler. Öğrencinin eline arkayı gösteren resimlere yönelmesi için manipüle eder.

5. 5 farklı renk, doku ve büyüklükteki (V) yaka kasaklar teker teker ve farklı biçimlerde tutulup "arkasını göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Araç: 5 farklı renk, doku ve büyüklükte (V) yaka kazak.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci karşı karşıya otururlar. Uygulayıcı I. kazağı alır. Kazağı öğrenciye dönük olarak tutar. "Bu kazağın arkasını göster" der.

II. kazağı eline alır, önünü dönük olarak tutar ve öğrenciye "bu kazağın arkasını göster" der.

III. kazağı eline alır, arkasını dönük olarak tutar ve öğrenciye "bu kazağın önünü göster" der.

IV. kazağı eline alır, arkası dönük olarak tutar ve öğrenciye "bu kazağın arkasını göster" der.

V. kazağı eline alır, önü dönük olarak tutar ve öğrenciye "bu kazağın arkasını göster" der.

Çalışmaya tekrar I. kazaktan başlanır ve kazakların tutuluş biçimleri değiştirilerek "bu kazağın arkasını göster" denir. Öğrenci arkayı doğru olarak gösterdiğinde ödüllendirilir. Yanlış gösterdiğinde "arkası değil" denilir ve arkası doğru olarak gösterilir.

4. 5 farklı kişi üzerinde (V) yaka kazakların "arkasını göster denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Araç: Sınıfta (V) yaka kazak giymiş 5 farklı kişi.

Etkinlikler: Uygulayıcı öğrenciye "senin kazağının arkasını göster" der. Uygulayıcı öğrencinin karşısında durur ve "benim kazağımın arkasını göster" der. Daha sonra önü öğrenciye dönük olan birinin kazağının arkasını göstermesini ister. Yine önü öğrenciye dönük olan başka birinin kazağının arkasını göstermesi istenir. Daha sonra öğrenciye önü dönük başka birinin kazağının arkasını göstermesi istenir. Öğrenci kazağın arkasını doğru gösterdiğinde ödüllendirilir. Öğrenci doğru göstermediğinde "arkası değil" denilir ve "burası kazağın arkası" diyerek öğrencinin eli tutularak doğru olan gösterilir.

3. Ayrı renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 (V) yaka kazak resminin dağılış ve dizilişlerinde "önü gösteren resimleri ver" denildiğinde 9/10 oranında verir.

Araç: Farklı renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 adet (V) yaka kazak resmi.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci bir masada karşılıklı otururlar. Uygulayıcı resimleri öğrencinin önüne dizer ve "önü gösteren resimleri ver" der. Öğrenci önü gösteren resimleri verdiğiinde ödüllendirilir. Arkayı gösteren resimleri verdiğiinde uygulayıcı "önü gösteren resimleri ver" diyerek yönergeyi yineler. Öğrencinin elini önü gösteren resimlere yönelmesi için manipüle eder.

2. 5 farklı renk, doku ve büyüklükteki (V) yaka kazaklar teker teker ve farklı biçimlerde tutulup "önü göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Araç: 5 farklı renk, doku ve büyüklükte (V) yaka kazaklar.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci karşı karşıya otururlar. Uygulayıcı I. kazağı alır. Kazağı öğrenciye dönük olarak tutar. "Bu kazağın önünü göster" der;

II. kazağı eline alır, arkasını dönük olarak tutar ve öğrenciye "bu kazağın önünü göster" der;

III. kazağı eline alır, önünü dönük olarak tutar ve öğrenciye "b kazağın önünü göster" der;

IV. kazağı eline alır, önü dönük olarak tutar ve öğrenciye "bu kazağın önünü göster" der;

V. kazağı eline alır, arkası dönük olarak tutar ve öğrenciye "bu kazağın önünü göster" der.

Çalışmaya tekrar I. kazaktan başlanır ve kazakların tutuluş biçimleri değiştirilerek öğrenciye "bu kazağın önünü göster" denir. Öğrenci önü doğru olarak gösterdiğinde ödüllendirilir. Yanlış gösterdiğinde "önü değil" denilir ve önü doğru olarak gösterilir.

1. 5 farklı kişi üzerindeki (V) yaka kazakların "önünü göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Araç: Sınıfta (V) yaka kazak giymiş 5 farklı kişi.

Etkinlikler: Uygulayıcı öğrenciye "senin kazağının önünü göster" der. Uygulayıcı öğrencinin karşısında durur ve "benim kazağımın önünü göster" der. Daha sonra arkası öğrenciye dönük olan birinin kazağının önünü göstermesini ister. Yine arkası öğrenciye dönük olan başka birinin kazağının önünü göstermesini ister. Daha sonra öğrenciye önü dönük başka birinin kazağının önünü göstermesini ister. Öğrenci kazağın önünü doğru olarak gösterdiğinde ödüllendirilir. Öğrenci doğru

göstermediğinde "önü değil" denilir ve "burası kazağın önü" diyerek öğrencinin eli tutularak doğru olan gösterilir.

II. Katlanmış olarak verilen (V) yaka kazağı bağımsız olarak giyer.

ÖĞRETİM AMAÇLARI:

12. "Kazağını giy" denildiğinde (V) yaka kazağın arkasını çevirir, başını yakadan geçirir, kollarını kazağın kollarına sokar ve beline kadar çeker.

Araç: (V) yakalı kazak.

Etkinlikler: Uygulayıcı öğrenciye "kazağını giy" der. Öğrenci kazağını eline aldığıında "arkasını kendine doğru çevir", "şimdi başını sok", "şimdi bu kolunu sok" ve "diğer kolunu sok ve kazağını beline çek" der. Öğrenci kazağını tamamen giydiğinde "kazağını giydin" diyerek onu ödüllendirir.

10. Model olunduğunda katlanmış olarak verilen (V) yaka kazağı giyer.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait (V) yakalı iki kazak.

Etkinlikler: Uygulayıcı kendi kazağını ve öğrencinin kazağını katlar ve masanın üzerine koyar. "Ben kazağımı giyiyorum" der. Uygulayıcı kazağını giyer ve öğrencinin kazağını giydiğini görmesini sağlar. Daha sonra öğrenciye "Haydi sende benim gibi kazağını giy" der.

10. "Kazağının arkasını sana çevir" denildiğinde (V) yaka kazağın arkasını çevirir.

Araç: (V) yakalı kazak.

Etkinlikler: Uygulayıcı öğrenciye "kazağını giy" der. Öğrenci kazağını eline aldığıında "arkasını kendine çevir" der. Öğrenci bunu yaptığıında "kazağını daha güzel giyeceksin" diyerek ödüllendirilir.

Kazak giyme işleminin başarılan diğer aşamalarına işlem tamamlanıncaya kadar devam edilir.

9. Model olunduğunda önü kendisine dönük olan (V) yaka kazağın arkasını çevirir.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait (V) yakalı iki kazak.

Etkinlikler: Uygulayıcı kazağı alır ve arkası kendisine dönük olarak masanın üzerine koyar. Öğrenciye "sende kazağın masaya böyle koy" der. Öğrenci doğru yaptığında ödüllendirilir. Doğru yapmazsa model olma işlemini tekrarlanır.

8. "Kazağın yakasını başından geçir" denildiğinde (V) yaka kazağının yakasını başından geçirir.

Araç: (V) yakalı kazak.

Etkinlikler: Uygulayıcı kazağı arkası dönük olarak masaya koyar. "Kazağın başından geçir" der. Öğrenci kazağın belinden tutup ikiye açtığı ve başını kazağına geçirdiğinde "kazağın başından geçirdin" denilerek ödüllendirilir. Gerekirse geçirme sırasında öğrencinin arkasına geçilerek başını geçirmesine yardım edilir. Yardım giderek azaltılır.

7. Model olunduğunda (V) yaka kazağının yakasını başından geçirir.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait (V) yakalı iki kazak.

Etkinlikler: Uygulayıcı öğrencinin karşısına geçer ve kazağın başını geçirir. Öğrenciden de kazağın başından geçirmesini ister. Gerekirse fiziksel olarak yardım eder ve öğrenci kazağın başında geçirdiğinde "aferin ne kadar güzel giydin" der. Kazak giyme işlemine yönergelerle devam edilir.

6. "Kazağın kollarını giy" denildiğinde yakası giydirilmiş olan (V) yaka kazağın önce bir sonra diğer kolunu giyer.

Araç: (V) yakalı kazak.

Etkinlikler: Uygulayıcı öğrencinin kazağını başından geçirir ve "haydi kazağının bu kolunu giy" der. Kolunu giyerken öğrencinin arkasına geçerek kazağın bel kısmından açarak kol yerini bulmasına yardım edilebilir. Daha sonra "aferin bir kolunu giydin şimdi bu kolunu da giy" der. Bu aşamada bir yardım edilmez. Kolunu giydiğinde işlem, kazak beline çekilerek tamamlanır. Öğrenciye "aferin kazağını giydin" denir.

5. Model olunduğunda yakası giydirilmiş olan (V) yaka kazağın önce bir sonra diğer kolunu giyer.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait (V) yaka iki kazak.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci karşı karşıya geçer. Her ikisinin de kazaklarının başı geçirilmiştir. Uygulayıcı "haydi şimdi bu kolumuzu kazağımızın koluna sokalım" der ve kolunu kazağının koluna sokar. Öğrenciden de geçirmesini ister. Daha sonra diğer kol için önce uygulayıcı sonra öğrenci aynı işlemi yapar. Öğrenci kollarını geçirdiğinde "çok güzel giydin" denir ve "şimdi kazağını beline doğru çek" denilir. Daha önce gerçekleştirdiği aşamalar yinelenir.

4. "Kazağının kolunu giy" denildiğinde yakası ve bir kolu giydirilmiş olan (V) yaka kazağın diğer kolunu giyer.

Araç: (V) yakalı kazak.

Etkinlikler: Uygulayıcı öğrencinin kazağının yakasını ve bir kolunu giydirir. Bunun sürekli aynı kol olmasına dikkat edilir. Daha sonra "haydi sende bu kolunu giy" denilir. Öğrencinin giymesi sırasında arkasına geçilerek kol yerini bulmasına, kendisi rahatça buluncaya değin yardım edilir. Kazak bele doğru çekilerek işlem tamamlanır ve öğrenci "aferin kazağını giydin" denilerek ödüllendirilir.

3. Model olunduğunda yakası ve bir kolu giydirilmiş olan (V) yaka kazağın diğer kolunu giyer.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait (V) yaka iki kazak.

Etkinlikler: Uygulayıcı kendi kazağının yakasını ve bir kolunu giyer ve öğrenciye de giydirir. Daha sonra öğrenciye "haydi şimdi bana bak kazağımın kolunu giyiyorum" der. Öğrenciye "haydi sende giy" diyerek kazağının diğer kolunu giymesini ister. Gerekirse kazağın etek kısmından tutularak öğrencinin kolun yerini bulması sağlanır. Kolunu giydiğinde "aferin sana, çok güzel giydin" v.b. sözcükler kullanılarak ödüllendirilir. "Kazağını beline çek" denilerek işlem tamamlatılır.

2. "Kazağını beline çek" denildiğinde koltuk altlarında beline kadar (V) yaka kazağını çeker.

Araç: (V) yakalı kazak.

Etkinlikler: Uygulayıcının model olması ile yapılan bu aşama model geri çekilip yalnızca yönerge ile yapılır. Kazak model olma yolu ile baş ve kollar geçirilip "kazağını beline çek" denilerek giydirilir. İşlem tamamlandığında öğrenci "aferin kazağını giydin" denilerek ödüllendirilir.

1. Model olunduğunda yakası ve kolları giydirilmiş olan (V) yaka kazağı koltuk altlarından beline doğru çeker.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait (V) yaka iki kazak.

Etkinlikler: Öğretime bu aşamadan başlanır. Uygulayıcı kendi kazağının başını ve kollarını giyer. Öğrencinin kazağının başını ve kollarını giydirir. Daha sonra öğrencinin izlemesini sağlayarak kazağını koltuk altlarından beline çeker. "haydi sende kazağını beline çek" der. Öğrenci çektiğinde "aferin" der ve arkadaşlarına "... kazağını ne güzel giydi" diyerek ödüllendirir.

ÇORAP GİYME BECERİSİ

ÇORAP GİYME

Bağımsız olarak çorabını giyer

I. Ayak ucuna giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar bağımsız olarak çeker.

6. "Çorabını çek" denildiğinde ayak ucuna giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar çeker.

5. Model olunduğunda ayak ucuna giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar çeker

4. "Çorabını çek" denildiğinde ayağının yarısına kadar giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar çeker.

3. Model olunduğunda ayağının yarısına kadar giydirilmiş olan çorabı bileğine çeker.

2. "Çorabını çek" denildiğinde ayak topuğuna giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine çeker.

1. Model olunduğunda ayak topuğuna kadar giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar çeker.

II. Bağımsız olarak toplanıp eline verilen çorabı ayak ucuna getirir ve geçirir

6. "Çorabını ayak ucuna geçir" denildiğinde toplanarak eline verilen çorabı ayak ucuna getirir ve geçirir.

5. Model olunduğunda toplanarak eline verilen çorabı ayak ucuna getirir ve geçirir.

4. "Çorabını ayak ucuna getir" denildiğinde çorabını ayak ucuna getirir.

3. Model olunduğunda toplanarak eline verilen çorabı ayak ucuna getirir.

2. "Çorabını tut" denildiğinde toplanarak eline verilen çorabı başparmaklarını koncun içine geçirerek tutar.

1. Model olunduğunda toplanarak eline verilen çorabı başparmaklarını koncun içine geçirerek tutar.

III. Çorabını başparmakları koncun içine, topuğu kendine gelecek şekilde elinde tutar ve toplar.

10. "Çorabını avucunun içinde topla" denildiğinde başparmaklarını koncun içine yerleştirdiği çorabını avuçlarında ayak ucuna kadar elinde toplar.

9. Model olunduğunda başparmaklarını içine yerleştirdiği çorabını elinde toplar.

8. "Baş parmaklarını koncun içine sok" denildiğinde parmaklarını koncun içine yerleştirir.

7. Model olunduğunda başparmaklarını çorabın koncunun içine yerleştirir.

6. "Çorabının topuğunu sana doğru tut" denildiğinde topuğu kendisine gelecek şekilde çorabı tutar.

5. Model olunduğunda çorabın topuğu kendisine gelecek şekilde çorabın koncundan tutar.

4. "Çorabını koncundan tut" denildiğinde çorabı koncundan tutar.

3. Model olunduğunda çorabın koncundan tutar.

2. "Çorabını al" denildiğinde çorabını eline alır.

1. Model olunduğunda çorabını eline alır.

ÇORAP GIYME BECERİSİ ÖĞRETİM PLANI

UZUN DÖNEMLİ AMAÇ:

Bağımsız olarak çorabını giyer.

I. Ayak ucuna giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar bağımsız olarak çeker.

ÖĞRETİM AMAÇLARI:

6. "Çorabını çek" denildiğinde ayak ucuna giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar çeker.

Araç: Öğrenciye ait çorap.

Etkinlikler: Uygulayıcı öğrenci yan yana otururlar. Uygulayıcı öğrencinin ayak ucuna çorabını geçirir. "Çorabını çek" diyerek çorabını çekmesini ister. Çorabını çektiğinde ödüllendirilir. Çekmezse yönergeyi yineler. Gerekirse arkasından ellerini tutarak fiziksel yardım eder.

5. Model olduğunda ayak ucuna giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar bağımsız olarak çeker.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait çorap.

Etkinlikler: Öğrenci ve öğretmen yan yana otururlar. Öğretmen kendi çorabını ve öğrencinin çorabını ayak ucuna geçirir. Çocuğun izlemesini sağlayarak kendi çorabını ayak bileğine kadar çeker. Öğrenciden de çekmesini ister. Çektiğinde ödüllendirir.

4. "Çorabını çek" denildiğinde ayağının yarısına kadar giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar çeker.

Araç: Öğrenciye ait çorap.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci yan yana otururlar. Uygulayıcı öğrencinin çorabını ayağının yarısına kadar giydirir. "Çorabını çek" diyerek çorabını çekmesini ister. Çorabını çektiğinde ödüllendirir. Çekmezse yönergeyi tekrarlar ve gerekirse fiziksel yardım yapar.

3. Model olunduğunda ayağının yarısına kadar giydirilmiş olan çorabı bileğine kadar çeker.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait çorap.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci yan yana otururlar. Uygulayıcı kendi çorabını ve öğrencinin çorabını ayağının yarısına kadar geçirir. Öğrencinin izlemesini sağlayarak "Bak ben çorabımı giyiyorum" der ve çorabını ayak bileğine kadar çeker. Öğrenciden de çekmesini ister. Çektiğinde ödüllendirir. Çekmediğinde model olmayı yineler.

2. "Çorabını çek" denildiğinde ayak topuğuna kadar giydirilmiş olan çorabı bileğine kadar çeker.

Araç: Öğrenciye ait çorap.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci yan yana otururlar. Uygulayıcı öğrencinin çorabını ayak topuğuna kadar giydirir. "Çorabını çek" diyerek çorabını ayak bileğine kadar çekmesini ister. Çektiğinde ödüllendirir. Çekmezse yönergeyi yineler ve çekmesini sağlar.

1. Model olunduğunda ayak topuğuna kadar giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar çeker.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait çorap.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci yan yana otururlar. Uygulayıcı kendi çorabını ve öğrencinin çorabını ayak topuğuna kadar geçirir. Çocuğun izlemesini sağlayarak kendi çorabını ayak bileğine kadar çeker. Öğrenciden de çekmesini ister. Çektiğinde ödüllendirir. Çekmediğinde model olmayı yineler.

II. Bağımsız olarak toplanıp eline verilen çorabı ayak ucuna getirir ve geçirir.

6. "Çorabını ayak ucuna geçir" denildiğinde toplanarak eline verilen çorabı ayak ucuna getirir ve geçirir.

Araç: Öğrenciye ait çorap.

Etkinlikler: Öğrenci ve uygulayıcı yanyana otururlar. Uygulayıcı öğrencinin çorabını koncundan

ayak ucuna toplar ve eline verir. "Çorabını ayağına giy" diyerek ayak ucuna getirmesini ve geçirmesini sağlar. Gerekirse fiziksel yardım yapılır.

5. Model olunduğunda toplanarak eline verilen çorabı ayak ucuna getirir ve geçirir.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait çorap.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci yan yana otururlar. Uygulayıcı kendi çorabını eline alır. Koncundan ayak ucuna kadar toplar. Daha sonra onu bir kenara bırakarak öğrencinin çorabını da toplar ve eline, iki elinin başparmakları toplanan çorabın içinde olacak şekilde tutturulur. Kendi çorabını yeniden eline alarak "Benim gibi çorabını giy" diyerek ayak ucuna getirmesini ve geçirmesini ister. Geçirdiğinde ödüllendirir.

4. "Çorabını ayak ucuna getir" denildiğinde çorabını ayak ucuna getirir.

Araç: Öğrenciye ait çorap.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci yan yana otururlar. Uygulayıcı öğrencinin çorabını toplar ve eline verir. "Ayak ucuna getir" diyerek çorabı giyecekmişçesine ayak ucuna getirmesini sağlar. Getirdiğinde ödüllendirir. Çorap giyme işlemine devam edilir.

3. Model olunduğunda toplanarak eline verilen çorabı ayak ucuna getirir.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait çorap.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci yanyana otururlar. Uygulayıcı öğrencinin çorabını toplayarak eline verir. Kendiside çorabını toplanmış biçimde elinde tutar. "Çorabımızı ayağımızın ucuna getirelim" diyerek öğrenciyle birlikte çorap ayak ucuna getirilir. Getirdiğinde ödüllendirilir. Giyme işlemine devam edilir.

2. "Çorabını tut" denildiğinde toplanarak eline verilen çorabı başparmaklarını koncun içine geçirerek tutar.

Araç: Öğrenciye ait çorap.

Etkinlikler: Uygulayıcı çorabı elinde toplar ve öğrenciye "Çorabını tut" der. Gerekirse uygulayıcı öğrenciye başparmaklarını koncun içine yerleştirmede yardım eder. Tuttuğunda ödüllendirir.

1. Model olunduğunda toplanarak eline verilen çorabı baş parmaklarını koncun içine geçirerek tutar.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait çorap.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci yan yana otururlar. Uygulayıcı kendi çorabını koncundan ayak ucuna kadar toplar. Başparmaklarını koncun içine yerleştirerek tutar ve öğrenciye gösterir. Öğrencinin çorabını da toplar ve başparmaklarını içine yerleştirerek tutmasını sağlar. Tuttuğunda ödüllendirir. Çorap giyme işlemine devam edilir.

III. Çorabını başparmakları koncun içine, topuğu kendine gelecek şekilde elinde tutar ve toplar.

10. "Çorabını avucunun içinde topla" denildiğinde başparmaklarını koncun içine yerleştirdiği çorabını avuçlarında ayak ucuna kadar elinde toplar.

Araç: Öğrenciye ait çorap.

Etkinlikler: Uygulayıcı "Çorabını avuçlarının içinde topla" der. Bu sırada öğrencinin geçtiği diğer aşamalar için -çorabını eline alma, koncundan tutma gibi- çocuğa doğru yapıyorsun türünden ipuçları verilir. Tamamen topladığında ödüllendirilir.

9. Model olunduğunda başparmaklarını içine yerleştirdiği çorabını elinde toplar.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait çorap.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci yan yana otururlar. Uygulayıcı çorabını alır ve başparmaklarını koncun içine yerleştirerek koncundan ayak ucuna kadar toplar. Öğrenciden de toplamasını ister. Öğrenci işlemi yaparken arkadan ellerini tutarak yardım edebilir. Topladığında ödüllendirir.

8. "Başparmaklarını koncun içine sok" denildiğinde parmaklarını koncun içine yerleştirir.

Araç: Öğrenciye ait çorap.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci karşılıklı otururlar. Uygulayıcı "Başparmaklarını koncun içine sok" der. Öğrencinin buraya kadar yaptığı aşamalar doğruluğu belirtilerek cesaretlendirilir. Bu aşama gerçekleştiğinde öğrenci ödüllendirilir.

7. Model olunduğunda başparmaklarını çorabın koncunun içine yerleştirir.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait çorap.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci yan yana otururlar. Uygulayıcı çorabını alır ve koncundan içine iki elinin başparmaklarını yerleştirerek tutar. Öğrenciden de yapmasını ister ve yaptığında ödüllendirilir.

6. "Çorabının topuğunu sana doğru tut" denildiğinde topuğu kendisine gelecek şekilde çorabı tutar.

Araç: Öğrenciye ait çorap.

Etkinlikler: Uygulayıcı çorabını eline alıp, koncundan öğrenciye "çorabının topuğu sana bakacak şekilde çevir/tut gibi yönergeler vererek öğrencinin çorabını ayağına giyebileceği şekilde tutmasını sağlar. Öğrenci gerçekleştirildiğinde ödüllendirilir.

5. Model olunduğunda çorabın topuğu kendisine gelecek şekilde çorabın koncundan tutar.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait çorap.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci yan yana otururlar. Uygulayıcı kendi çorabını topuğu kendine gelecek şekilde eline alır ve koncundan tutar. Öğrenciden de "çorabını bu şekilde tut" diyerek aynısını yapmasını ister. Öğrenci yaptığında ödüllendirilir.

4. "Çorabını koncundan tut" denildiğinde çorabı koncundan tutar.

Araç: Öğrenciye ait çorap.

Etkinlikler: Uygulayıcı, öğrenci çorabını eline aldığı anda koncundan tutmasını söyler. Gerekirse öğrenciye çorabın koncunu göstererek "Buradan tut" der. Tuttuğunda ödüllendirilir.

3. Model olduğunda çorabın koncundan tutar.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait çorap.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci yan yana otururlar. Uygulayıcı kendi çorabını alır ve koncundan tutar. Öğrenciden de yapmasını ister. Öğrenci gerçekleştirdiğinde onu ödüllendirir.

2. "Çorabını al" denildiğinde çorabını eline alır.

Araç: Öğrenciye ait çorap.

Etkinlikler: Uygulayıcı öğrenciye "Çorabını al" der. Çorap giyme işleminin ilk ve kolay basamağıdır. Öğrenci çorabını eline aldığı anda ödüllendirilir. Giyme işlemine devam edilir.

1. Model olduğunda çorabını eline alır.

Araç: Uygulayıcı ve öğrenciye ait çorap.

Etkinlikler: Uygulayıcı ve öğrenci yan yana otururlar. Uygulayıcı kendi çorabını eline alır. Öğrenci-
dende almasını ister. Öğrenci gerçekleştirdiğinde ödüllendirilir.

Ek 6

**GİYİNME BECERİLERİ ÖĞRETİMİNİN YAPILDIĞI
ÖĞRENCİLERİN ÖĞRETİM PLANLARI**

ÖĞRETİM PLANI

Öğrencinin

Adı-Soyadı: Ö.A.

Öğretim süresi: 8 hafta

GİRİŞ DAVRANIŞLARI(Öğrencinin Yapabildikleri)

PANTOLON GİYME: - Pantolonunu ayak bileklerinden dizlerine ve beline kadar çeker.

- Yerde otururken sırtından ve bacaklarının yan tarafından desteklendiğinde dizini bükebilmektedir. Pantolon giymede sandalyede oturması sağlanabilir.

(V) YAKALI KAZAK GİYME: - Kazağın önünü arkasından (kişiler üzerinde) ayırtedemez.

- Kazağını eline alır. Giyinmek için teşebbüste bulunmaz.

ÇORAP GİYME: -Çorabını eline alır ve koncundan tutar.

- Yerde çorap giyerken sırtından ve bacağını dizden büktüğünde dizin yan tarafından desteklenmesi gerekmektedir.

PANTOLON GİYME

UZUN DÖNEMLİ AMAÇ

Ö. Bağımsız olarak pantolonunu giyer.

ARA AMAÇLAR

I. Fermuarlı pantolonun önünü arkasından ayırır.

II. Katlanmış olarak verilen pantolonu bağımsız olarak giyer.

III. Pantolonun fermuarını çeker.

IV. Pantolonun düğmesini ilikler.

ARA AMAÇ

I. Ö., fermuarlı pantolonun önünü arkasından ayırır.

ÖĞRETİM AMAÇLAR

Amaç 1. Ö. 5 farklı kişi üzerindeki fermuarlı pantolonların "önünü göster"denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 2. Ö. 5 farklı renk, doku ve büyüklükte fermuarlı pantolonlar teker teker ve farklı biçimlerde tutulup "önünü göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 3. Ö. ayrı renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 fermuarlı pantolon resminin değişik dizilişlerinde "önü gösteren resimleri ver" denildiğinde 9/10 oranında verir.

Amaç 4. Ö. 5 farklı kişi üzerindeki fermuarlı pantolonların "arkasını göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 5. Ö. 5 farklı renk, doku ve büyüklükte fermuarlı pantolonlar teker teker ve farklı biçimlerde tutulup "arkasını göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 6. Ö. ayrı renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 fermuarlı pantolon resminin değişik dizilişlerinde "arkayı gösteren resimler ver" denildiğinde 9/10 oranında verir.

ARA AMAÇ

II. Ö. katlanmış olarak verilen pantolonunu bağımsız olarak giyer.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. Ö. model olduğunda bir paçası giydirilmiş olan pantolonun diğer paçasına ayağını sokar.

Amaç 2. Ö. "ayağını pantolonun paçasına sok" denildiğinde bir paçası giydirilmiş olan pantolonun diğer paçasını giyer.

Amaç 3. Ö. model olduğunda her iki bacağını pantolonun paçalarına sokar.

Amaç 4. Ö. "ayaklarını pantolonunun paçalarına sok" denildiğinde her iki bacağını pantolonunun doğru paçalarına sokar.

Amaç 5. Ö. model olduğunda pantolonun arkası kendine gelecek şekilde belinden tutar.

Amaç 6. Ö. "pantolonun arkasını sana çevir" denildiğinde pantolonun arkasını kendisine çevirir.

Amaç 7. Ö. model olduğunda katlanmış olarak verilen pantolonu giyer.

Amaç 8. Ö. "pantolonunu giy" denildiğinde arkasını kendisine çevirir, bacaklarını paçalarına sokar, dizlerine ve beline kadar çeker.

ARA AMAÇ

III. Ö. pantolonun fermuarını çeker.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. Ö. model olduğunda pantolonun fermuarına bakar.

Amaç 2. Ö. "Pantolonun fermuarı nerede?" denildiğinde pantolonun fermuarına bakar.

Amaç 3. Ö. model olduğunda fermuarın tokasını tutar.

Amaç 4. Ö. "Fermuarının tokasını tut" denildiğinde fermuarın tokasını tutar.

Amaç 5. Ö. model olduğunda pantolonun fermuarını çeker.

Amaç 6. Ö. "Fermuarını çek" denildiğinde fermuarını çeker.

ARA AMAÇ

IV. Ö. pantolonun düğmesini ilikler.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. Ö. model olduğunda kendi üzerindeki pantolonun düğmesini bir elinin, iliği diğer elinin baş ve işaret parmağı ile tutar.

Amaç 2. Ö. "Düğmeyi ve iliği tut" denildiğinde bir eli ile düğmeyi diğer eli ile iliği tutar.

Amaç 3. Ö. model olduğunda düğmeyi iliğin üzerine getirir.

Amaç 4. Ö. "İliği düğmenin üzerine getir" denildiğinde iliği düğmenin üzerine getirir.

Amaç 5. Ö. model olduğunda düğmenin alt kısmını iliğe yerleştirir ve başparmağı ile iliğin içine iter.

Amaç 6. Ö. "Düğmeyi iliğin içine yerleştir ve it" denildiğinde düğmeyi iliğe yerleştirir ve iter.

Amaç 7. Ö. model olduğunda düğmesini ilikler.

Amaç 8. Ö. "Düğmeni ilikle" denildiğinde pantolonun düğmesini ilikler.

Not: Öğretim süresi içerisinde Ö.'le düğme ilikleme işlemine geçilememiştir. Düğme ilikleme çalışmalarına devam edilecektir.

(V) YAKALI KAZAK GIYME

UZUN DÖNEMLİ AMAÇ

Ö. (V) yakalı kazağını bağımsız olarak giyer.

ARA AMAÇLAR

I. (V) yakalı kazağın arkasını önünden ayırır.

II. Katlanmış olarak verilen (V) yaka kazağı bağımsız olarak giyer.

ARA AMAÇ

I. Ö. (V) yakalı kazağın arkasını önünden ayırır.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. Ömür, 5 farklı kişi üzerindeki (V) yaka kazakların "önünü göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 2. Ö. 5 farklı renk, doku ve büyüklükteki (V) yaka kazaklar teker teker ve farklı biçimlerde tutulup "önü göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 3. Ö. ayrı renk ve büyüklükte, ön ve arkayı gösteren 10 (V) yaka kazak resminin dağılışı ve dizilişlerinde önü gösteren resimleri ver" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 4. Ö. 5 farklı kişi üzerindeki (V) yaka kazakların "arkasını göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 5. Ü. 5 farklı renk, doku ve büyüklükteki (V) yaka kazaklar teker teker ve farklı biçimlerde tutulup "arkayı göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 6. Ü. ayrı renk, doku ve büyüklükte, ön ve arkayı gösteren 10 (V) yaka kazak resminin değişik dizilişlerinde "arkayı gösteren resimleri ver" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

ARA AMAÇ

II. Ü. katlanmış olarak verilen (V) yaka kazağı bağımsız olarak giyer.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. Ü. model olduğunda yakası ve kolları giydirilmiş olan (V) yaka kazağı koltuk altlarından beline kadar çeker.

Amaç 2. Ü. "Kazağını beline çek" denildiğinde koltuk altlarından beline kadar (V) yaka kazağını çeker.

Amaç 3. Ü. model olduğunda yakası ve bir kolu giydirilmiş olan (V) yaka kazağın diğer kolunu giyer.

Amaç 4. Ü. "Kazağının kolunu giy" denildiğinde yakası ve bir kolu giydirilmiş olan (V) yaka kazağın diğer kolunu giyer.

Amaç 5. Ü. model olduğunda yakası giydirilmiş olan (V) yaka kazağın önce bir, sonra diğer kolunu giyer.

Amaç 6. Ü. "kazağının kollarını giy" denildiğinde yakası giydirilmiş olan (V) yaka kazağın önce bir, sonra diğer kolunu giyer.

Amaç 7. Ü. model olduğunda (V) yaka kazağının yakasını başından geçirir.

Amaç 8. Ü. "kazağının yakasını başından geçir" denildiğinde, (V) yaka kazağın yakasını başından geçirir.

Amaç 9. Ü., model olduğunda önu kendisine dönük olan (V) yaka kazağın arkasını çevirir.

Amaç 10. Ö. "Kazağının arkasını sana çevir" denildiğinde (V) yaka kazağın arkasını kendine doğru çevirir.

Amaç 11. Ö. model olunduğunda katlanmış olarak verilen (V) yaka kazağı giyer.

Amaç 12. Ö. "Kazağını giy" denildiğinde (V) yaka kazağın arkasını çevirir, başını yakasından geçirir, kollarını kazağın kollarına sokar ve beline kadar çeker.

ÇORAP GİYME

UZUN DÖNEMLİ AMAÇ

Ö. çorabını bağımsız olarak giyer.

ARA AMAÇLAR

I. Ayak ucuna giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar bağımsız olarak çeker.

II. Bağımsız olarak toplanıp eline verilen çorabı ayak ucuna getirir ve geçirir.

III. Çorabını başparmakları koncun içine, topuğu kendine gelecek şekilde elinde tutar ve toplar.

ARA AMAÇ

I. Ö. ayak ucuna giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar bağımsız olarak çeker.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. Ö. model olunduğunda ayak topuğuna kadar giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar çeker.

Amaç 2. Ö. "çorabını çek" denildiğinde ayak topuğuna giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine çeker.

Amaç 3. Ö. model olunduğunda ayağının yarısına kadar giydirilmiş olan çorabı bileğine kadar çeker.

Amaç 4. Ö. "çorabını çek" denildiğinde ayağının yarısına kadar giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar çeker.

Amaç 5. Ö. model olunduğunda ayak ucuna giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar çeker.

Amaç 6. Ö. "çorabını çek" denildiğinde ayak ucuna giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine çeker.

ARA AMAÇ

II. Ö. bağımsız olarak toplanıp eline verilen çorabı ayak ucuna getirir ve geçirir.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. Ö. model olunduğunda toplanarak eline verilen çorabı başparmaklarını koncun içine geçirerek tutar.

Amaç 2. Ö. "çorabını tut" denildiğinde toplanarak eline verilen çorabı başparmaklarını koncun içine geçirerek tutar.

Amaç 3. Ö. model olunduğunda toplanarak eline verilen çorabı ayak ucuna getirir.

Amaç 4. Ö. "çorabını ayak ucuna getir" denildiğinde çorabını ayak ucuna getirir.

Amaç 5. Ö. model olunduğunda toplanarak eline verilen çorabı ayak ucuna getirir ve geçirir.

Amaç 6. Ö. "çorabını ayak ucuna geçir" denildiğinde toplanarak eline verilen çorabı ayak ucuna getirir ve geçirir.

ARA AMAÇ

III. Ö. çorabını başparmakları koncun içine, topuğu kendine gelecek şekilde elinde tutar ve toplar.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. Ö. model olunduğunda çorabın topuğu kendisine gelecek şekilde çorabın koncundan tutar.

Amaç 2. Ö. "çorabının topuğunu sana doğru tut" denildiğinde topuğu kendine gelecek şekilde çorabı tutar.

Amaç 3. Ö. model olunduğunda başparmaklarını çorabın koncunun içine yerleştirir.

Amaç 4. Ö. "başparmaklarını koncun içine sok" denildiğinde parmaklarını koncun içine yerleştirir.

Amaç 5. Ö. model olduğunda başparmaklarını içine yerleştirdiği çorabı elinde toplar.

Amaç 6. Ö. "çorabını avucunun içinde topla" denildiğinde başparmaklarını koncun içine yerleştirdiği çorabını avuçlarında ayak ucuna kadar elinde toplar.

ÖĞRETİM PLANI

Öğrecinin

Adı-Soyadı: A.B.Ş.

Öğretim süresi: 8 hafta

GİRİŞ DAVRANIŞLARI (Öğrencinin yapabildikleri)

PANTOLON GİYME: - 5 farklı kişi üzerindeki fermuarlı pantolonların "önünü göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

- Rastgele pantolonuna her iki bacağını geçirir ve yukarıya çeker.

- Fermuarının tokasını tutar.

(V) YAKALI KAZAK GİYME: - Kazağını, arkasını ya da önünü ayırt etmeden başını geçirir ve giyer.

- 5 farklı kişi üzerinde "kazağın önünü göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

ÇORAP GİYME: - Ayak ucuna giydirilmiş olan çorabı bağımsız olarak giyer.

- Ayak ucuna geçiremez.

- Çorabın topuğunu kendine çevirmeden giymeye çalışır.

PANTOLON GİYME

UZUN DÖNEMLİ AMAÇ

A. bağımsız olarak pantolonunu giyer.

ARA AMAÇLAR

I. Fermuarlı pantolonun önünü arkasından ayırır.

II. Katlanmış olarak verilen pantolonu giyer.

III. Pantolonun fermuarını çeker.

IV. Pantolonun düğmesini ilikler.

ARA AMAÇ

I. A. fermuarlı pantolonun önünü arkasından ayırır.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. A. 5 farklı renk, doku ve büyüklükte fermuarlı pantolonlar teker teker ve farklı biçimlerde tutulup "önünü göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 2. A. ayrı renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 fermuarlı pantolon resminin değişik dizilişlerinde "önü gösteren resimleri ver" denildiğinde 9/10 oranında verir.

Amaç 3. A. 5 farklı kişi üzerindeki fermuarlı pantolonların "arkasını göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 4. A. 5 farklı renk, doku ve büyüklükte fermuarlı pantolonlar teker teker ve farklı biçimlerde tutulup "arkasını göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 5. Ahmet, ayrı renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 fermuarlı pantolon resminin değişik dizilişlerinde "arkayı gösteren resimleri ver" denildiğinde 9/10 oranında verir.

ARA AMAÇ

II. A. katlanmış olarak verilen pantolonu bağımsız olarak giyer.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. A. model olduğunda pantolonun arkasını kendine gelecek şekilde belinden tutar.

Amaç 2. A. "pantolonun arkasını sana çevir" denildiğinde pantolonun arkasını kendisine çevirir.

Amaç 3. A. model olduğunda katlanmış olarak verilen pantolonu giyer.

Amaç 4. A. "Pantolonunu giy" denildiğinde arkasını kendisine çevirir, bacaklarını paçalarına sokar, dizlerine ve beline kadar çeker.

ARA AMAÇ

III. A. pantolonun fermuarını çeker.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. A. model olunduğunda kendi üzerindeki pantolonun düğmesini bir elinin, iliği diğer elinin baş ve işaret parmağı ile tutar.

Amaç 2. A. "Düğmeyi ve iliği tut" denildiğinde bir eli ile düğmeyi diğer eli ile iliği tutar.

Amaç 3. A. model olunduğunda düğmeyi iliğin üzerine getirir.

Amaç 4. A. "İliği düğmenin üzerine getir" denildiğinde iliği düğmenin üzerine getirir.

Amaç 5. A. model olunduğunda düğmenin alt kısmını iliğe yerleştirir ve başparmağı ile iliğin içine ittirir.

Amaç 6. A. "Düğmeyi iliğin içine yerleştir ve it" denildiğinde düğmeyi iliğe yerleştirir ve iter.

Amaç 7. A. model olunduğunda düğmesini ilikler.

Amaç 8. A. "Düğmeni ilikle" denildiğinde pantolonun düğmesini ilikler.

(V) YAKALI KAZAK GİYME

UZUN DÖNEMLİ AMAÇ

A. bağımsız olarak (V) yakalı kazağını giyer.

ARA AMAÇLAR

I. A. (V) yakalı kazağının arkasını önünden ayırır.

II. Katlanmış olarak verilen (V) yaka kazağı bağımsız olarak giyer.

ARA AMAÇ

I. A. (V) yakalı kazağının arkasını önünden ayırır.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. A. 5 farklı renk, doku ve büyüklükteki (V) yaka kazaklar teker teker ve farklı biçimlerde tutulup "önü göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 2. A. ayrı renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 (V) yaka kazak resminin dağılışı ve dizilişlerinde "önü gösteren resimleri ver" denildiğinde 9/10 oranında verir.

Amaç 3. A. 5 farklı kişi üzerindeki (V) yaka kazakların "arkasını göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 4. A. 4 farklı renk, doku ve büyüklükteki (V) yaka kazaklar teker teker ve farklı biçimlerde tutulup "arkasını göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 5. A. ayrı renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 (V) yaka kazak resminin dağılışı ve dizilişlerinde "arkayı gösteren resimleri ver" denildiğinde 9/10 oranında verir.

ARA AMAÇ

II. A. katlanmış olarak verilen (V) yaka kazağı bağımsız olarak giyer.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. A. model olduğunda önü kendisine dönük olan (V) yaka kazağın arkasını çevirir.

Amaç 2. A. "Kazağın arkasını sana çevir" denildiğinde (V) yaka kazağın arkasını kendine doğru çevirir.

Amaç 3. A. model olduğunda katlanmış olarak verilen (V) yaka kazağı giyer.

Amaç 4. A. "Kazağını giy" denildiğinde (V) yaka kazağının arkasını çevirir, başını yakadan geçirir, kollarını kazağının kollarına sokar ve beline kadar çeker.

ÇORAP GİYME

UZUN DÖNEMLİ AMAÇ

A. çorabını bağımsız olarak giyer.

ARA AMAÇLAR

I. Ayak ucuna getirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar bağımsız olarak çeker.

II. Bağımsız olarak toplanıp eline verilen çorabı ayak ucuna getirir ve geçirir.

III. Çorabını başparmakları koncun içine, topuğu kendine gelecek şekilde elinde tutar ve toplar.

ARA AMAÇ

I. A. ayak ucuna giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar bağımsız olarak çeker.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. A. model olduğunda ayak ucuna giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar çeker.

Amaç 2. A. "Çorabını çek" denildiğinde ayak ucuna giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar çeker.

ARA AMAÇ

II. A. bağımsız olarak toplanıp eline verilen çorabı ayak ucuna getirir ve geçirir.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. A. model olduğunda toplanarak eline verilen çorabı başparmaklarını koncun içine geçirerek tutar.

Amaç 2. A. "Çorabını tut" denildiğinde toplanarak eline verilen çorabı başparmaklarını koncun içine geçirerek tutar.

Amaç 3. A. model olduğunda toplanarak eline verilen çorabı ayak ucuna getirir.

Amaç 4. A. "Çorabını ayak ucuna getir" denildiğinde çorabını ayak ucuna getirir.

Amaç 5. A. model olduğunda toplanarak eline verilen çorabı ayak ucuna getirir ve geçirir.

Amaç 6. a. "Çorabını ayak ucuna geçir" denildiğinde toplanarak eline verilen çorabı ayak ucuna getirir ve geçirir.

ARA AMAÇ

III. A. çorabını başparmakları koncun içine, topuğu kendine gelecek şekilde elinde tutar ve toplar.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

- Amaç 1. A. model olunduğunda çorabın topuğu kendisine gelecek şekilde çorabın koncunda tutar.
- Amaç 2. A. "Çorabının topuğunu sana doğru tut" denildiğinde topuğu kendisine gelecek şekilde çorabı tutar.
- Amaç 3. A. model olunduğunda başparmaklarını çorabın koncunun içine yerleştirir.
- Amaç 4. A. "Başparmaklarını koncun içine sok" denildiğinde parmaklarını koncun içine yerleştirir.
- Amaç 5. A. model olunduğunda başparmaklarını içine yerleştirdiği çorabını elinde toplar.
- Amaç 6. A. "Çorabını avucunun içinde topla" denildiğinde baş parmaklarını koncun içine yerleştirdiği çorabını avuçlarında ayak ucuna kadar elinde toplar.

ÖĞRETİM PLANI

Öğrencinin

Adı-Soyadı: Ş.T.

Öğretim süresi: 8 hafta

GİRİŞ DAVRANIŞLARI (Öğrencinin Yapabildikleri)

PANTOLON GİYME: - Önü ve arkayı ayırtedemez.

- Her iki bacağı (ters de olsa) pantolonun paçalarına sokar ve beline çeker.

- Pantolonun fermuarını yukarı doğru çeker.

KAZAK GİYME: - Önü ve arkayı ayırt edemez.

- Her iki kolunu kazağının kollarından geçirir.

ÇORAP GİYME: - Çorabını alır, başparmaklarını koncu içine yerleştirir.

- Çorabı ayak ucuna getirir ve geçirir.

-Çorabı, topuğunu kendine çevirmeden giyer.

PANTOLON GİYME

UZUN DÖNEMLİ AMAÇ

Ş. bağımsız olarak pantolonunu giyer.

ARA AMAÇLAR

I. Fermuarlı pantolonun önünü arkasından ayırır.

II. Katlanmış olarak verilen pantolonu bağımsız olarak giyer.

III. Pantolonun fermuarını çeker.

IV. Pantolonun düğmesini ilikler.

ARA AMAÇ

I. Ş. fermuarlı pantolonun önünü arkasından ayırır.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. Ş. 5 farklı kişi üzerindeki fermuarlı pantolonların "önünü göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 2. Ş. 5 farklı renk, doku ve büyüklükte fermuarlı pantolonlar teker teker ve farklı biçimlerde tutulup "önünü göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 3. Ş. ayrı renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 fermuarlı pantolon resminin değişik dizilişlerinde "önü gösteren resimleri ver" denildiğinde 9/10 oranında verir.

Amaç 4. Ş. 5 farklı kişi üzerindeki fermuarlı pantolonların "arkasını göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 5. Ş. 5 farklı renk, doku ve büyüklükte fermuarlı pantolonlar teker teker ve farklı bliçimlerde tutulup "arkasını göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 6. Ş. ayrı renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 fermuarlı pantolon resminin değişik dizilişlerinde "arkayı gösteren resimleri ver" denildiğinde 9/10 oranında verir.

ARA AMAÇ

II. Ş. katlanmış olarak verilen pantolonu bağımsız olarak giyer.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. Ş. model olduğunda pantolonun arkasını kendine gelecek şekilde belinden tutar.

Amaç 2. Ş. "Pantolonun arkasını kendine çevir" denildiğinde pantolonun arkasını kendisine çevirir.

Amaç 3. Ş. model olduğunda katlanmış olarak verilen pantolonu giyer.

Amaç 4. Ş. "Pantolonunu giy" denildiğinde arkasını kendisine çevirir, bacaklarını paçalarına sokar, dizlerine ve beline kadar çeker.

ARA AMAÇ

III. Ş. pantolonun fermuarını çeker.

ARA AMAÇ

IV. Ş. pantolonunun düğmesini ilikler.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. Ş. model olduğunda kendi üzerindeki pantolonunun düğmesini bir elinin, iliği diğer elinin baş ve işaret parmağı ile tutar.

Amaç 2. Ş. "Düğmeyi ve iliği tut" denildiğinde bir eli ile düğmeyi diğer eli ile iliği tutar.

Amaç 3. Ş. model olunduğunda düğmeyi iliğin üzerine getirir.

Amaç 4. Ş. "İliği düğmenin üzerine getir" denildiğinde iliği düğmenin üzerine getirir.

Amaç 5. Ş. model olunduğunda düğmenin alt kısmını iliğe yerleştirir ve başparmağı ile iliğin içine ittirir.

Amaç 6. Ş. "Düğmeyi iliğin içine yerleştir ve it" denildiğinde düğmeyi iliğe yerleştirir ve iter.

Amaç 7. Ş. model olunduğunda düğmesini ilikler.

Amaç 8. Ş. "Düğmeni ilikle" denildiğinde pantolonun düğmesini ilikler.

(V) YAKA KAZAK GİYME

UZUN DÖNEMLİ AMAÇ

Ş. (V) yaka kazağını bağımsız olarak giyer.

ARA AMAÇLAR

I. (V) yakalı kazağın arkasını önünden ayırır.

II. Katlanmış olarak verilen (V) yaka kazağı bağımsız olarak giyer.

ARA AMAÇ

I. Ş. (V) yakalı kazağın arkasını önünden ayırır.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. Ş. 5 farklı kişi üzerindeki (V) yaka kazakların "önünü göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 2. Ş. 5 farklı renk, doku ve büyüklükteki (V) yaka kazaklar teker teker ve farklı biçimlerde tutulup "önü göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 3. Ş. ayrı renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 (V) yaka kazak resminin değişik dizilişlerinde "önü gösteren resimleri ver" denildiğinde 9/10 oranında verir.

Amaç 4. Ş. 5 farklı kişi üzerindeki (V) yaka kazakların "arkasını göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 5. Ş. 5 farklı renk, doku ve büyüklükteki (V) yaka kazaklar teker teker ve farklı biçimlerde tutulup "arkayı göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 6. Ş. ayrı renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 (V) yaka kazak resminin değişik dizilişlerinde "arkayı gösteren resimleri ver" denildiğinde 9/10 oranında verir.

ARA AMAÇ

II. Ş. katlanmış olarak verilen (V) yaka kazağı bağımsız olarak giyer.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. Ş. model olduğunda (V) yaka kazağının yakasını başından geçirir.

Amaç 2. Ş. "Kazağının yakasını başından geçir" denildiğinde (V) yaka kazağının yakasını başından geçirir.

Amaç 3. Ş. model olduğunda önü kendisine dönük olan (V) yaka kazağın arkasını çevirir.

Amaç 4. Ş. "Kazağının arkasını sana çevir" denildiğinde (V) yaka kazağın arkasını kendine doğru çevirir.

Amaç 5. Ş. model olduğunda katlanmış olarak verilen (V) yaka kazağı giyer.

Amaç 6. Ş. "Kazağını giy" denildiğinde, (V) yaka kazağın arkasını çevirir, başını yakadan geçirir, kollarını kazağının kollarına sokar ve beline kadar çeker.

ÇORAP GIYME

UZUN DÖNEMLİ AMAÇ

Ş. çorabını bağımsız olarak giyer.

ARA AMAÇLAR

I. Ayak ucuna giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar bağımsız olarak çeker.

II. Bağımsız olarak toplanıp eline verilen çorabı ayak ucuna getirir ve geçirir.

III. Çorabını başparmakları koncun içine, topuğu kendine gelecek şekilde elinde tutar ve toplar.

ARA AMAÇ

I. Ş. ayak ucuna giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar bağımsız olarak çeker.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. Ş. model olduğunda ayağının yarısına kadar giydirilmiş olan çorabı bileğine kadar çeker.

Amaç 2. Ş. "çorabını çek" denildiğinde ayağının yarısına kadar giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine çeker.

Amaç 3. Ş. model olduğunda ayak ucuna giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar çeker.

Amaç 4. Ş. "çorabını çek" denildiğinde ayak ucuna giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar çeker.

ARA AMAÇ

II. Ş. bağımsız olarak toplanıp eline verilen çorabı ayak ucuna getirir ve geçirir.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. Ş. model olduğunda toplanarak eline verilen çorabı ayak ucuna getirir.

Amaç 2. Ş. "çorabını ayak ucuna getir" denildiğinde çorabı ayak ucuna getirir.

Amaç 3. Ş. model olduğunda toplanarak eline verilen çorabı ayak ucuna getirir ve geçirir.

Amaç 4. Ş. "çorabını ayak ucuna geçir" denildiğinde toplanarak eline verilen çorabı ayak ucuna getirir ve geçirir.

ARA AMAÇ

III. Ş. çorabını başparmakları koncun içine, topuğu kendine gelecek şekilde tutar ve toplar.

Amaç 1. Ş. model olduğunda başparmaklarını çorabın koncunun içine yerleştirir.

Amaç 2. Ş. "başparmaklarını koncun içine sok" denildiğinde parmaklarını koncun içine yerleştirir.

Amaç 3. Ş. model olduğunda başparmaklarını içine yerleştirdiği çorabını elinde toplar.

Amaç 4. Ş. "çorabını avucunun içinde topla" denildiğinde başparmaklarını koncun içine yerleştirdiği çorabını avuçlarından ayak ucuna kadar elinde toplar.

ÖĞRETİM PLANI

Öğrencinin

Adı-Soyadı: B.Y.

Öğretim süresi: 8 hafta

GİRİŞ DAVRANIŞLARI (Öğrencinin Yapabildikleri)

PANTOLON GİYME - Paçaları ayak ucuna geçirildiğinde dizlerine ve beline kadar çeker.

- 5 farklı kişi üzerindeki fermuarlı pantolonların önünü göster denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

- fermuarın tokasını tutar.

(V) YAKALI KAZAK GİYME - 5 farklı kişi üzerindeki (V) yakalı kazakların önünü göster denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

- Her iki kolunu kazağın kollarına sokar.

ÇORAP GİYME - Ayak topuğuna kadar giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar çeker.

- Toplanarak eline verilen çorabı başparmaklarını içine geçirerek tutar.

- Çorabını koncundan tutar.

PANTOLON GİYME

UZUN DÖNEMLİ AMAÇ

B. bağımsız olarak pantolonunu giyer.

ARA AMAÇLAR

I. Fermuarlı pantolonun önünü arkasından ayırır.

II. Katlanmış olarak verilen pantolonu bağımsızolarak giyer.

III. Pantolonun fermuarını çeker.

IV. Pantolonun düğmesini ilikler.

ARA AMAÇ

I. B. fermuarlı pantolonun önünü arkasından ayırır.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. B. 5 farklı renk, doku ve büyüklükte fermuarlı pantolonlar teker teker ve farklı biçimlerde tutulup "önünü göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 2. B. ayrı renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 fermuarlı pantolon resminin değişik dizilişlerinde "önü gösteren" resimleri ver denildiğinde 9/10 oranında verir.

Amaç 3. B. 5 farklı kişi üzerindeki fermuarlı pantolonların "arkasını göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 4. B. 5 farklı renk, doku ve büyüklükte fermuarlı pantolonlar teker teker ve farklı biçimlerde tutulup "arkasını göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 5. B. ayrı renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 fermuarlı pantolon resminin değişik dizilişlerinde "arkayı gösteren resimleri ver" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

ARA AMAÇ

II. B. katlanmış olarak verilen pantolonu bağımsız olarak giyer.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. B. model olduğunda bir paçası giydirilmiş olan pantolonun diğer paçasına ayağını sokar.

Amaç 2. B. "ayağını pantolonun paçasına sok" denildiğinde bir paçası giydirilmiş olan pantolonun paçasını giyer.

Amaç 3. B. model olduğunda her iki bacağını pantolonun doğru paçalarına sokar.

Amaç 4. B. "ayaklarını pantolonun paçalarına sok" denildiğinde her iki bacağını pantolonun doğru paçalarına sokar.

Amaç 5. B. model olduğunda pantolonun arkasını kendine gelecek şekilde belinden tutar.

Amaç 6. B. "pantolonun arkasını sana çevir" denildiğinde pantolonun arkasını kendisine çevirir.

Amaç 7. B. model olduğunda katlanmış olarak verilen pantolonu giyer.

Amaç 8. B. "pantolonunu giy" denildiğinde arkasını kendisine çevirir, bacaklarını paçalarına sokar, dizlerine ve beline kadar çeker.

ARA AMAÇ

II. B. pantolonunun fermuarını çeker.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. B. model olduğunda pantolonunun fermuarını çeker.

Amaç 2. B. "fermuarını çek" denildiğinde fermuarını çeker.

ARA AMAÇ

IV. Bora, pantolonun düğmesini ilikler.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. B. model olduğunda kendi üzerindeki pantolonun düğmesini bir elinin, iliği diğer elinin baş ve işaret parmağı ile tutar.

Amaç 2. B. "Düğmeyi ve iliği tut" denildiğinde bir eli ile düğmeyi diğer eli ile iliği tutar.

Amaç 3. B. model olduğunda düğmeyi iliğin üzerine getirir.

Amaç 4. B. "iliği düğmenin üzerine getir" denildiğinde iliği düğmenin üzerine getirir.

Amaç 5. B. model olduğunda düğmenin alt kısmını iliğe yerleştirir ve başparmağı ile iliğin içine ittirir.

Amaç 6. B. "düğmeyi iliğin içine yerleştir ve it" denildiğinde düğmeyi iliğe yerleştirir ve iter.

Amaç 7. B. model olduğunda düğmesini ilikler.

Amaç 8. B. "düğmeni ilikle" denildiğinde pantolonun düğmesini ilikler.

(V) YAKALI KAZAK GİYME

UZUN DÖNEMLİ AMAÇ

B. (V) yakalı kazağını bağımsız olarak giyer.

ARA AMAÇLAR

I. (V) yakalı kazağın arkasını önünden ayırır.

II. Katlanmış olarak verilen (V) yaka kazağı bağımsız olarak giyer.

ARA AMAÇ

I. Bora, (V) yakalı kazağın arkasını önünden ayırır.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. B. 5 farklı renk, doku ve büyüklükteki (V) yaka kazaklar teker teker ve farklı biçimlerde tutulup "önü göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 2. B. ayrı renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 (V) yaka kazak resminin dağılışı ve dizilişlerinde "önü gösteren resimleri ver" denildiğinde 9/10 oranında verir.

Amaç 3. B. 5 farklı kişi üzerindeki (V) yaka kazakların "arkasını göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 4. B. 5 farklı renk, doku ve büyüklükteki (V) yaka kazaklar teker teker ve farklı biçimlerde tutulup "arkasını göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 5. B. ayrı renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 (V) yaka kazak resminin değişik dizilişlerinde "arkayı gösteren resimleri ver" denildiğinde 9/10 oranında verir.

ARA AMAÇ

II. B. katlanmış olarak verilen (V) yaka kazağı bağımsız olarak giyer.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. B. model olduğunda (V) yaka kazağının yakasını başından geçirir.

Amaç 2. B. "kazağının yakasını başında geçir" denildiğinde (V) yaka kazağının yakasını başından geçirir.

Amaç 3. B. model olduğunda önu kendisine dönük olan (V) yaka kazağın arkasını çevirir.

Amaç 4. B. "kazağının arkasını sana çevir" denildiğinde (V) yaka kazağın arkasını kendine doğru çevirir.

Amaç 5. B. model olduğunda katlanmış olarak verilen (V) yaka kazağı giyer.

Amaç 6. B. "kazağını giy" denildiğinde (V) yaka kazağının arkasını çevirir, başını yakadan geçirir, kollarını kazağının kollarına sokar ve beline kadar çeker.

ÇORAP GİYME

UZUN DÖNEMLİ AMAÇ

B. çorabını bağımsız olarak giyer.

ARA AMAÇLAR

I. Ayak ucuna giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar bağımsız olarak çeker.

II. Bağımsız olarak toplanıp eline verilen çorabı ayak ucuna getirir ve geçirir.

III. Çorabını başparmakları koncun içine, topuğu kendine gelecek şekilde elinde tutar ve toplar.

ARA AMAÇ

I. B. ayak ucuna giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar bağımsız olarak çeker.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. B. model olduğunda ayağının yarısına kadar giydirilmiş olan çorabı bileğine kadar çeker.

Amaç 2. B. "çorabını çek" denildiğinde ayağının yarısına kadar giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar çeker.

Amaç 3. B. model olunduğunda ayak ucuna giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar çeker.

Amaç 4. B. "çorabını çek" denildiğinde ayak ucuna giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar çeker.

ARA AMAÇ

II. B. bağımsız olarak toplanıp eline verilen çorabı ayak ucuna getirir ve geçirir.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. B. model olunduğunda toplanarak eline verilen çorabı ayak ucuna getirir.

Amaç 2. B. "çorabını ayak ucuna getir" denildiğinde çorabını ayak ucuna getirir.

Amaç 3. B. model olunduğunda toplanarak eline verilen çorabı ayak ucuna getirir ve geçirir.

Amaç 4. B. "çorabını ayak ucuna geçir" denildiğinde toplanarak eline verilen çorabı ayak ucuna getirir ve geçirir.

ARA AMAÇ

III. B. çorabını başparmakları koncun içine, topuğu kendine gelecek şekilde elinde tutar ve toplar.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. B. model olunduğunda çorabın topuğu kendisine gelecek şekilde çorabı tutar.

Amaç 2. B. "çorabının topuğunu sana doğru tut" denildiğinde topuğu kendisine gelecek şekilde çorabı tutar.

Amaç 3. B. model olunduğunda başparmaklarını çorabın koncunun içine yerleştirir.

Amaç 4. B. "başparmaklarını koncun içine sok" denildiğinde parmaklarını koncun içine yerleştirir.

Amaç 5. B. model olunduğunda başparmaklarını içine yerleştirdiği çorabını elinde toplar.

Amaç 6. B. "çorabını avucunun içinde topla" denildiğinde başparmaklarını koncun içine yerleştirdiği çorabını avuçlarında ayak ucuna kadar elinde toplar.

ÖĞRETİM PLANI

Öğrencinin

Adı-Soyadı: F.M.

Öğretim süresi: 8 hafta

GİRİŞ DAVRANIŞLARI (Öğrencinin Yapabildikleri)

PANTOLON GİYME: - Pantolonun fermuarının tokasını tutar.

- Her iki bacağını (önü ayırtetmeden) pantolonun paçalarına sokar.

- 5 farklı kişi üzerinde fermuarlı pantolonun (önü/arkayı) göster denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

(V) YAKALI KAZAK GİYME: - Başu geçirildiğinde her iki kolunu kazağının kollarına geçirir.

- 5 farklı kişi üzerindeki (V) yakalı kazakların önünü/arkasını göster denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

ÇORAP GİYME: - Ayak topuğuna kadar giydirilmiş olan çorabı bileğine kadar çeker.

- Çorabını alır, koncundan tutar ve başparmaklarını içine yerleştirir. Çorabının topuğunu çevirmez, ayak ucuna geçirmez.

PANTOLON GİYME

UZUN DÖNEMLİ AMAÇ

F. pantolonunu bağımsız olarak giyer.

ARA AMAÇLAR

I. Fermuarlı pantolonun önünü arkasından ayırır.

II. Katlanmış olarak verilen pantolonu bağımsız olarak giyer.

III. Pantolonun fermuarını çeker.

IV. Pantolonun düğmesini ilikler.

ARA AMAÇ

I. F. fermuarlı pantolonun önünü arkasından ayırır.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. F. 5 farklı kişi üzerindeki fermuarlı pantolonların "önünü göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 2. F. 5 farklı renk, doku ve büyüklükte fermuarlı pantolonlar teker teker ve farklı biçimlerde tutulup "önünü göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 3. F. ayrı renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 fermuarlı pantolon resminin değişik dizilişlerinde "önü gösteren resimleri ver" denildiğinde 9/10 oranında verir.

Amaç 4. F. 5 farklı kişi üzerindeki fermuarlı pantolonların "arkasını göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 5. F. 5 farklı renk, doku ve büyüklükte fermuarlı pantolonlar teker teker ve farklı biçimlerde tutulup "arkasını göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 6. F. ayrı renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 fermuarlı pantolon resminin değişik dizilişlerinde "arkayı gösteren resimleri ver" denildiğinde 9/10 oranında verir.

ARA AMAÇ

II. F. katlanmış olarak verilen pantolonu bağımsız olarak giyer.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. F. model olduğunda bir paçası giydirilmiş olan pantolonun diğer paçasına ayağını sokar.

Amaç 2. F. "ayağını pantolonun paçasına sok" denildiğinde bir paçası giydirilmiş olan pantolonun diğer paçasını giyer.

Amaç 3. F. model olduğunda her iki bacağını pantolonun doğru paçalarına sokar.

Amaç 4. F. "ayaklarını pantolonun paçalarına sok" denildiğinde her iki bacağını pantolonun doğru paçalarına sokar.

Amaç 5. F. model olunduğunda pantolonun arkasını kendine gelecek şekilde belinden tutar.

Amaç 6. F. "pantolonun arkasını sana çevir" denildiğinde pantolonun arkasını kendisine çevirir.

Amaç 7. F. model olunduğunda katlanmış olarak verilen pantolonu giyer.

Amaç 8. F. "pantolonunu giy" denildiğinde arkasını kendisine çevirir, bacaklarını paçalarına sokar, dizlerine ve beline kadar çeker.

ARA AMAÇ

III. F. pantolonun fermuarını çeker.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. F. model olunduğunda pantolonunun fermuarını çeker.

Amaç 2. F. "fermuarını çek" denildiğinde fermuarını çeker.

ARA AMAÇ

IV. F. pantolonunun düğmesini ilikler.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. f. model olunduğunda kendi üzerindeki pantolonun düğmesini bir elinin, iliği diğer elinin baş ve işaret parmağı ile tutar.

Amaç 2. F. "düğmeyi ve iliği tut" denildiğinde bir eli ile düğmeyi diğer eli ile iliği tutar.

Amaç 3. F. model olunduğunda düğmeyi iliğin üzerine getirir.

Amaç 4. F. "iliği düğmenin üzerine getir" denildiğinde iliği düğmenin üzerine getirir.

Amaç 5. F. model olunduğunda düğmenin alt kısmını iliğe yerleştirir ve başparmağı ile iliğin içine ittirir.

Amaç 6. F. "düğmeyi iliğin içine yerleştir ve it" denildiğinde iliğe yerleştirir ve iter.

Amaç 7. F. model olunduğunda düğmesini ilikler.

Amaç 8. F. "düğmeni ilikle " denildiğinde pantolonun düğmesini ilikler.

(V) YAKA KAZAK GİYME

UZUN DÖNEMLİ AMAÇ

F. (V) yakalı kazağını bağımsız olarak giyer.

ARA AMAÇLAR

I. (V) yakalı kazağının arkasını önünden ayırır.

II. Katlanmış olarak verilen (V) yaka kazağı bağımsız olarak giyer.

ARA AMAÇ

I. F. (V) yakalı kazağının arkasını önünden ayırır.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. F. 5 farklı renk, doku ve büyüklükteki (V) yaka kazaklar teker teker ve farklı biçimlerde tutulup "önü göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 2. F. ayrı renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 (V) yaka kazak resminin değişik dizilişlerinde "önü gösteren resimleri ver" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 3. F. 5 farklı kişi üzerindeki (V) yaka kazakların "arkayı göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 4. F. 5 farklı renk, doku ve büyüklükteki (V) yaka kazaklar teker teker ve farklı biçimlerde tutulup "arkayı göster" denildiğinde 9/10 oranında gösterir.

Amaç 5. F. ayrı renk ve büyüklükte ön ve arkayı gösteren 10 (V) yaka kazak resminin değişik dizilişlerinde "arkayı gösteren resimleri ver" denildiğinde 9/10 oranında verir.

ARA AMAÇ

II. F. katlanmış olarak verilen (V) yaka kazağı bağımsız olarak giyer.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. F. model olunduğunda (V) yaka kazağının yakasını başından geçirir.

Amaç 2. F. "kazağının yakasını başından geçir" denildiğinde (V) yaka kazağının yakasını başından geçirir.

Amaç 3. F. model olunduğunda önü kendisine dönük olan (V) yaka kazağın arkasını çevirir.

Amaç 4. F. "kazağının arkasını sana çevir" denildiğinde (V) yaka kazağın arkasını kendine doğru çevirir.

Amaç 5. F. model olunduğunda katlanmış olarak verilen (V) yaka kazağı giyer.

Amaç 6. F. "kazağını giy" denildiğinde (V) yaka kazağının arkasını çevirir, başını yakadan geçirir, kollarını kazağının kollarına sokar, beline kadar çeker.

ÇORAP GİYME

UZUN DÖNEMLİ AMAÇ

F. çorabını bağımsız olarak giyer.

ARA AMAÇLAR

I. Ayak ucuna giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar bağımsız olarak çeker.

II. Bağımsız olarak toplanıp eline verilen çorabı ayak ucuna getirir ve geçirir.

III. Çorabını başparmakları koncun içine, topuğu kendine gelecek şekilde elinde tutar ve toplar.

ARA AMAÇ

I. F. ayak ucuna giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar bağımsız olarak çeker.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. F. model olunduğunda ayağının yarısına kadar giydirilmiş olan çorabı bileğine kadar çeker.

Amaç 2. F. "çorabını çek" denildiğinde ayağının yarısına kadar giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar çeker.

Amaç 3. F. model olduğunda ayak ucuna giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar çeker.

Amaç 4. F. "çorabını çek" denildiğinde ayak ucuna giydirilmiş olan çorabı ayak bileğine kadar çeker.

ARA AMAÇ

II. F. bağımsız olarak toplanıp eline verilen çorabı ayak ucuna getirir ve geçirir.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. F. model olduğunda toplanarak eline verilen çorabı ayak ucuna getirir.

Amaç 2. F. "çorabını ayak ucuna getir" denildiğinde çorabını ayak ucuna getirir.

Amaç 3. F. model olduğunda toplanarak eline verilen çorabı ayak ucuna getirir ve geçirir.

Amaç 4. F. "çorabını ayak ucuna geçir" denildiğinde toplanarak eline verilen çorabı ayak ucuna getirir ve geçirir.

ARA AMAÇ

III. F. çorabını parmakları koncun içine, topuğu kendine gelecek şekilde tutar ve toplar.

ÖĞRETİM AMAÇLARI

Amaç 1. F. model olduğunda çorabını eline alır.

Amaç 2. F. "çorabını al" denildiğinde çorabını eline alır.

Amaç 3. F. model olduğunda çorabın koncundan tutar.

Amaç 4. F. "çorabını koncundan tut" denildiğinde çorabı koncundan tutar.

Amaç 5. F. model olduğunda çorabın topuğu kendine gelecek şekilde çorabın koncundan tutar.

Amaç 6. F. "çorabının topuğunu sana doğru tut" denildiğinde topuğu kendisine gelecek şekilde çorabı tutar.

Amaç 7. F. model olunduğunda başparmaklarını çorabın koncunun içine yerleştirir.

Amaç 8. F. "başparmaklarını koncun içine sok" denildiğinde parmaklarını koncun içine yerleştirir.

Amaç 9. F. model olunduğunda başparmaklarını içine yerleştirdiği çorabını elinde toplar.

Amaç 10. F. "çorabını avucunun içinde topla" denildiğinde başparmaklarını koncun içine yerleştirdiği çorabını avuçlarında ayak ucuna kadar elinde toplar.